BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

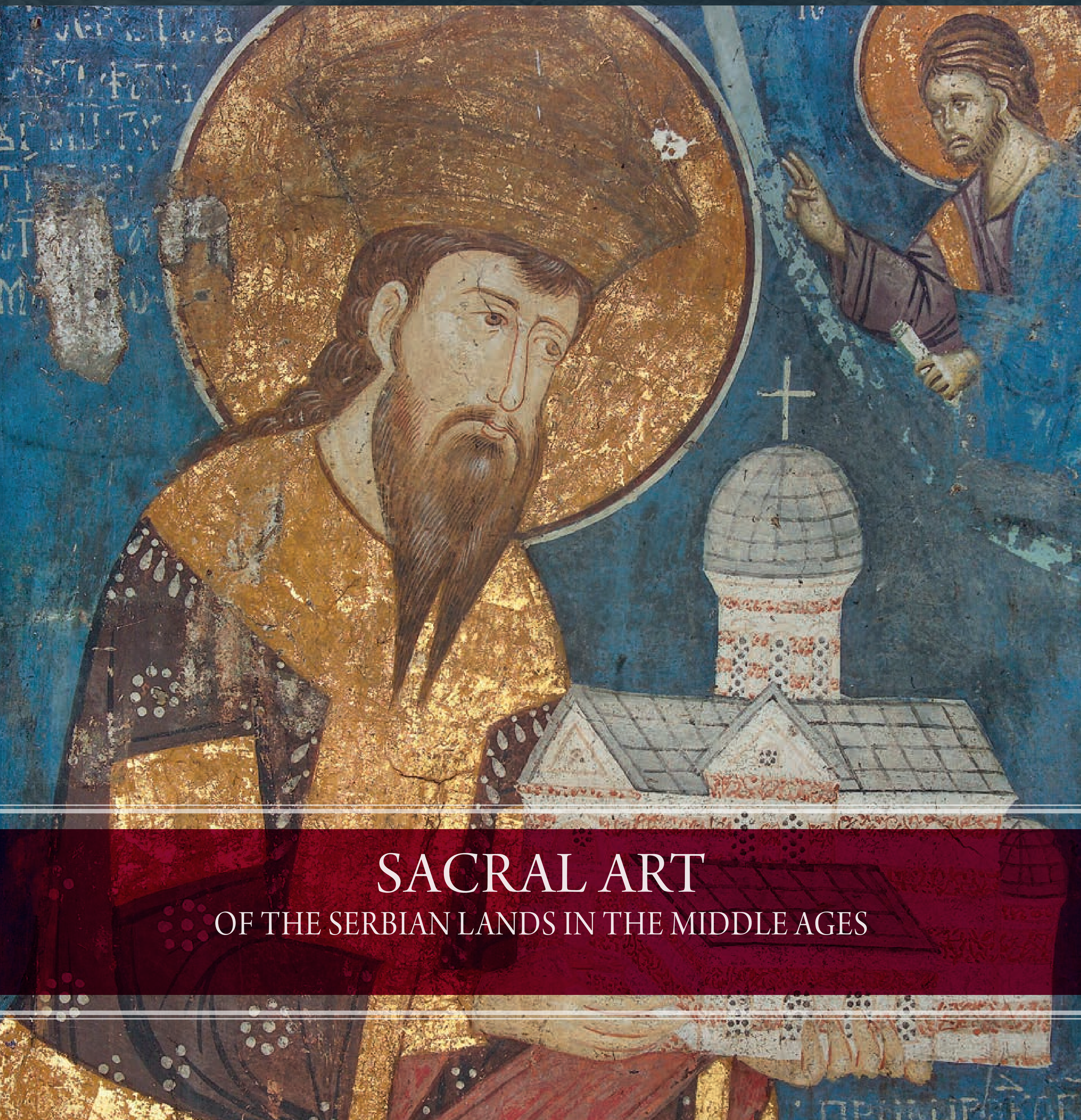

SACRAL ART
OF THE SERBIAN LANDS IN THE MIDDLE AGES

BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

BYZANTINE HERITAGE
AND SERBIAN ART I–III

The Serbian National Committee of Byzantine Studies
P.E. Službeni glasnik
Institute for Byzantine Studies, Serbian Academy of Sciences and Arts

SACRAL ART
OF THE SERBIAN LANDS IN THE MIDDLE AGES

Editors
DRAGAN VOJVODIĆ
DANICA POPOVIĆ

BELGRADE, 2016

PUBLISHED ON THE OCCASION
OF THE 23RD INTERNATIONAL CONGRESS OF BYZANTINE STUDIES

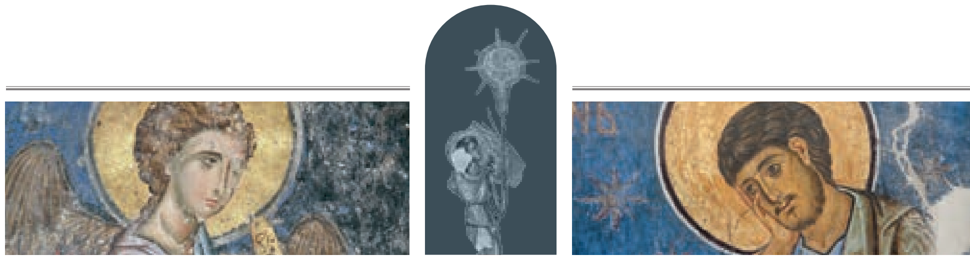

This book has been published with the support of the
Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia

CONTENTS

IC XC

VI

CHRISTIAN THEOCRATIC REALM WITHIN AN ISLAMIC EMPIRE: A GREAT POST-BYZANTINE RENEWAL

SERBIAN ICON PAINTING IN THE TERRITORY UNDER THE JURISDICTION OF THE RENEWED PATRIARCHATE

Miljana M. Matić

For a long time, the icons dating from the period of the renewed Patriarchate of Peć have attracted little interest among experts in medieval and post-Byzantine painting. Scattered in museum depots or churches on territory much larger than the former Serbian medieval state, these icons were not easily accessible to researchers. As time went on, however, there was substantial progress: special studies were dedicated to important works and collections, many painters were identified, and steps were taken to create a systematic overview of the works of Serbian masters. Still, it appears that in wider scientific and cultural circles, knowledge about the icon painting art of the renewed Patriarchate remained insufficient. Regrettably, a great number of icons were irretrievably lost, during the Second World War, and after numerous churches in Kosovo and Metohija were torched and destroyed by explosives in 1999.

Since icons are portable, it is not always easy to determine which works belong to those created in the region of the Peć Patriarchate. In this sense, the term *Serbian icons* as used here pertains to the works signed in the Serbo-Slavonic language, whose authors were masters in the service of the Patriarchate's clergy and believers. The works grouped according to this criterion form a unique whole of over four hundred icons. According to their style and regional characteristics, several subgroups are recognisable, according to the course the painting pursued over time – the main artistic line and several lateral ones. The majority of the works were meant for iconostases, which confirms that Serbian icon painting at the time of the renewed Patriarchate was concentrated on the icon's primary, liturgical and praying function. Serbian icon painters produced choros, proskyinetarion, minei, kissing, procession and hagiographic icons.

Ecclesiastic and National History – Themes and Iconography on Icons and Iconostases.

In the Serbian icon painting of the renewed Patriarchate, the themes were substantially reduced in comparison to the old medieval and to contemporary post-Byzantine painting in other parts of the Eastern Orthodox world. The only common element of Serbian icon painting from this period with the Italo-Cretan, Greek, and Russian icon painting was a limited number of conservative, originally Byzantine topics, whereas others, existing in Crete, in inland Greece, Russia, and Venice, were completely absent. The typology of the icons dedicated to the Mother of God, for example, was reduced to the earliest and most common solutions. Thus, the icons of the Mother of God of the Passion, the Nursing Mother of God, the Three-handed Mother of God, the Mother of God of the Life-giving Spring, the Mother of God of the Unburnt Bush, the Mother of God's Akathistos, the Mother of God's Shroud, The Adoration of the Magi and *Pietà* were not preserved in the opus of the Serbian painters of the renewed Patriarchate. Likewise, the customary representations elsewhere of the apostles Peter and Paul embracing, The Martyrdom of St. Demetrios, The Last Judgment, The Liturgy of the Righteous and The Infernal Torments of the Sinful did not appear. It is surprising that among the icons of holy monks and martyrs, there were none representing the new Balkan saintly martyrs St. George of Kratovo[1] and St. Nicholas the New, and the monks St. Prohoros of Pčinja, St. Joakim of Osogovo and St. John of Rila. Neither was the aspiration to introduce novelties into the Christological themes

[1] One later icon with the images of the holy Prince Lazar and St. Georgije Kratovac, by painter Danilo from 1667, was preserved in the Serbian Hilandar monastery on Mount Athos, which was not under the jurisdiction of the Peć Patriarchate, cf. Петковић С., *Иконе манасшира Хиландара*, 52, 156–157.

Fig. 428. Icon of the Enthroned Mother of God with Christ, work of the painter Longin, Lomnica monastery

Fig. 429. Icon of the Annunciation, work of the painter Longin, Dečani monatery

recorded. The production of the Serbian authors shows a significant level of independence in programme and style not only in that regard. The hagiographic icons of St. Fevronia (1607/1608) by an unknown author, St. Luke (1672–1674, fig. 412) and Sts. Cosmas and Damian (1673/1674, fig. 436) by the zograph Radul, as well as three icons from Velika Hoča (1576/77) and Lomnica (1577/1578, figs. 428, 458) by the painter Longin, stand out as achievements with a unique programme. In the context of the popular and generally accepted themes of Christ and the Apostles, The Mother of God with the Prophets and The Consecration of St. Nicholas, among the works from Velika Hoča, the painter introduced the rarely depicted themes of the Three Young Men in the Fiery Furnace, The Women Myrrh Bearers at Christ's Sepulchre and St. Nicholas Restores the Sight of St. Stefan of Dečani.

Characteristic of Serbian icon painting are the themes connected with the saintly Serbs from the Nemanjić, Hrebeljanović and Branković families. A significant number of icons representing St. Sava and St. Simeon of Serbia have been preserved. Particularly distinct among them are complex iconographic solutions such as those given in the icons of St. Sava and St. Simeon with St. Stefan Vukanović and St. Cyril the Philosopher (1644/1645, fig. 433) and the Deesis with St. Sava and St. Simeon of Serbia, Stefan the First Crowned, Stefan of Dečani, Uroš V and Prince Lazar (fig. 427). The hagiographic icons of St. Stefan of Dečani by the zograph Longin, from 1577 (fig. 403) and St. Sava of Serbia by the painter Jovan, from 1644/1645 (fig. 410) are considered masterpieces of Serbian 16th and 17th century painting.[2] The image of the enthroned Dečani king in the centre of the first icon is surrounded by seventeen scenes from his life, the pivotal theme of which is his blinding, exile to Constantinople and his miraculous healing by the mercy of St. Nicholas, who appeared to him and restored his eyesight. The centre of Jovan's hagiographic icon from Morača shows St. Simeon of Serbia and St. Sava, whilst along the frame are twenty-three episodes from Sava's life above which are waist-length representations of Christ, St. Nicholas and St. Luke.

The programmatic structure of the iconostases by Serbian authors in the territory of the renewed Patriarchate of Peć is based on traditional Byzantine models with the Deesis and the theme of intercession at the centre. The theme of the Royal Doors, as a rule connected with The Annunciation, is conservative in comparison with the Royal Doors in post-Byzantine icon painting in the Balkans at that time, which also features the Apostles, the authors of the Holy Liturgy, saints and Mariological themes. After 1557, large crosses with the Crucifixion, as a habitual part of the altar partitions, acquired the special regional characteristics of Serbian masters' workshops. The cross for the iconostasis in Dečani, which was over four meters high, was produced in one of them.[3] The most monu-

[2] Cf. Ђурић, *Икона светоī краља*; Симић-Лазар, *Илустровано житије Св. Саве Српскоī*, 69–93.

[3] Тодић, Чанак-Медић, *Манастир Дечани*, 76–77, figs. 71–73; Тодић, *Иконостас у Дечанима*, 126. The practice of making iconostasis crosses reached the Serbs via Venetia and Mount Athos, cf. Ђоровић-Љубинковић, *Средњевековни дуборез*, 89, 137–138; Петковић С., *Српска уметност у XVI и XVII веку*, 95; Серафимова, *Прилоī проучавању*, 149–152, 155–156, 158, n. 45.

Fig. 430. Icon of the Enthroned Mother of God with Christ, prophets and hymnographers, work of the painter Georgije Mitrofanović, Morača monastery

mental work, definitely, is the iconostasis cross from the Piva Monastery, which is over five meters high. At the end of the second decade of the 17th century, images of the founders of the Nemanjić dynasty appeared in the Deesis row in the Žitomislić Monastery, and in the fourth decade of the same century they were painted in the first row of icons on the iconostasis in the Piva Monastery.[4]

The Road towards Mastery – the Developing Lines of Serbian Icon Painting and Artistic Personalities.

The widespread appearance of icons painted by Serbian masters in the churches and monasteries across the entire territory of the Peć Patriarchate shows to what extent the Patriarchate's renewal contributed to the revival of icon painting in the lands of Serbia in the period from 1557 to 1690. The production by Serbian mainstream icon painters is tied to the central area encompassing the Peć Patriarchate, Dečani, Gračanica, Piva, Lomnica, Nikoljac, Morača and Podvrh monasteries. From the middle of the 1640s, the focal point shifted northwards (from the Holy Trinity in Pljevlja to Krušedol) and westwards (to Žitomislić, Sarajevo and Bistrica). On the eve of the Great Migration of the Serbs, the south-western parts, especially the region around Kotor and Risan, became an important centre. Production by icon painters who pursued trends that differed slightly from the main line of development was mostly linked with smaller communities. This production was especially prolific from the end of the 16th until the middle of the 17th century.

When it comes to the masters known by name, the main line of Serbian icon painting between 1557 and 1690 includes Longin (figs. 403, 404, 428, 429), Georgije Mitrofanović (fig. 430), Jovan (figs. 410, 431–433), Andreja Raičević (figs. 383, 414, 435) and Radul (figs. 412, 427, 434, 436).[5] Jovan the painter's influence on the style of the two latter artists, Andreja Raičević and Radul, is quite pronounced, as was Radul the zograph's influence on Dimitrije. This is why these masters should be considered a separate branch from the main line of artists. The triad Longin – Georgije Mitrofanović – Jovan had the strongest artistic impact on the icon painting of Serbian artists in the time of Ottoman rule.

Fig. 431. Icon of Archangel Michael with the scenes of the apparitions of the angel, work of the zograph priest Strahinja of Budimlje, Morača monastery

Parallel to the mainstream of development, one can observe several lateral lines of icon painters of differing education and artistic skill, which, in certain periods, joined the mainstream. The painter and priest Strahinja from Budimlja (fig. 431), Kir Georgije and Kozma the zograph were among the best of them. In this line, in particular, one can distinguish a group of anonymous icon painters from Dečani and the Peć Patriarchate from the end of the 16th century and the third decade of the 17th century. The remainder include a lateral line of more skilled master painters of icons who worked in the important churches and monasteries (of whom the zograph Mitrofan, the hieromonk Stefan and Vasilije are known by name), and a line of zographs active in rural areas, mainly in the southern parts of the Patriarchate. Among them were masters whose work reveals

[4] Кајмаковић, *Георгије Митрофановић*, 360, figs. 241–243; Сковран, *Уметничко благо манастира Пиве*, 42; Којић, *Манастир Житомислић*, 110–116, 122–123, figs. 36–37.

[5] On mentioned masters in earlier literature cf. Тодић, *Српски сликари* I, 46–50, 52–58, 132–140, 184–190, 259–267, 311–320, 311–320; II, 104–110.

Fig. 432. Icon of Dormition of the Mother of God, work of the painter Jovan, Piva monastery

the influence of the icon painting from northern Greece. One can rarely observe a direct link among all these painters belonging to the lateral lines of development in terms of style.

As far as we know, the best Serbian painters of the mainstream and lateral developing lines of icon painting were clerics, taught by older masters. There were strong artistic personalities who were working all over the territory of the Peć Patriarchate, in several centres (Peć, Dečani, Morača, Nikoljac, etc.). Serbian icon painters did not receive orders through local shops like the Cretans, who took over that custom from Italy.[6] The painters of the renewed Patriarchate of Peć made their icons for Orthodox clerics and laymen exclusively, which explains the absence of mingling Byzantine iconography and Western European painting in them. No serial production of icons ordered for export to other markets has been noted, as opposed to the practice of their contemporaries in Crete and Venice. There, the supply and demand for icons was more conspicuous, which implied the existence of contracts and authors desirous of affirmation placed their signatures on them.[7] The most sought after icon painters of the renewed Patriarchate of Peć rarely signed their works, and nearly always added epithets such as 'sinful', 'unworthy', 'humble', or their rank – 'monk', or 'hieromonk', or only 'servant of Christ' – or they would write 'by the hand of' before their name.[8] When inscribing their profession, they use the term ꙁѹграфь, or иꙁѹграфь.[9] The Serbian icon painters would often conceal their names by using secret writing or cryptograms.[10] Sometimes, prompted by personal reasons or illness, they would assume the role of a donor: Longin presented the icon of St. Stefan of Dečani with Hagiography to the Dečani monastery as a gift, praying for a cure to a skin disease, Georgije Mitrofanović painted the Hilandar dining-room in memory of the Elder Mitrofan, and Radul donated the hagiographic icon of St. Nicholas to the church in Nikoljac, near Bijelo Polje, with a plea to St. Nicholas to bless his wife Ćera. In all cases, the prayers and signatures were placed at the bottom of the icon or central field. They were usually found around the supedion beneath the feet of Christ and the Mother of God, because this was the place where living, sinful people could indicate their presence.[11]

[6] The education of Cretan masters was institutionalized, cf. *Историја иконописа*, 102; *The Hand of Angelos*, 124–133.

[7] The workshops of Cretan masters would receive orders for up to 700 icons representing the Mother of God in a single series. Chatzidakis, *Icons of the Cretan School*, 10; Ракић С., *Иконе Босне и Херцеговине*, 29–30, 32.

[8] Радојчић, *Старине Црквеног музеја у Скопљу*, 62–63; Ljubinković, *Majstori starog srpskog slikarstva*, 188; Кајмаковић, *Козма-Јован*, 104; Тодић, *Лични записи сликара*, 498–500, 504, 508–509.

[9] Теодоровић-Шакота, *Иконописац Лонгин*, 156, 163; Тодић, *Сопоћански поменик*, 286–287.

[10] Cf. Кајмаковић, *Георгије Митрофановић*, 55, 355, 357, n.. 57; idem, *Козма-Јован*, 101–102, 104–105, 111–112, 114–115; Тодић, *Лични записи сликара*, 504, 519–520. On secret writing v. Костић Д., *Тајно писање*, 1–62; Радојчић, *Старине Црквеног музеја у Скопљу*, 62–63; Трифуновић, *Азбучник*, 318–319.

[11] Cf. Nordhagen, *Icons*, 453–460; Patterson Ševčenko, *The Vita Icon*, 153, 156–160; Преображенский, «*Подножие ног Его*», 25–53.

Fig. 433. Icon of St. Sava, St. Simeon Nemanja of Serbia, St. Stefan Vukanović and St. Cyril the Philosopher, work of the painter Jovan, Morača monastery

Fig. 434. Icon of the Mother of God, work of the painter Radul, Patriarchate of Peć

'Come You Who are Blessed by my Father, Inherit the Kingdom' – Ktetors of Serbian Icon Painting.

As opposed to sporadic instances before the Patriarchate's renewal, the key incentive for the production of icons subsequently came from a wide circle of ktetors, who, in great numbers and continuously, financed their making. The Serbian Church acted as a guide in such activities and channelled their ideas and spiritual messages, which were expressed mostly in conservative iconographic forms. Painters no longer depended on wealthy individuals who supplied them with limited funds, but had the opportunity to fully express their artistic talent in works that took years, sometimes even decades, under the patronage of the highest representatives of the clergy and laymen of various rank.[12] The institution of the ktetor in the realm of icon painting permeated all layers of Serbian society after the Patriarchate's renewal, and extended to its most distant regions.[13]

Primarily clerics, and even the patriarchs themselves, took care of the making of iconostases in important monastic centres, paying a portion of the costs themselves.[14] In this period, an iconostasis was rarely a gift bestowed by a single person. There were exceptional instances, though, when a donor financed the greater part of an iconostasis. This, for example, happened with the funds of Despina Peičinova from Ćićići, which on the orders by *Hegoumenos* Stefan were used in 1664/1665 to pay for the painting of the iconostasis in Podvrh.[15] Engaging only the best artists of the epoch, the clergy set high criteria for other Serbian ktetors of the time, raising the level of artistic activity altogether. The Peć patriarchs Jovan, Pajsije and Maksim, the Belgrade metropolitan Ilarion, the sacristan Kir Gerasim, and the hieromonks Georgije of Dečani, Misailo, Teodor Drobnjak, Avesalom Vujičić and others ordered icons from the leading mainstream artists.[16] From the end of the 16th century, laymen from Serbian society also began ordering icons from the leading masters of both the mainstream and other artistic groups. The inscriptions regularly gave the name, and sometimes even the occupation and status of these ktetors. Among them were persons of high position and prestige, such as spahis, boyars, *voïvode*, rich merchants, artisans and silversmiths.[17] In rural areas, the ktetors were prominent individuals and groups of donors from among the ordinary people, frequently led by a priest, whose names were carefully written down. Thus, in the Church of St. Nicholas in Drajčići, the ktetor inscription on the *Grand Deesis* mentions the names of 'Marko, Stepan and the village of Trajčik'.[18] In some ktetor inscriptions it is specially noted that the icons were a gift in memory of deceased parents or for the purpose of obtaining peace, health and prosperity. For example, the icons above the Royal Doors by the painter Dimitrije in

Fig. 435. Icon of St. Nicholas and Archdeacon Stephen, work of the painter Andreja Radičević, Monastery of the Holy Trinity in Pljevlja

[12] Ђоровић-Љубинковић, *Пећко-дечанска иконописна школа*, 6–7.
[13] Cf. Петковић С., *Српски патријарси*, 129–139; ИСН III/2, 77, 100–101; Петковић С., *Српска уметност у XVI и XVII веку*, 84; Шупут, *Српска архитектура*, 40; Petković, *Art and Patronage*, 413–414.
[14] Петковић С., *Морача*, 57, n. 260; Тодић, *Грачаница*, 273.
[15] Cf. Сковран, *Иконостас у Подврху*, 54–55; Ракић З., *Радул*, 27; *Свети Никола у Подврху*, 134, fig. 16.
[16] Cf. Петковић С., *Српски патријарси*, 135.
[17] On the appearance of ktetors from new strata of society cf. Петковић С., *Манастир Пећка патријаршија и његове спахије*, 353–359; ИСН III/2, 65–66, 77; Петковић С., *Српска уметност у XVI и XVII веку*, 60, 121.
[18] Cf. Матић М., *О иконама из Драјчића*, 105 draw. 7. On this category of ktetors as clients cf. Petković, *Art and patronage*, 403 sqq; Kalopissi-Verti, *Church Foundations*, 333–340.

Fig. 436. Vita icon of the Holy Anargyroi Sts. Cosmas and Damian, work of the painter Radul, Patriarchate of Peć

the Church of St. Luke in Kotor (1688/1689) were a gift by Dabo Nikolić and the hieromonk Misailo, dedicated 'to (my) parents' souls, and for(my) very peaceful life and health and prosperity and progress' and 'for the souls of (my) parents and the everlasting memory (of them), may God have mercy on them'.[19]

There is a surprisingly small number of ktetors' portraits in the Serbian icon painting from the times of the renewed Peć Patriarchate. In the only preserved examples, from Dečani and Gračanica, in the proskynesis are the clerics, the Dečani hieromonk Georgije and the Novo Brdo metropolitan Viktor.[20] Kir Stojan the Belgrader commissioned an icon in memory of Patriarch Pajsije in 1663 with the image of the then already deceased church leader, so this refers to the posthumous portrait of a historical personality.[21]

* * *

The trends in Serbian icon painting, carefully guided by the clergy of the renewed Patriarchate of Peć, for the most part developed separately from Cretan, Russian and Western painting. The influence of foreign painters on Serbian masters was small and indirect. The basic reason for that was the absence of their immediate cooperation in icon painting. The aggressive attempts at conversion to Catholicism led to a pronounced wariness of and distancing from the art of the Roman Catholic West. On the other hand, Greek painters did not appear in the Peć Patriarchate territory until the first years of the 17th century. Because of common interests in the struggle for liberation from the Turks, and after a clash that lasted almost five decades, relations with the Greek Patriarchate and the Ohrid Archbishopric grew warmer.[22] The Greeks, however, were not given tasks such as painting icons for iconostases of the more important church and monastic centres in the Patriarchate's innermost areas – Kosovo, Metohija or Herzegovina. These tasks, as a rule, were reserved for Serb painters of the mainstream development trends. Most icons by Cretan or Italo-Cretan artists were created outside the boundaries of the renewed Peć Patriarchate and were imported, much like the works by Russian authors.

Serbian icon painters, who generally abided by the conservative iconographic and stylistic models of Byzantine and Serbian medieval painting, did not lack in creative inspiration. It was mainly expressed when it served to promote the cults of national saints. Representations of the Christ-embracing Serbian sovereigns in icons are much more than an artistic motif: they are a late reminiscence on the triumphs of the nation's rulers and a confirmation of the legitimacy of the Serbian church organisation's renewal, which at one point appeared to be on the path towards 'the restored supremacy of the Serbs in the Balkan Peninsula'.[23] The style of the icon painting of the renewed Patriarchate of Peć, especially in the first decades of the renewal, relied on the solutions of Byzantine art from the Palaiologan period, as well as on the solutions of Serbian painting from the first half of the 14th century, because the period of the rule of King Milutin and Stefan of Dečani was considered to be a golden era of the Serbian state and art.[24] This is particularly noticeable in the painter Longin's works. Painting the episodes from the life of Stefan of Dečani, this master devoted most of the space to the representation of the Battle of Velbuzhd (fig. 36), one of the crucial events that secured Serbia's domination in the Balkans in the 14th century. All this does not make the Serbian icon painting of the renewed Patriarchate of Peć historistic and lacking in imagination, but rather serves to distinguish it from the icon painting of the neighbouring archbishoprics and patriarchates.[25] Viewed as a whole, it represents one of several regional 'branches' of post-Byzantine icon painting in the Balkans, where Byzantine painting 'was gradually and actually, dying'.[26]

The tumultuous events that preceded the Great Migration of the Serbs changed the circumstances of life and art in the territory of the Peć Patriarchate. When the leaders of the church hierarchy moved north of the Sava and the Danube into the Habsburg Monarchy, in 1690, Serbian icon painting in the native regions of the Patriarchate began to die out. Despite its firm adherence to the legacy of the Byzantine and Serbian painting tradition, at the beginning of the 18th century Serbian icon painting would be exposed to the advent of new trends, indirectly inspired by Western art.

[19] Cf. Кривокапић, *Иконе и иконостаси у цркви Светог Луке у Котору*, 217, n. 25.

[20] It is not unusual to represent ktetors-givers of icons in proskyneses, cf. Радовановић, *Јединство небеске и земаљске цркве,* 47–66; Војводић, *„Обавијен земаљском сликом"*, 379–401.

[21] Радојчић, *Портрет патријарха Пајсија*, 283–286; Тодић, *Српски сликари* I, 267.

[22] Petković, *Artistic Activity*, 626–629.

[23] Ђурић, Ћирковић, Кораћ, *Пећка патријаршија*, 270, 276.

[24] Ibidem, 265–268; ИСН III/2, 372–373.

[25] Cf. Petković, *Artistic activity,* 629; idem, *Српски патријарси,* 134–135; idem, *Српска уметност у XVI и XVII веку,* 86–87.

[26] Кајмаковић, *Георгије Митрофановић*, 376. On this cf. Радојчић, *О естетској вредности*, 263.

CHRONOLOGY

c. 780–800	Reign of Serbian Prince Višeslav.
c. 800–820	Reign of Serbian Prince Prosigoj.
c. 850	Battles against Bulgarians successfully fought by Prince Vlastimir and in later years also by his sons Mutimir, Strojimir and Gojnik.
c. 820–851	Reign of Serbian Prince Vlastimir.
851–891	Reign of Serbian Prince Mutimir.
867–886	Reign of Emperor Basil I.
854	Bulgarian Khan Boris attacks Serbia. After conclusion of peace, prisoners of war exchanged at Ras, when the place is first mentioned as a settlement, fort or region.
between 867 and 874	Conversion to Christianity of the Serbian ruling family by the ecclesiastical centres on the Adriatic coast. Serbian princes recognise the supreme power of the Emperor.
892–917	Reign of Serbian Prince Petar Gojniković.
913–959	Reign of Emperor Constantine VII Porphyrogennetos.
c. 926	Temporary occupation of Serbia, until 927, by the Bulgarian army led by Tsar Simeon.
c. 933–c. 950	Reign of Prince Časlav.
c. 950	Dubrovnik diocese elevated to archdiocese, with jurisdiction over the regions of Serbia, Travunia and Zachlumia.
1018	Following the collapse of the Bulgarian Empire, Byzantine Emperor Basil II establishes the Katepanate of Bulgaria and Theme of Serbia.
1019–1020	Byzantine Emperor Basil II designates the territorial size of the Archbishopric of Ohrid, also comprising the Bishopric of Ras.
1039–1042	Prince Vojislav seizes control of Serbia and Dioclea, and subsequently of Travunia and Zachlumia.
1064	Hungarians seize Byzantine Belgrade.
1072	Aborted uprising against Byzantine rule in the theme of Bulgaria. The rebels proclaim Bodin, son of Prince Mihailo of Dioclea, Tsar of Bulgaria.
1077	King Mihailo of Dioclea seeks the papal flag from Pope Gregory VII.
c. 1085	King Bodin of Dioclea seizes the region of Ras and appoints Vukan and Marko to govern it.
1089	Diocese of Bar elevated to archdiocese.
1094	Meeting of Emperor Alexios Komnenos and Ras Župan Vukan.
1113–1199	Stefan Nemanja.
1118–1143	Reign of Emperor John II Komnenos.
c. 1122	Emperor John Komnenos seizes Ras.
1127	During the Byzantine-Hungarian war, Serbs seize the fortress of Ras. Grand Župan Uroš I marries his daughter Jelena to the Hungarian heir to the throne, the future king Bela the Blind.
1129	Byzantine army seizes Ras and Grand Župan Uroš I recognises the supreme authority of the Emperor, pledging to provide him with troops.
1143–1180	Reign of Emperor Manuel I Komnenos.
1147	Two large Crusader armies, led by German Emperor Konrad III and French King Louis VII, pass through Serbia, along the military road from Belgrade to Constantinople.
1166–1196	Reign of Grand Župan Stefan Nemanja.
1172	Stefan Nemanja's attempt to renege on his allegiance to Byzantine authority fails. Manuel I Komnenos captures the grand župan, who marches in the emperor's triumphal procession on the streets of Constantinople.
1174–1236	Rastko (Sava) Nemanjić.
1180–1183	Reign of Emperor Alexios II Komnenos. Following his assassination, Stefan Nemanja refuses to recognise the authority of the new emperor, Andronikos I Komnenos, and begins to seize control of Byzantine territories.
1185–1195	Reign of Emperor Alexios III Angelos.
1189	During the Third Crusade, Stefan Nemanja and Friedrich Barbarossa meet at Niš and discuss forming an alliance.
1191	In a battle on the South Morava, the Serbian army is defeated by Byzantium. Nemanja returns a small number of conquered territories to the Byzantine emperor and his middle son and heir, Stefan, marries the emperor's niece Eudokia.
c. 1192	Rastko Nemanjić goes to Mount Athos, takes monastic vows and changes his name to Sava.

1195–1203	Reign of Emperor Alexios III Angelos.
1196	Stefan Nemanja abdicates in favour of his son Stefan, now a nephew-in-law of the Byzantine emperor, and withdraws to the Monastery of Studenica as the monk Simeon, and subsequently to Mount Athos, the following year.
1198	The monks Simeon and Sava reconstruct the Hilandar monastery on Mount Athos.
1196–1227	Reign of Stefan Nemanjić.
1204	Fourth Crusade. The Crusaders seize Constantinople and divide the Byzantine Empire.
1204–1261	Empire of Nicaea. The house of Nemanjić considers it to be the successor to the old Empire.
1204–1221	Reign of Nicaean Emperor Theodore I Laskaris.
1217	Coronation of Stefan Nemanjić as the first crowned king 'of all the Serbian and maritime lands'– by legates sent to him by Pope Honorius III.
1219	Consecration of Archimandrite Sava Nemanjić as the first archbishop 'of all Serbian and maritime lands' in Nicaea; the Ecumenical Patriarch and the Council in Nicaea give the Serbian Archbishopric the right to autocephaly. The Monastery of Žiča becomes the seat of the archbishop and the coronation church.
1221–1254	Reign of Nicaean Emperor John III Vatatzes.
1236	Archbishop Sava dies in the Bulgarian town of Trnovo; the following year his relics remains are transferred to the Monastery of Mileševa.
1243–1276	Reign of King Stefan Uroš I.
1259–1282	Reign of Michael VIII Palaiologos.
1261	Restoration of the Byzantine Empire at Constantinople.
1274	King Uroš rejects the Union of Lyon.
1276–1282	Reign of King Stefan Dragutin.
1282–1328	Reign of Andronikos II Palaiologos.
1282	At the Council of Deževo, King Dragutin abdicates in favour of his brother Milutin and receives his own, separate lands.
1282–1321	Reign of King Stefan Uroš II Milutin.
1284	Hungarians grant Dragutin governance of northern Serbia and north-eastern Bosnia. Belgrade comes under Serbian rule for the first time.
c. 1291	Kuman-Tatar invasion of Serbia; Žiča is burned down. The seat of the Serbian Archbishopric is moved to Peć.
1298–1299	Byzantine-Serbian negotiations. Peace is concluded in 1299 and strengthened by the marriage between King Milutin and Simonida, the daughter of the emperor, Andronikos II Palaiologos. Milutin's conquests till then, the most important among them, northern Macedonia with Skopje, are recognised in the form of a dowry.
1314	King Milutin captures, nearly blinds and exiles his son Stefan Dečanski because of the latter's revolt against his authority. Stefan with his sons spends nearly seven years in Constantinople.
1321–1331	Reign of Stefan Uroš III Dečanski.
1324–1337	Administration of Serbian Archbishop Danilo II.
1328–1341	Reign of Andronikos III Palaiologos.
1330	Battle of Velbuzhd – victory of the Serbian army led by Stefan Dečanski over Bulgarian Tsar Michael. Stefan Dušan, the young king, demonstrates great courage in battle.
1331–1355	Reign of King Stefan Dušan.
1334	King Dušan conquers regions in central Macedonia, including Ohrid and Prilep.
1341–1354	Civil war in Byzantium, between the regents of the under-aged John V Palaiologos, and John Kantakouzenos, who proclaims himself emperor and protector of the Palaiologoi.
1341–1391	Reign of John V Palaiologos.
1342	Alliance between John Kantakouzenos and King Dušan. The king's conquests in south-western Macedonia and northern Epiros.
1343	Alliance of regents with King Stefan Dušan, who, from that time, in his traditional title of ruler 'of all the Serbian and maritime lands' adds 'of the Greek lands'.
1345	King Dušan seizes control of Serres, south-eastern Macedonia and Mount Athos.
end of 1345 / beginning of 1346	King Dušan proclaims himself as the emperor of Serbia and part of the Byzantine Empire; he most often uses the title 'vasilevs and avtokrator of Serbia and Romania' (in Greek) and 'emperor of the Serbs and Greeks' (in the Serbian language).
1346	Imperial coronation of Stefan Dušan in Skopje. The Serbian Church is elevated to the status of a patriarchate, and Archbishop Joanikije is consecrated as the first Serbian patriarch.
1347–1354	Reign of John V Kantakouzenos.
1347	Emperor Dušan takes control of Epiros.
1348	Emperor Dušan takes control of Thessaly.
1349	Dušan's Code proclaimed at a state assembly in Skopje. (The Code is later amended and proclaimed at an assembly in Serres in 1354).
1352	Constantinopolitan Patriarch Kallistos and the Synod pronounce an anathema against Emperor Dušan and Patriarch Joanikije and the Serbian bishops (the so-called Kallistos' Anathema) because of Dušan's coronation as Byzantine Emperor and the raising of the Serbian Church to the status of a patriarchate.
1352	The Battle at Demotika, in which John Kantakouzenos and the Turks defeat the supporters of Emperor John V Palaiologos, the Serbs and the Bulgarians.

1354	Turks seize the city of Gallipoli, and establish their first stronghold in Europe.
1355	Emperor Dušan dies of unknown causes. The dissolution of his state soon leads to an epoch of internecine conflict among the numerous regional overlords.
1355–1371	Reign of Emperor Stefan Uroš.
1365	Vukašin Mrnjavčević receives the title of king and becomes the co-ruler of Emperor Uroš.
1371	Battle of the Maritsa; King Vukašin and Despot Uglješa Mrnjavčević are killed. Vukašin's son Marko, until then the 'young king' gains the title of king. With the death of Emperor Uroš, the male line of the Nemanjić family is extinguished.
1372–1389	Reign of Prince Lazar Hrebeljanović.
1375	Reconciliation of the Serbian and the Byzantine churches. The Ecumenical Patriarchate gave absolution Dušan, Uroš, Joanikije and the bishops; the Peć archbishop's title of patriarch is recognised in internal communication, and Dušan's title of the Emperor of Serbia is posthumously recognised.
1376–1379	Reign of Andronikos IV Palaiologos.
1377	The Bosnian ban Tvrtko I Kotromanić is crowned as the king of the Serbs, Bosnia, the Pomorje (maritime) and western lands.
1389	The Battle of Kosovo; death of Prince Lazar and Sultan Murad.
1391–1425	Reign of Manuel II Palaiologos.
1395	The Battle at Rovine; King Marko and Despot Konstantin Dejanović, the vassal of the Ottoman Sultan Beyazid, are killed.
1402	The Battle of Angora, in which Stefan Lazarević fights as the vassal of Sultan Beyazid. On his return from the battlefield, in Constantinople the Byzantine emperor awards him the highest title, that of 'despot'.
1402–1427	Reign of Despot Stefan Lazarević.
1403–1404	Belgrade becomes the capital of the Serbian state (till 1427).
1425–1448	Reign of John VIII Palaiologos.
1428–30	The building of Smederevo, the new capital of the Serbian state.
1439	Despot Đurađ rejects the Florentine Union. Smederevo falls the first time.
1440	First Ottoman siege of Belgrade (ruled by Hungary).
1449–1453	Reign of Constantine XI Dragases Palaiologos.
1453	May 29th Turks seize Constantinople. Sultan Mehmed II makes a ceremonial entry into the city, which becomes the capital of the Ottoman Empire – Istanbul.
1455	Turks seize Novo Brdo.
1456	Second Ottoman siege of Belgrade (ruled by Hungary).

1459	Smederevo falls to the Turks, and the end of the Serbian medieval state.
1463	Turks seize control of Bosnia.
1471	Hungarian King Matthias Corvinus awards Vuk Branković the title of despot. The restored despotate in Srem becomes a kind of military frontier between the Christian and Ottoman worlds.
1486	Đorđe Branković appointed despot in Srem.
1490	Đurađ Crnojević becomes the Lord of Zeta.
1502	With the death of Despot Jovan, the male line of the house of Branković is extinguished.
Early 16th century	Having taken monastic vows, Đorđe Branković, now the monk Maksim, becomes the Metropolitan of Belgrade.
1520–1566	Reign of Turkish Sultan Suleiman the Magnificent.
1521	A major Turkish offensive. Belgrade seized along with other cities and part of the Serbian population is carried away to Istanbul.
1526	The Battle of Mohacs. Following the defeat of Hungary and the death of King Vladislaus, the Turks establish a stronghold in Central Europe.
1529	Sultan Suleiman the Magnificent's first campaign against Vienna. In order to put up a front against the Turks, Serbs are settled along the Austrian-Turkish border.
1541	Hungary falls to the Turks.
1557	The Patriarchate of Peć restored.
1592	The fall of the city of Bihać to the Turks marks the end of Turkish conquests in Bosnia, Herzegovina, Croatia, Slavonia, and Dalmatia.
1594	As a result of an uprising against the Turks in the Banat, Sinan-pasha has the relics of Saint Sava transferred from the Mileševa monastery and burned in Belgrade.
1595–1610	Intensive settling of Serbs in Slavonia and Croatia. The Military Frontier created.
1614–1647	Administration of the Serbian Patriarch Pajsije.
1630	Austrian Emperor Ferdinand II passes the Statutes, which provide for the special status of the Serbs living in the territory of the Military Frontier.
1683	Aborted Turkish siege of Vienna.
1683–1699	The Great (Viennese) War waged against the Turks by the Holy League – an alliance of Austria, the Roman Curia, Poland and Venice – is of crucial importance for the history of the Serbs.
1689	After the withdrawal of the Austrian army from Skopje and its defeat at Kačanik, the Turks launch a counteroffensive, followed by retaliation and devastation. The majority of the Serbian population, led by Patriarch Arsenije III Čarnojević, withdraw to the territories north of the Sava and Danube rivers, which become part of the Austrian Empire after the Treaty of Karlowitz in 1699.

BIBLIOGRAPHY

АП = Археографски прилози, Београд

ВИИНЈ = *Византијски извори за историју народа Југославије,* I–VI, Београд 1955–1986.

Глас САНУ = Глас Српске академије наука и уметности, Београд

Глас СКА = Глас Српске краљевске академије, Београд

ГСУД = Гласник Српског ученог друштва, Београд

ГСНД = Гласник Скопског научног друштва, Скопље

ГГБ = Годишњак града Београда, Београд

ЗМПУ = Зборник Музеја примењене уметности, Београд

ЗМСЛУ = Зборник Матице српске за ликовне уметности, Нови Сад

ЗНМ = Зборник Народног музеја, Београд

ЗРВИ = Зборник радова Византолошког института, Београд

ЗФФ = Зборник Филозофског факултета, Београд

ЗЗСК = Зборник заштите споменика културе, Нови Сад

ИГ = Историјски гласник, Београд

ИСН = *Историја српског народа* I–III, Београд 1981–1983.

ИЦГ = *Историја Црне Горе*, I–III, Титоград 1970.

ИЧ = Историјски часопис, Београд

ЛССВ = *Лексикон српског средњег века,* edd. С. Ћирковић, Р. Михаљчић, Београд 1999.

ПКЈИФ = Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд

СКМ = Старине Косова и Метохије, Приштина

ССА = Стари српски архив, Бања Лука – Београд

ССРЛ = *Стари српски родослови и летописи*, ed. Љ. Стојановић, Сремски Карловци 1927.

ХЗ = Хиландарски зборник, Београд

ССЗН = *Стари српски записи и натписи*, I–VI, ed. Љ. Стојановић, Београд 1902–1926.

BF = Byzantinische Forschungen, Amsterdam

DOP = Dumbarton Oaks Papers, Washington, D.C.

CA = Cahiers archéologiques, Paris

GRS = *Gesta regum sclavorum*, I–II, ed. Т. Живковић, Београд 2009.

GZMBiH = Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, Sarajevo

JÖB = Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik, Wien

ODB = *The Oxford Dictionary of Byzantium,* I–III, ed. A. P. Kazhdan, New York – Oxford 1991.

PPUD = Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Split

Radovi IPU = Radovi Instituta za povijest umetnosti, Zagreb

REB = Revue des études byzantines, Paris

SHP = Starohrvatska prosvjeta, Split

ΔΧΑΕ = Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρίας, Αθήνα

Акопян, *Миниатюра Васпуракана* = Г. Акопян, *Миниатюра Васпуракана XIII–XIV вв.*, Ереван 1989.

Алексеев, *Сербская традиция* = А. А. Алексеев, *Сербская традиция славянского евангелия*, in: *Словенско средњовековно наслеђе. Зборник посвећен професору Ђорђу Трифуновићу*, Београд 2001, 35–43.

Амиранашвили, *Грузинская миниатюра* = Ш. Амиранашвили, *Грузинская миниатюра*, Москва 1966.

Андрејевић, *Манастир Моштаница* = А. Андрејевић, *Манастир Моштаница под Козаром*, Старинар н. с., 13–14 (1962–1963) 163–175.

Андрејевић, *Претварање цркава у џамије* = А. Андрејевић, *Претварање цркава у џамије*, ЗМСЛУ 12 (1976) 98–117.

Антоновић, *Оснивачка повеља Балше III Балшића* = М. Антоновић, *Оснивачка повеља Балше III Балшића манастиру Светог Николе на Прасквици*, ССА 5 (2006) 207–227.

Архиепископ Данило II, Животи краљева = *Архиепископ Данило II и његови настављачи*, *Животи краљева и архиепископа српских*, превео Л. Мирковић, Београд 1935.

Архиепископ Данило II и његово доба = *Архиепископ Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991.

Атанасовски, *Пад Херцеīовине* = В. Атанасовски, *Пад Херцеīовине*, Београд 1979.

Афанасьева, «*Толковая служба*» = Т. И. Афанасьева, *Состав, источники и этапы формирования «Толковая служба»*, Лингвистическое источниковедение и история русского языка (2006–2009), Москва 2010, 58–80.

Афанасьева, *Южнославянские переводы* = Т. И. Афанасьева, *Южнославянские переводы литургии Иоанна Златоуста в служебниках XI–XV. вв. из российских библиотек*, in: *Многократните преводи в южнославянското средновековие*, ed. Л. Тасева et al., София 2006, 253–266.

Аџиевски, *Пелаīонија* = К. Аџиевски, *Пелаīонија во средниоӣ век*, Скопје 1994.

Бабић, *Владарске инсиīније* = Г. Бабић, *Владарске инсиīније кнеза Лазара*, in: *О кнезу Лазару*, edd. И. Божић, В. Ј. Ђурић, Београд–Крушевац 1975, 65–79.

Бабић, *Срӣски заӣиси* = Г. Бабић, *Срӣски заӣиси у īрчком чеӣворојеванђељу бр. 131 из Чикаīа (САД),* ЗЛУМС 8 (1972) 361–371.

Бабић, *Иконоīрафски ӣроīрам живоӣиса* = Г. Бабић, *Иконоīрафски ӣроīрам живоӣиса у ӣриӣраӣама цркава краља Милуӣина*, in: *Визанӣијска умеӣносӣ ӣочеӣком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 105–126.

Бабић, *Краљева црква* = Г. Бабић, *Краљева црква у Сӣуденици*, Београд 1987.

Бабић, *Лиӣурīијски ӣексӣови* = Г. Бабић, *Лиӣурīијски ӣексӣови исӣисани на живоӣису аӣсиде Свеӣих Аӣосӣола у Пећи – Моīућносӣ њиховоī ресӣаурисања*, ЗЗСК 18 (1967) 75–84.

Бабић, *Лонīин у Пиви* = Г. Бабић, *Лонīин у Пиви*, in: *Чеӣирисӣо īодина манасӣира Пиве*, ed. Ј. Р. Бојовић, Титоград 1991, 77–89.

Бабић, *Низови ӣорӣреӣа* = Г. Бабић, *Низови ӣорӣреӣа срӣских еӣискоӣа, архиеӣискоӣа и ӣаӣријараха у зидном сликарсӣву (XIII–XVI в.)*, in: *Сава Немањић – Свеӣи Сава. Исӣорија и ӣредање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 319–340.

Бабић, *О живоӣисаном украсу олӣарских ӣреīрада* = Г. Бабић, *О живоӣисаном украсу олӣарских ӣреīрада*, ЗМСЛУ 11 (1975) 3–41.

Бабић, *О комӣозицији Усӣења* = Г. Бабић, *О комӣозицији Усӣења у Боīородичиној цркви у Сӣуденици*, Старинар н. с., 13–14 (1965) 261–265.

Бабић, *Порекло ӣераӣолошких моӣива* = Г. Бабић, *Порекло ӣераӣолошких моӣива у срӣским украшеним рукоӣисима. Начин исӣраживања*, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукоӣиса*, Београд 1995, 3–43.

Бабић, *Тераӣолошки украси* = Г. Бабић, *Тераӣолошки украси у īрчким рукоӣисима IX и X века,* Глас САНУ 372, Одељење историјских наука, књ. 8 (1993) 139–169.

Бабић Б., *Пећинска црква свеӣоī Лазара* = Б. Бабић, *Пећинска црква свеӣоī Лазара у Тиквешу*, ЗМСЛУ 3 (1967) 161–172.

Бабић В., *Фреске* = В. Бабић, *Фреске у цркви свеӣоī Михаила у Сӣону*, Београд–Требиње 2014.

Бабић-Ђорђевић, *Класицизам доба Палеолоīа* = Г. Бабић-Ђорђевић, *Класицизам доба Палеолоīа у срӣској умеӣносӣи*, in: В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Срӣска умеӣносӣ у средњем веку* II, Београд 1997, 5–47.

Бабић-Ђорђевић, *Разīрањавање умеӣничке делаӣносӣи* = Г. Бабић-Ђорђевић, *Разīрањавање умеӣничке делаӣносӣи и ӣојаве сӣилске разнородносӣи*, in: ИСН I, 641–662 (= В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Срӣска умеӣносӣ у средњем веку* II, Београд 1997, 48–91).

Банашевић, *Леӣоӣисци о ӣореклу Немањића* = Н. Банашевић, *Леӣоӣисци о ӣореклу Немањића*, ПКЈИФ 21/1–2 (1955) 5–13.

Башић, *Примери инвесӣиӣуре владара* = Ј. Башић, *Примери инвесӣиӣуре владара у срӣској средњовековној умеӣносӣи*, Viminacium 17 (2014) 147–184.

Беловић, *Раваница* = М. Беловић, *Раваница. Исӣорија и сликарсӣво*, Београд 1999.

Белякова, *Славянская редакция Скитского устава* = Е. В. Белякова, *Славянская редакция Скитского устава. Скитский устав по ркп. РНБ. Погод. 876*, Древняя Русь 10 (2002) 28–36.

Белякова, *Устав* = Е. В. Белякова, *Устав по рукописи РНБ. ПОГОД. 876*, Древняя Русь 12 (2003) 63–95.

Благојевић, *Десӣоӣ Ђурађ Вуковић* = М. Благојевић, *Десӣоӣ Ђурађ Вуковић и срӣска државносӣ*, in: *Пад Срӣске десӣоӣовине 1459. īодине*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 33–55.

Благојевић, *Државна уӣрава* = М. Благојевић, *Државна уӣрава у срӣским средњовековним земљама*, Београд 1997.

Благојевић, *Кнез Лазар* = М. Благојевић, *Кнез Лазар кӣиӣор Хиландара*, in: *Свеӣи кнез Лазар. Сӣоменица о шесӣој сӣоīодишњици Косовскоī боја 1389–1989,* Београд 1989, 47–61.

Благојевић, *Срӣска државносӣ у средњем веку* = М. Благојевић, *Срӣска државносӣ у средњем веку*, Београд 2011[2].

Благојевић, Медаковић, *Исӣорија срӣске државносӣи* I = М. Благојевић, Д. Медаковић, *Исӣорија срӣске државносӣи* I. *Од насӣанка ӣрвих држава до ӣочеӣка срӣске националне револуције*, Нови Сад 2000.

Богдановић, *Инвенӣар ћирилских рукоӣиса* = Д. Богдановић, *Инвенӣар ћирилских рукоӣиса у Јуīославији (XI–XVII века)*, Београд 1982.

Богдановић, *Жиӣије Ђорђа Краӣовца* = Д. Богдановић, *Жиӣије Ђорђа Краӣовца од Поӣа Пеје*, Летопис Матице српске, књ. 422, св. 1–2 (1978) 230–265.

Богдановић, *Каӣалоī ћирилских рукоӣиса* = Д. Богдановић, *Каӣалоī ћирилских рукоӣиса манасӣира Хиландара*, Београд 1978.

Богдановић, *Измирење срӣске и византијске цркве* = Д. Богдановић, *Измирење срӣске и визанӣијске цркве*, in: *О кнезу Лазару*, Београд 1975, 81–91.

Богдановић, *Историја старе српске књижевности* = Д. Богдановић, *Историја старе српске књижевности*, Београд 1980 (1991[2]).

Богдановић, *Крсна слава* = Д. Богдановић, *Крсна слава као светосавски култ*, Гласник СПЦ 42 (1961) 200–207.

Богдановић Ј., *Просторни склоп цркве Светог Георгија* = Ј. Богдановић, *Просторни склоп цркве Светог Георгија у Будимљи и средњовековне градитељске традиције*, in: *Ђурђеви Ступови и Будимљанска епархија, Зборник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 95–105.

Богдановић, Ђурић, Медаковић, *Хиландар* = Д. Богдановић, В. Ј. Ђурић, Д. Медаковић, *Хиландар*, Београд 1978.

Богосављевић Никодим, *Символика представа* = Богосављевић Никодим (протосинђел), *Символика представа на средњовековној пластици код Срба*, Цетиње 2010.

Божић, *Превлака – Тумба* = И. Божић, *Превлака – Тумба*, ЗФФ 7 (1963) 197–211.

Божков, *Българската историческата живопис* = А. Божков, *Българската историческата живопис* I, София 1972.

Бојанин, *Повеља Вука Бранковића* = С. Бојанин, *Повеља Вука Бранковића о даровању скопског манастира Светог Георгија манастиру Хиландару*, ССА 8 (2009) 119–128.

Бојовић Б. И., *Краљевство и светост* = Б. И. Бојовић, *Краљевство и светост: политичка филозофија средњовековне Србије*, Београд 1999.

Бојовић Д., *Богослужење у средњовековном граду* = Д. Бојовић, *Богослужење у средњовековном граду*, Београдски историјски гласник 3 (2012) 127–137.

Бошковић, *Извештај* = Ђ. Бошковић, *Извештај и кратке белешке са путовања*, Старинар 6 (1931) 140–189.

Бошковић, *О сликаној декорацији* = Ђ. Бошковић, *О сликаној декорацији на фасадама Пећке патријаршије*, Старинар 18 (1967) 91–102.

Бошковић, *О једном рељефу* = Ђ. Бошковић, *О једном рељефу са натписом са Ђурђевих ступова у Будимљу*, ЗНМ 8 (1975) 409–415.

Бошковић, *Стари Бар* = Ђ. Бошковић, *Стари Бар*, Београд 1962.

Бошковић, Кораћ, *Ратац* = Ђ. Бошковић, В. Кораћ, *Ратац*, Старинар 7–8 (1956–1957) 39–75.

Бояджиев, *Архитектурата на Кръглата църква* = С. Бояджиев, *Архитектурата на Кръглата църква в Преслав*, in: *Изследвания върху архитектурата на българското средновековие*, edd. Р. Ангелова, Н. Чанева-Дечевска, Ст. Стамов, София 1982, 5–130.

Брмболић, *Мала Света Гора* = М. Брмболић, *Мала Света Гора у клисури реке Црнице*, Београд 2011.

Бубало, *За ново, критичко издање* = Ђ. Бубало, *За ново, критичко издање трескавачких хрисовуља краља Душана*, ССА 7 (2008) 207–228.

Бубало, *Повеље Маре Бранковић* = Ђ. Бубало, *Повеље Маре Бранковић и синова јој Гргура, Ђурђа и Лазара манастиру Хиландару*, ПКЈИФ 45–46/1–4 (1999–2000) 77–105.

Булић, *Црква у Шумнику* = Д. Булић, *Црква у Шумнику, нови поглед на датовање*, ИЧ 62 (2013) 47–78.

Вајцман et al., *Иконе* = К. Вајцман et al., *Иконе*, Београд 1983.

Валтер, *Значење портрета Данила II* = К. Валтер, *Значење портрета Данила II као ктитора у Богородичиној цркви у Пећи*, in: *Архиепископ Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 355–359.

Василески, *Манастир Св. Никола Шишевски* = А. Василески, *Манастир Св. Никола Шишевски,* in: Е. Димитрова et al., *Матка. Културно наследство,* Скопје 2011, 200–231.

Васиљев, *Инок из Далше* = Љ. Васиљев, *Ко је инок из Далше, хиландарски писар прве половине XV века*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни живот, књижевност, уметност и архитектура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 399–402.

Васиљев, *Непознати рукописи* = Љ. Васиљев, *Непознати рукописи Инока из Далше*, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукописа*, ed. П. Ивић, Београд 1995, 463–468.

Васиљев, *Орнаментика* = Љ. Васиљев, *Орнаментика у српским рукописима прве половине XVI века*, Археографски прилози 15 (1993) 43–133.

Васић, *Жича и Лазарица* = М. Васић, *Жича и Лазарица. Студије из српске уметности средњега века*, Београд 1928.

Веселиновић, *Држава* = А. Веселиновић, *Држава српских десповта*, Београд 2006.

Веселиновић, *Косовске алузије* = А. Веселиновић, *Косовске алузије у повељама Стефана Лазаревића*, ЗФФ 18 (1994) 179–197.

Веселиновић, *Повеља деспота Стефана Лазаревића* = А. Веселиновић, *Повеља деспота Стефана Лазаревића манастиру Милешеви*, ССА 2 (2003) 193–202.

Вздорнов, *Неовизантийский орнамент* = Г. И. Вздорнов, *Неовизантийский орнамент в южнославянских и русских рукописных книгах до начала XV в.,* Византийский временник 34 (1973) 214–243.

Видоевска, *Црквата Св. Никола* = Б. Видоевска, *Црквата Св. Никола с. Барово*, Зборник. Средновековна уметност 3 (2001) 118–125.

Витковић, *Прошлост, установа и споменици угарских краљевих шајкаша* = Г. Витковић, *Прошлост, установа и споменици угарских краљевих шајкаша од 1000 до 1872 по српским и страним изворима,* ГСУД 67 (1887) 1–22.

Влаховић, *Литургички материјали* = В. Влаховић, *Литургички материјали у старим српским биографијама XIII века*, Богословље 3 (1932) 230–243; 4 (1932) 335–351; 1 (1933) 60–78; 2 (1933) 144–159.

Војводина = *Војводина* I: *Од најстаријих времена до велике Сеобе,* ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939.

Војводић, *„Обавијен земаљском сликом"* = Д. Војводић, *„Обавијен земаљском сликом". О представама византијских и српских средњовековних владара у проскинези*, Црквене Студије 4 (2007) 379–401.

Војводић, *Владарски портрети српских деспота* = Д. Војводић, *Владарски портрети српских деспота*, in: *Манастир Ресава. Историја и уметност*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 66–98.

Војводић, *Досликани владарски портрети* = Д. Војводић, *Досликани владарски портрети у Грачаници*, Ниш и Византија 7 (2009) 251–265.

Војводић, *Жича и Пећ* = Д. Војводић, *Жича и Пећ. Прилог разматрању сличности два програма зидног сликарства*, Саопштења 43 (2011) 31–47.

Војводић, *Запажања и размишљања* = Д. Војводић, *Запажања и размишљања о сликарству светилишта Спасове цркве у Жичи*, Ниш и Византија 11 (2013) 247–266.

Војводић, *Иконографија и култ св. Стефана* = Д. Војводић, *Прилог проучавању иконографије и култа св. Стефана у Византији и Србији*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 537–563.

Војводић, *Ктиторска делатност Стјепана Вукчића Косаче* = Д. Војводић, *Ктиторска делатност Стјепана Вукчића Косаче*, in: *Шћепан Поље и његове светиње кроз вјекове*, Беране 2010, 61–100.

Војводић, *Нови поглед* = Д. Војводић, *Нови поглед на ктиторски натпис из Богородичине цркве у Доцу код Студенице*, Наша прошлост 10 (2010) 59–67.

Војводић, *О времену настанка* = Д. Војводић, *О времену настанка зидног сликарства у Палежу*, Зограф 27 (1988–1999) 123–134.

Војводић, *О живопису Беле цркве каранске* = Д. Војводић, *О живопису Беле цркве каранске и савременом сликарству Рашке*, Зограф 31 (2006–2007) 135–152.

Војводић, *Од хоризонталне ка вертикалној генеалошкој слици Немањића* = Д. Војводић, *Од хоризонталне ка вертикалној генеалошкој слици Немањића*, ЗРВИ 44–1 (2007) 295–312.

Војводић, *Остаци живописа* = Д. Војводић, *Остаци живописа и историја цркве Светих Теодора (Светих Петра и Павла) у Жичи*, Наша прошлост 11 (2011) 41–64.

Војводић, *Персонални састав слике власти* = Д. Војводић, *Персонални састав слике власти у доба Палеолога. Византија – Србија – Бугарска*, ЗРВИ 46 (2009) 409–433.

Војводић, *Портрети владара, црквених достојанственика и племића* = Д. Војводић, *Портрети владара, црквених достојанственика и племића у наосу и припрати*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 265–299.

Војводић, *Портрети првих ктитора* = Д. Војводић, *Портрети првих ктитора у приземљу жичке куле. Порекло иконографије*, Ниш и Византија 10 (2012) 324–339.

Војводић, *Портрети у Дуљеву* = Д. Војводић, *Српски владарски портрети у манастиру Дуљеву*, Зограф 29 (2002–2003) 143–160.

Војводић, *Први гроб светог Симеона* = Д. Војводић, *Први гроб светог Симеона српског*, in: *Шеста казивања о Светој Гори*, ed. М. Живојиновић, Београд 2010, 15–37.

Војводић, *Представе светог Климента Охридског* = Д. Војводић, *Представе светог Климента Охридског у зидном сликарству средњовековне Србије*, in: *Византијски свет на Балкану* I, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 145–165.

Војводић, *Прилог проучавању* = Д. Војводић, *Прилог проучавању цркве светог Стефана у манастиру Дуљеву*, Саопштења 39 (2007) 83–99.

Војводић, *Путеви и фазе* = Д. Војводић, *Путеви и фазе уобличавања средњовековне иконографије светог Саве Српског*, Ниш и Византија 13 (2015) 49–72.

Војводић, *Родословне представе* = Д. Војводић, *Родословне представе и идеја прародитељства у Студеници*, in: *Манастир Студеница, 700 година Краљеве цркве* (in press).

Војводић, *Свети Ахилије* = Д. Војводић, *Зидно сликарство цркве Светог Ахилија у Ариљу*, Београд 2005.

Војводић, *Слика световне и духовне власти* = Д. Војводић, *Слика световне и духовне власти у српској средњовековној уметности*, ЗМСЛУ 38 (2010) 35–78.

Војводић, *Српски властеоски портрети* = Д. Војводић, *Српски властеоски портрети и ктиторски натписи у Богородичиној цркви у Ваганешу*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 1–23.

Војводић, *Стратиграфија зидног сликарства* = Д. Војводић, *Стратиграфија зидног сликарства у католикону манастира Прасквице*, Зограф 38 (2014) 153–163.

Војводић, *Хиландарски гроб светог Симеона* = Д. Војводић, *Хиландарски гроб светог Симеона српског и његов сликани украс*, ХЗ 11 (2004) 27–58.

Војводић, *Укрштена дијадима и „торакион"* = Д. Војводић, *Укрштена дијадима и „торакион". Две древне и неуобичајене инсигније српских владара у XIV и XV веку*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 249–276.

Војводић, Живковић, *Деизисни чин из Пиве* = Д. Војводић, М. Живковић, *Деизисни чин из Пиве. Прилог проучавању иконостаса и иконописа у пивском манастиру*, Зограф 38 (2014) 203–220.

Војводић, Павловић, *Црква „Тамница" код Ајноваца* = Д. Војводић, Д. Павловић, *Црква „Тамница" код Ајноваца у позном средњем веку*, Косовско-метохијски зборник 6 (2015) 9–63.

Врана, *Вуканово еванђеље* = Ј. Врана, *Вуканово еванђеље*, Београд 1967.

Второе путешествие Порфирия Успенского = *Второе путешествие по святой горе Афонской архимандрита, ныне*

епископа, Порфирия Успенского в годы 1858, 1859, и 1861, и описание скитов Афонских, Москва 1880.

Вујичић, *О илустрацијама Октоиха петогласника* = Р. Вујичић, *Нека запажања о илустрацијама Октоиха петогласника Црнојевића штампарије*, in: *Црнојевића штампарија и старо штампарство*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 89–95.

Вујичић, *О неким иконографским особеностима* = Р. Вујичић, *О неким иконографским особеностима илустрација Божидара Вуковића и њиховим одјецима у нашем сакралном сликарству*, in: *Штампарска и књижевна дјелатност Божидара Вуковића Подгоричанина*, ed. Ј. М. Миловић, Титоград 1986, 107–116.

Вујичић, *Преглед старог сликарства* = Р. Вујичић, *Преглед старог сликарства на подручју Будве и Паштровића* I, Гласник ЦАНУ, Одјељење умјетности 14 (1995) 101–122.

Вукашиновић, *Литургија Светог Апостола Јакова* = В. Вукашиновић, *Литургија Светог Апостола Јакова у српском рукописном предању: од Свете горе XVII до Карловачке митрополије XVIII и XIX века*, in: *Афон и славянский мир*, ed. Ж. Левшина, Святая Гора Афон 2014, 193–205.

Вукашиновић, *Литургијски језик Цркве* = В. Вукашиновић, *Литургијски језик Цркве*, in: *Криза савремених језика теологије*, ed. В. Вукашиновић, Београд 2013, 127–157.

Вукашиновић, *Рукописни предлошци* = В. Вукашиновић, *Рукописни предлошци првих штампаних српских служабника у манускриптној збирци манастира Високи Дечани*, in: *Средњи век у српској науци, историји, књижевности и уметности*, IV, ed. Г. Јовановић, Деспотовац 2013, 97–109.

Вукашиновић, *Руски и малоруски утицаји на богослужење Српске православне Цркве* = В. Вукашиновић, *Руски и малоруски утицаји на богослужење Српске православне Цркве у XVIII и XIX столећу*, in: *Српско-руски односи од почетка XVIII до краја XX века*, ed. М. Војводић, Београд 2011, 29–49.

Вукашиновић, *Српска барокна теологија* = В. Вукашиновић, *Српска барокна теологија: Библијско и светотајинско богословље у Карловачкој митрополији XVIII века*, Врњци–Требиње 2010².

Вукашиновић, *Српски литургијски рукописи XIII века* = В. Вукашиновић, *Српски литургијски рукописи XIII века*, in: idem, *Српско богослужење. Студије из литургијске теологије и праксе код Срба*, Краљево–Врњци–Требиње 2012, 13–41.

Вуловић, *Раваница* = Б. Вуловић, *Раваница, њено место и њена улога у сакралној архитектури Поморавља*, Саопштења 7 (1966).

Габелић, *Манастир Конче* = С. Габелић, *Манастир Конче*, Београд 2008.

Габелић, *Манастир Лесново* = С. Габелић, *Манастир Лесново. Историја и сликарство*, Београд 1998.

Габелић, *Свети Спас у Штипу* = С. Габелић, *Сликарство XIV века у Св. Спасу (цркви Вазнесења) у Штипу*, Патримониум. МК 2/3–4; 5–6 (2008–2009) 97–116.

Габелић, *Слика властелина* = С. Габелић, *Слика властелина у Дечанима*, in: *На траговима Војислава Ј. Ђурића*, edd. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 195–211.

Габелић, *Сликарство Св. Николе у Челопеку* = С. Габелић, *Првобитно сликарство цркве Св. Николе у Челопеку код Тетова*, in: *Византијски свет на Балкану* II, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 481–501.

Габелић, *Челопек* = С. Габелић, *Челопек. Црква Светог Николе (14. и 19. век)* (in press).

Гајић, *Сребрне чаше* = М. Гајић, *Сребрне чаше позног средњег века у Србији*, каталог, Београд 2010.

Георгиева, *Житието на Стефан Лазаревич* = Н. Георгиева, *Житието на Стефан Лазаревич от Константин Костенечки и царската словесна иконография през XV век*, in: *Българският петнадесети век*, София 1993, 161–180.

Георгиевски, *Хилендарските ливчиња* = Г. Георгиевски, *Хилендарските ливчиња*, in: *Симпозиум 1100-годишнина од смртта на Кирил Солунски*, Скопје 1970, 67–80.

Гергова, *Култът към св. крал Милутин* = И. Гергова, *Култът към св. крал Милутин „Софийски" в България*, in: *Манастир Бањска и доба краља Милутина*, ed. Д. Бојовић, Ниш – Косовска Митровица – Манастир Бањска 2007, 249–272.

Гергова, *О Спасовици код Ћустендила* = И. Гергова, *О Спасовици код Ћустендила, још једном*, Саопштења 45 (2013) 83–92.

Глигоријевић-Максимовић, *Сликарство Трескавца* = М. Глигоријевић-Максимовић, *Сликарство XIV века у манастиру Трескавцу*, ЗРВИ 42 (2005) 77–171.

Голубовић, *Зидно сликарство Петковице* = Б. Голубовић, *Зидно сликарство цркве манастира Петковице у Фрушкој гори*, ЗМСЛУ 22 (1986) 85–125.

Гошић, *О датирању Вруточког јеванђеља* = Н. Гошић, *О датирању Вруточког јеванђеља*, Археографски прилози 21 (1999) 197–205.

Григорије Цамблак, Житије Стефана Дечанског = Григорије Цамблак, *Житије Стефана Дечанског*, in: *Григорије Цамблак, Књижевни рад у Србији*, ed. Д. Богдановић et al., Београд 1989, 49–87.

Грицевская, *Индексы истинных книг* = И. М. Грицевская, *Индексы истинных книг*, Санкт Петербург 2003.

Грицевская, *История келейного чтения* = И. М. Грицевская, *История келейного чтения на Руси и индексы истинных книг*, Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского 6–2 (2009) 37–43.

Грицкат, *Дивошево јеванђеље* = И. Грицкат, *Дивошево јеванђеље*, Јужнословенски филолог 25 (1961–1962) 227–293.

Грковић-Мејџор, *О формирању српске редакције* = Ј. Грковић-Мејџор, *О формирању српске редакције старословенског језика*, in: *Ђурђеви ступови и Будимљанска епархија*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 43–51.

Грковић-Мејџор, *Скрипторије и штампарије* = Ј. Грковић-Мејџор, *Скрипторије и штампарије код Срба у средњем веку*, Летопис Матице српске 488/5 (2011) 925–940.

Грозданов, *Исус Христос – цар* = Ц. Грозданов, *Исус Христос – цар над царевите во живописот на Охридската архиепископија од XV–XVII век*, in: idem, *Живописот на Охридската архиепископија. Студии*, Скопје 2007, 333–356.

Грозданов, *Месецослов Асемановог јеванђеља* = Ц. Грозданов, *Месецослов Асемановог јеванђеља и старије зидно сликарство у Македонији*, ЗМСЛУ 21 (1985) 13–27.

Грозданов, *Митрополит Јован зограф* = Ц. Грозданов, *Митрополит Јован зограф и епископ Григориј – архијереји на епархијата на Пелагонија и Прилеп*, in: idem, *Живописот на Охридската архиепископија. Студии*, Скопје 2007, 233–246.

Грозданов, *Охридски архиепископ Прохор* = Ц. Грозданов, *Охридски архиепископ Прохор и његова делатност*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 271–286.

Грозданов, *Охридско зидно сликарство* = Ц. Грозданов, *Охридско зидно сликарство XIV века*, Београд 1980.

Грозданов, *Свети Симеон Немања и свети Сава* = Ц. Грозданов, *Свети Симеон Немања и свети Сава у сликарској тематици у Македонији (XIV–XVII век)*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 319–345.

Грозданов, Суботић, *Црква светог Ђорђа у Речици* = Ц. Грозданов, Г. Суботић, *Црква светог Ђорђа у Речици код Охрида*, Зограф 12 (1981) 62–75.

Грујић, *Духовни живот* I = Р. Грујић, *Духовни живот*, in: *Војводина* I, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 330–414.

Грујић, *Духовни живот* II = Р. Грујић, *Духовни живот*, in: *Војводина* II, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 367–416.

Грујић, *Једно јеванђеље босанског типа* = Р. Грујић, *Једно јеванђеље босанског типа XIV–XV века у Јужној Србији*, in: *Зборник лингвистичких и филолошких расправа. А. Белићу о четрдесетогодишњици његова научног рада посвећују његови пријатељи и ученици*, Београд 1937, 263–277.

Грујић, *Пећки патријарси* = Р. Грујић, *Пећки патријарси и карловачки митрополити у 18. веку*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 4–1 (1931) 13–34.

Грујић, *Свети Сава* = Р. Грујић, *Свети Сава и мошти Св. Срђа и Вакха*, Гласник Скопског научног друштва 15–16 (1936) 357–358.

Грујић, *Светогорски азили* = Р. М. Грујић, *Светогорски азили за српске владаоце и властелу после Косовске битке*, ГСНД 11 (1932) 65–95.

Грујић, *Скопска митрополија* = Р. М. Грујић, *Скопска митрополија: историски преглед до обновљења Српске патријаршије 1920 г.*, Скопље 1933.

Грујић, *Хвостански ἀήρ* = Р. М. Грујић, *Хвостански ἀήρ и нерески θρῆνος*, Старинар 5 (1928–1930) 12–19.

Грујић, *Црквени елементи Крсне славе* = Р. Грујић, *Црквени елементи Крсне славе*, ГСНД 7–8 (1929–1930) 35–75.

Давидов, *Фрушкогорски манастири* = Д. Давидов, *Фрушкогорски манастири: апел за обнову*, Београд 1992.

Давидов, *Иконе* = Д. Давидов, *Иконе зографа Темишварске и Арадске епархије*, ЗМСЛУ 17 (1981) 111–157.

Давидов, Шелмић, *Иконе српских зографа* = Д. Давидов, Л. Шелмић, *Иконе српских зографа XVIII века*, каталог, Београд 1977.

Дагрон, *Цар и првосвештеник* = Ж. Дагрон, *Цар и првосвештеник. Студија о византијском „цезаропапизму"*, Београд 2001.

Д'Амико, *Ватиканска икона Јелене Анжујске* = Р. Д'Амико, *Ватиканска икона Јелене Анжујске и легендарна „икона цара Константина": Иконографски и политички аспекти српске светиње у Риму*, Ниш и Византија 10 (2012) 305–320.

Данило Други, Животи = *Данило Други*, *Животи краљева и архиепископа српских, Службе*, edd. Г. Мак Данијел, Д. Петровић, Београд 1988.

Данилови настављачи = *Данилови настављачи. Данилов ученик, други настављачи Даниловог зборника*, ed. Г. Мак Данијел, Београд 1989.

Данчев, *Владислав Граматик* = Г. Данчев, *Владислав Граматик. Книжовник и писател*, София 1969.

Дероко, *Монументална и декоративна архитектура* = А. Дероко, *Монументална и декоративна архитектура у средњовековној Србији*, Београд 1985[3].

Дероко, *Неки споменици у Турској и Грчкој* = А. Дероко, *Неки споменици у Турској и Грчкој у вези са историјом средњовековне Србије*, Зборник за друштвене науке Матице српске 13–14 (1956) 293–300.

Дероко, *Неки споменици у Серезу и околини* = А. Дероко, *Неки споменици из српског времена у Серезу и околини*, Споменик СКА 106, Одељење друштвених наука, књ. 8 (1956) 61–66.

Джурова, *1000 години българска ръкописна книга* = А. Джурова, *1000 години българска ръкописна книга*, София 1981.

Димитријевић, *Документи* = С. М. Димитријевић, *Документи који се тичу односа између српске цркве и Русије у XVI веку*, Споменик СКА 39, други разред, 35 (1903) 16–42.

Димитрова, *Манастир Матејче* = Е. Димитрова, *Манастир Матејче*, Скопје 2002.

Димитрова, *Црквата Св. Недела* = Е. Димитрова, *Црквата Св. Недела на Марков Град*, in: Е. Димитрова et al., *Матка. Културно наследство*, Скопје 2011, 170–182.

Динић, *Средњовековни Срем* = М. Динић, *Средњовековни Срем*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 4–1 (1931) 1–12.

Доментијан, Живот Св. Саве и Живот Св. Симеона = *Доментијан*, *Живот Светога Саве и Живот Светога Симеона*, ed. Р. Маринковић, Београд 1988.

Доментијан, Животи Св. Саве и Св. Симеона (1938) = *Доментијан*, *Животи Св. Саве и Св. Симеона*, превео Л. Мирковић, Београд 1938.

Драгин, *Акатист* = Н. Драгин, *Акатист светом апостолу и првомученику Стефану Зографа Лонгина (текст и коментари)*, Зборник МС за књижевност и језик 61/2 (2013) 313–346.

Драгичевић, *Повеља „царице" Јевдокије* = П. Драгичевић, *Повеља „царице" Јевдокије и њеног сина Константина о даривању Хиландару њихове баштинске цркве у Архиљевици*, ССА 10 (2011) 89–102.

Душанов законик = *Душанов законик*, ed. Ђ. Бубало, Београд 2010.

Ђорђевић, *Две занимљиве представе Мртвог Христа* = И. М. Ђорђевић, *Две занимљиве представе Мртвог Христа у српском зидном сликарству средњег века*, ЗРВИ 37 (1998) 185–195.

Ђорђевић, *Две молитве краља Стефана Дечанског* = И. М. Ђорђевић, *Две молитве краља Стефана Дечанског пре битке на Велбужду и њихов одјек у уметности,* in: idem, *Студије српске средњовековне уметности*, Београд 2008, 379–394.

Ђорђевић, *Живопис XII века* = И. М. Ђорђевић, *Живопис XII века у цркви Светог Ђорђа у Расу – археолошки досије и историографска белешка*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви*, ed. J. Калић, Београд 2000, 307–318.

Ђорђевић, *Зидно сликарство српске властеле* = И. М. Ђорђевић, *Зидно сликарство српске властеле у доба Немањића*, Београд 1994.

Ђорђевић, *Представа краља Марка* = И. М. Ђорђевић, *Представа краља Марка на јужној фасади цркве Светог Димитрија у Марковом манастиру*, in: *Кралот Марко во историјата и во традицијата*, Прилеп 1997, 299–308 (= idem, *Студије српске средњовековне уметности,* Београд 2008, 437–446).

Ђорђевић, *Представа светог Саве Јерусалимског* = И. М. Ђорђевић, *Представа светог Саве Јерусалимског у студеничкој Богородичиној цркви*, in: idem, *Студије српске средњовековне уметности*, Београд 2008, 76–90.

Ђорђевић, *Представе светог Димитрија* = И. М. Ђорђевић, *Представе светог Димитрија у српским властеоским задужбинама из времена Немањића*, in: idem, *Студије српске средњовековне уметности*, Београд 2008, 91–100.

Ђорђевић, *Свети Симеон Немања као нови Јоасаф* = И. М. Ђорђевић, *Свети Симеон Немања као нови Јоасаф*, in: idem, *Студије српске средњовековне уметности*, Београд 2008, 425–435.

Ђорђевић, Војводић, *Сликарство припрате Ђурђевих ступова у Будимљи* = И. М. Ђорђевић, Д. Војводић, *Зидно сликарство спољашње припрате Ђурђевих ступова у Будимљи код Берана*, Зограф 29 (2002–2003) 161–180.

Ђорђевић, Марковић, *„Маркова црква"* = И. М. Ђорђевић, М. Марковић, *„Маркова црква" над реком Бабуном у близини Велеса*, Зограф 27 (1999) 135–150.

Ђурашковић, *Црква Светог Саве Освећеног* = Л. Ђурашковић, *Црква Светог Саве Освећеног у Будви*, Свеске 23–26 (1996) 31–33.

Ђурђеви Ступови = *Ђурђеви Ступови и Будимљанска епархија. Зборник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011.

Ђурић, *Византијске фреске* = В. Ј. Ђурић, *Византијске фреске у Југославији*, Београд 1974.

Ђурић, *Готичко сликарство* = В. Ј. Ђурић, *Готичко сликарство у Византији и код Срба уочи турских освајања,* Зограф 18 (1987) 46–53.

Ђурић, *Зограф Андрија Раичевић* = В. Ј. Ђурић, *Зограф Андрија Раичевић*, Сеоски дани Сретена Вукосављевића 8 (1981) 141–150.

Ђурић, *Језици и писмена* = В. Ј. Ђурић, *Језици и писмена на средњовековним фреско-натписима у Боки Которској: значај за културу и уметност*, in: *Црква Светог Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 255–269.

Ђурић, *Друштво, држава и владар* = В. Ј. Ђурић, *Друштво, држава и владар у уметности у доба династије Лазаревић-Бранковић*, ЗМСЛУ 26 (1990) 13–46.

Ђурић, *Дубровачка сликарска школа* = В. Ј. Ђурић, *Дубровачка сликарска школа,* Београд 1963.

Ђурић, *Живопис испоснице Петра Коришког* = В. Ј. Ђурић, *Најстарији живопис испоснице пустиножитеља Петра Коришког*, ЗРВИ 5 (1958) 173–200.

Ђурић, *Икона о хиротонији* = В. Ј. Ђурић, *Икона о хиротонији грачаничког митрополита Никанора*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 297–314.

Ђурић, *Једна сликарска радионица* = В. Ј. Ђурић, *Једна сликарска радионица у Србији XIII века. Богородица Љевишка – Никољача – Морача*, Старинар 12 (1961) 63–76.

Ђурић, *Мали Град* = В. Ј. Ђурић, *Мали Град – Св. Атанасије у Костуру – Борје,* Зограф 6 (1975) 31–50.

Ђурић, *Милешева и дрински тип цркве* = В. Ј. Ђурић, *Милешева и дрински тип цркве*, Рашка баштина 1 (1975) 15–27.

Ђурић, *Милешевско најстарије сликарство* = В. Ј. Ђурић, *Милешевско најстарије сликарство*, in: *Милешева у историји српског народа*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1987, 27–36.

Ђурић, *Минијатуре Ватопедског четворојеванђеља* = В. Ј. Ђурић, *Минијатуре Ватопедског четворојеванђеља бр. 937 и њихови сликари*, Зограф 20 (1989) 61–73.

Ђурић, *Настанак градитељског стила Моравске школе* = В. Ј. Ђурић, *Настанак градитељског стила Моравске школе, фасаде, систем декорације, пластика*, ЗМСЛУ 1 (1965) 35–65.

Ђурић, *Посвета Немањиних задужбина* = В. Ј. Ђурић, *Посвета Немањиних задужбина и владарска идеологија*, in: *Студеница у црквеном животу и историји српског народа*, ed. П. Симић, Београд 1987, 13–35.

Ђурић, *„Престо светог Саве"* = В. Ј. Ђурић, *„Престо светог Саве"*, in: *Споменица у част новоизабраних чланова Српске академије наука и уметности бр. 55*, Београд 1972, 92–104.

Ђурић, *Савина* = В. Ј. Ђурић, *Савина*, Београд 1977.

Ђурић, *Свети Сава и сликарство његовог доба* = В. Ј. Ђурић, *Свети Сава и сликарство његовог доба*, in: *Сава Немањић*

– *свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 245–261.

Ђурић, *Слика и историја* = В. J. Ђурић, *Слика и историја у средњовековној Србији*, Глас САНУ 338, Одељење историјских наука, књ. 3 (1983) 117–144.

Ђурић, *Сликар Радослав* = В. J. Ђурић, *Сликар Радослав и фреске Каленића,* Зограф 2 (1967) 22–29.

Ђурић, *Сопоћани* = В. J. Ђурић, *Сопоћани*, Београд 1963 (Београд 1991[2]).

Ђурић, *Српски државни сабори у Пећи* = В. J. Ђурић, *Српски државни сабори у Пећи и црквено градитељство*, in: *О кнезу Лазару*, edd. И. Божић, В. J. Ђурић, Београд 1975, 105–124.

Ђурић, *Српско сликарство на врхунцу* = В. J. Ђурић, *Српско сликарство на врхунцу*, in: ИСН I, 408–433.

Ђурић, *Студеница – Скинија* = В. J. Ђурић, *Манастир Студеница – Скинија српског народа*, in: *Благо манастира Студенице*, ed. В. J. Ђурић, Београд 1988, 15–19.

Ђурић, *Три догађаја* = В. J. Ђурић, *Три догађаја у српској држави XIV века и њихов одјек у сликарству,* ЗМСЛУ 4 (1968) 67–100.

Ђурић, *У потрази за делом сликара Андрије Раичевића* = В. J. Ђурић, *У потрази за делом сликара Андрије Раичевића*, Старине Црне Горе 1 (1963) 23–47.

Ђурић, *Уметност у Босни* = В. J. Ђурић, *Уметност у Босни: између јадранских градова и Србије*, in: В. J. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Српска уметност у средњем веку* II, Београд 1997, 190–240.

Ђурић, *Фреске црквице Светих бесребреника* = В. J. Ђурић, *Фреске црквице Светих бесребреника деспота Јована Угљеше у Ватопеду и њихов значај за испитивање солунског порекла ресавског сликарства*, ЗРВИ 7 (1961) 125–138.

Ђурић, *Црква Св. Петра у Богдашићу* = В. J. Ђурић, *Црква Св. Петра у Богдашићу и њене фреске*, Зограф 16 (1985) 26–40.

Ђурић, *Црква Св. Стефана* у *Новом* = В. J. Ђурић, *Црква Св. Стефана* у *Новом*, ЗФФ 11/1 (1970) 399– 411.

Ђурић, Бабић-Ђорђевић, *Српска уметност у средњем веку* = В. J. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Српска уметност у средњем веку* I–II, Београд 1997.

Ђурић, Ћирковић, Кораћ, *Пећка патријаршија* = В. J. Ђурић, С. Ћирковић, В. Кораћ, *Пећка патријаршија*, Београд 1990.

Ђурић J., Иванишевић Р., *Јеванђеље Дивоша Тихорадића* = J. Ђурић, Р. Иванишевић, *Јеванђеље Дивоша Тихорадића,* ЗРВИ 7 (1961) 153–160.

Ђурић С., *Љубостиња* = С. Ђурић, *Љубостиња. Црква Успења Богородичиног*, Београд 1985.

Ђурић С., *Богородица Тројеручица* = С. Ђурић, *Хиландарска Богородица Тројеручица,* in: *Казивања о Светој Гори*, Београд 1995, 100–113.

Ердељан, *Београд као Нови Јерусалим* = J. Ердељан, *Београд као Нови Јерусалим: Размишљања о рецепцији једног топоса у доба деспота Стефана Лазаревића*, ЗРВИ 43 (2006) 97–110.

Ердељан, *Изабрана места* = J. Ердељан, *Изабрана места. Конструисање Нових Јерусалима код православних Словена*, Београд 2013.

Живковић Б., *Грачаница* = Б. Живковић, *Грачаница. Цртежи фресака*, Београд 1989.

Живковић В., *Зидно сликарство* = В. Живковић, *Зидно сликарство у цркви Свете Марије Колеђате у Котору*, Бока 21 (1999) 119–155.

Живковић В., *Религиозност и уметност у Котору* = В. Живковић, *Религиозност и уметност у Котору (XIV–XVI век)*, Београд 2010.

Живковић М., *Из иконографског програма* = М. Живковић, *Из иконографског програма Богородичине цркве у Студеници (1568): појединачне светитељске представе у северном вестибилу*, Ниш и Византија 12 (2014) 409–432.

Живковић М., *О византијском пореклу* = М. Живковић, *О византијском пореклу фигуралних минијатура Београдске Александриде*, Зограф 37 (2013) 169–192.

Живковић Т., *Црквена организација* = Т. Живковић, *Црквена организација у српским земљама (рани средњи век)*, Београд 2004.

Живковић Т., *Портрети* = Т. Живковић, *Портрети српских владара (IX–XII век)*, Београд 2006.

Живојиновић, *Аделфати* = М. Живојиновић, *Аделфати у Византији и средњевековној Србији*, ЗРВИ 11 (1968) 241–270.

Живојиновић, *Историја Хиландара* I = М. Живојиновић, *Историја Хиландара* I, Београд 1998.

Живојиновић, *Ктиторска делатност светога Саве* = М. Живојиновић, *Ктиторска делатност светога Саве*, in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 15–26.

Живојиновић, *Хиландарски и Евергетидски типик* = М. Живојиновић, *Хиландарски и Евергетидски типик – подударности и разлике*, ЗРВИ 33 (1994) 82–102.

Задужбине Косова = *Задужбине Косова. Споменици и знамења српског народа*, ed. А. Јевтић, Призрен–Београд 1987.

***Законик цара Душана* (1960)** = *Законик цара Стефана Душана 1349 и 1354*, ed. Н. Радојчић, Београд 1960.

Захариева, Михайлович, *Към характеристиката на едно балканско ателие* = М. Захариева, М. Михайлович, *Към характеристиката на едно балканско ателие от края на XV – началото на XVI век*, Проблеми на изкуството 4 (2013) 7–13.

***Зборник средњовековних ћириличких повеља и писама* I** = *Зборник средњовековних ћириличких повеља и писама Србије, Босне и Дубровника, Књ. I, 1186–1321*, edd. В. Мошин, С. Ћирковић, Д. Синдик, Београд 2001.

Зековић, Станојевић, *Конзервација* = З. Зековић, Д. Станојевић, *Конзервација и презентација живописа у цркви Св. Саве Освећеног у Будви*, Гласник ДКС 10 (1986) 64–68.

Зиројевић, *Поседи фрушкогорских манастира* = О. Зиројевић, *Поседи фрушкогорских манастира*, Нови Сад 1992.

Зиројевић, *Цркве и манастири* = О. Зиројевић, *Цркве и манастири на подручју Пећке патријаршије до 1683. године*, Београд 1984.

Иванишевић, *Новчарство средњовековне Србије* = В. Иванишевић, *Новчарство средњовековне Србије*, Београд 2001.

Ивановић, *Натпис младог краља Марка* = М. Ивановић, *Натпис младог краља Марка са цркве св. Недеље у Призрену*, Зограф 2 (1967) 20–21.

Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима* = М. Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима*, СКМ 1 (1961) 113–144.

Ивановић, Пајкић, Лазовић, *Три Лонгинове иконе* = М. Ивановић, П. Пајкић, Р. Лазовић, *Три Лонгинове иконе из Велике Хоче*, Гласник Музеја Косова и Метохије 3 (1958) 196–207.

Ивић, Ђурић, Ћирковић, *Есфигменска повеља* = П. Ивић, В. Ј. Ђурић, С. Ћирковић, *Есфигменска повеља деспота Ђурђа*, Београд–Смедерево 1989.

Ивић, *Историја Срба у Војводини* = А. Ивић, *Историја Срба у Војводини. Од најстаријих времена до оснивања Потиско-поморишке границе (1703)*, Нови Сад 1929.

Издавачи, штампари, преписивачи = *Издавачи, штампари, преписивачи*, ed. Н. Р. Синдик, Цетиње 1996.

Измайлова, *Армянская миниатюра* = Т. А. Измайлова, *Армянская миниатюра XI века,* Москва 1982.

Илић, *Црква Богородице у Бистрици* = Ј. Илић, *Црква Богородице у Бистрици – Вољавац*, ЗМСЛУ 6 (1970) 203–219.

Ісаєвич, *Українське книговидання* = Я. Ісаєвич, *Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми*, Львів 2002.

Историја иконописа = *Историја иконописа од VI до XX века: извори, традиције, савременост,* Подгорица 2007.

***Историја примењене уметности код Срба* I** = *Историја примењене уметности код Срба I. Средњовековна Србија*, Београд 1977.

Историја српске културе = *Историја српске културе*, Горњи Милановац – Београд 1996.

Йовчева, *Южнославянската литургическа книжнина* = М. Йовчева, *Южнославянската литургическа книжнина през XIII век*, ЗРВИ 46 (2009) 351–364.

Јанковић, *Епископије и митрополије* = М. Јанковић, *Епископије и митрополије српске цркве у средњем веку*, Београд 1985.

Јанковић, *Епископије Српске цркве* = М. Јанковић, *Епископије Српске цркве 1220. године,* in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 73–83.

Јанц, *Исламски елементи* = З. Јанц, *Исламски елементи у српској књизи*, ЗМПУ 5 (1959) 159–170.

Јанц, *Кожни повез* = З. Јанц, *Кожни повез српске ћирилске књиге*, Београд 1974.

Јанц, *Преписивачка школа попа Јована* = З. Јанц, *Преписивачка школа попа Јована из Кратова и њени одјеци у каснијем минијатурном сликарству*, ЗМПУ 15 (1971) 111–127.

Јерковић, *Палеографска и језичка испитивања* = В. Јерковић, *Палеографска и језичка испитивања о Чајничком јеванђељу*, Нови Сад 1975.

Јиречек, *Историја Срба* = К. Јиречек, *Историја Срба,* I–II, Београд 1952.

Јовановић В., *Археолошка истраживања* = В. Јовановић, *Археолошка истраживања средњовековних споменика и налазишта на Косову*, in: *Зборник Округлог стола о научном истраживању Косова*, Београд 1988, 17–66.

Јовановић В. et al., *Ново Брдо* = В. Јовановић, С. Ћирковић, Е. Зечевић, В. Иванишевић, В. Радић, *Ново Брдо*, Београд 2004.

Јовановић Т., *Књижевно дело патријарха Пајсеја* = Т. Јовановић, *Књижевно дело патријарха Пајсеја*, Београд 2001.

Јовановић-Стипчевић, *Служба Акатисту Стефана Дечанског* = Б. Јовановић-Стипчевић, *Служба Акатисту Стефана Дечанског Лонгина Зографа*, АП 12 (1990) 93–127.

Кадијевић, *Један век тражења националног стила* = А. Кадијевић, *Један век тражења националног стила у српској архитектури (средина XIX – средина XX века)*, Београд 2007[2].

Казанаки-Лаппа, *Наследие Византии* = М. Казанаки-Лаппа, *Наследие Византии. Коллекция Музея греческого института византийских и поствизантийских исследований в Венеции,* Венеция–Москва 2009.

Кајмаковић, *Георгије Митрофановић* = З. Кајмаковић, *Георгије Митрофановић*, Сарајево 1977.

Кајмаковић, *Зидно сликарство у БиХ* = З. Кајмаковић, *Зидно сликарство у Босни и Херцеговини*, Сарајево 1971.

Кајмаковић, *Козма-Јован* = З. Кајмаковић, *Козма-Јован*, ЗМСЛУ 13 (1977) 99–116.

Кајмаковић, *Утицаји старе српске графике* = З. Кајмаковић, *Утицаји старе српске графике на живопис зографа Василија*, ЗМСЛУ 2 (1966) 233–242.

Калић, *Деспот Стефан и Византија* = Ј. Калић, *Деспот Стефан и Византија*, ЗРВИ 43 (2006) 31–40.

Калић, *Кнегиња Марија* = Ј. Калић, *Кнегиња Марија*, Зограф 17 (1986) 21–34.

Калић, *Срби у позном средњем веку* = Ј. Калић, *Срби у позном средњем веку*, Београд 1994.

Калић, *Српска држава и Охридска архиепископија* = Ј. Калић, *Српска држава и Охридска архиепископија у XII веку,* ЗРВИ 44–1 (2007) 197–208.

Калић, *Црквене прилике* = Ј. Калић, *Црквене прилике у српским земљама до стварања архиепископије 1219. године*, in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 27–53.

Калић-Мијушковић, *Београд у средњем веку* = Ј. Калић-Мијушковић, *Београд у средњем веку*, Београд 1967.

Кандић, *Градац* = О. Кандић, *Градац. Историја и архитектура манастира*, Београд 2005.

Кандић, Поповић, Зарић, *Манастир Милешева* = О. Кандић, С. Поповић, Р. Зарић, *Манастир Милешева*, Београд 1995.

Касапова, *Марков манастир* = Е. Касапова, *Архитектурата на црквата Св. Димитрија – Марков манастир*, Скопје 2012.

Касапова, *Трескавец* = Е. Касапова, *Архитектурата на црквата Успение на Богородица – Трескавец*, Скопје 2009.

Катанић, *Декоративна камена пластика* = Н. Катанић, *Декоративна камена пластика моравске школе*, Београд 1988.

Катић, *Постанак и прошлост манастира св. Петра Коришког* = Р. В. Катић, *Постанак и прошлост хиландарског метоха манастира св. Петра Коришког*, ЗМСЛУ 18 (1982) 133–151.

Кашанин, *Српска књижевност у средњем веку* = М. Кашанин, *Српска књижевност у средњем веку*, Београд 1975.

Кашанин, *Српска уметност у Војводини* = М. Кашанин, *Српска уметност у Војводини до Велике сеобе*, in: *Војводина* I. *Од најстаријих времена до Велике сеобе*, ed. Д. J. Поповић, Нови Сад 1939, 441–454.

Кемпфер, *Прилог интерпретацији „Пећког летописа"* = Ф. Кемпфер, *Прилог интерпретацији „Пећког летописа". Приказивање континуитета и легитимитета владалаштва у старосрпској историографији*, ПКЈИФ 36/1–2 (1970) 67–79.

Кесић, *Живопис цркве Арханђела Михаила у Борчу* = С. Кесић, *Живопис цркве Арханђела Михаила у Борчу*, Саопштења 25 (1993) 71–94.

Кисас, *Српски споменици у Солуну* = С. Кисас, *Српски средњовековни споменици у Солуну*, Зограф 11 (1980) 29–41.

Кнежевић, *Манастири у нахији Брвеник* = Б. Кнежевић, *Манастири у нахији Брвеник по турским пописима из прве половине XVI века*, ЗМСЛУ 26 (1990) 255–270.

Кнежевић, *Плоча са двојезичним натписом* = Б. Кнежевић, *Плоча са двојезичним натписом из 1218. године у Витовници*, Саопштења 29 (1997) 47–50.

Кнежевић, *Црква у селу Рамаћи* = Б. Кнежевић, *Црква у селу Рамаћи*, ЗМСЛУ 4 (1968) 121–166.

Ковијанић, Стјепчевић, *Културни живот старога Котора* = Р. Ковијанић, И. Стјепчевић, *Културни живот старога Котора (XIV–XVII вијек)*, Цетиње 1957.

Којић, *Манастир Житомислић* = Љ. Којић, *Манастир Житомислић*, Сарајево 1983.

Коматина И., *Црква и држава* = И. Коматина, *Црква и држава у српским земљама од XI до XIII века*, Београд 2016.

Коматина П., *Византијска титула Константина Бодина* = П. Коматина, *Византијска титула Константина Бодина,* ЗРВИ 48 (2011) 63–78.

Константин Филозоф = *Константин Филозоф и његов живот Стефана Лазаревића деспота српског*, ed. В. Јагић, Гласник СУД 42 (1875) 223–328.

Константин Филозоф, Житије деспота Стефана = *Константин Филозоф, Житије деспота Стефана Лазаревића*, ed. Г. Јовановић, Београд 1989.

Константин Филозоф*, Повест о словима, Житије деспота Стефана* = Константин Филозоф, *Повест о словима, Житије деспота Стефана Лазаревића*, ed. Г. Јовановић, Београд 1989.

Копривица, *Црква Светог Павла у Котору* = Т. Копривица, *Црква Светог Павла у Котору*, Историјски записи 74/1–2 (2001) 77–98.

Кораћ, *Архитект Светог Ахилија у Ариљу* = В. Кораћ, *Између Запада и Византије. Архитект Светог Ахилија у Ариљу*, Саопштења 29 (1997) 65–68.

Кораћ, *Архитектура рашких храмова* = В. Кораћ, *Архитектура рашких храмова саграђених у време првог српског архиепископа*, in: *Манастир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Суботић, Краљево 2000, 47–54.

Кораћ, *Градитељска школа Поморја* = В. Кораћ, *Градитељска школа Поморја,* Београд 1965.

Кораћ, *Грачаница* = В. Кораћ, *Грачаница. Простор и облици*, in: idem, *Између Византије и Запада. Одабране студије о архитектури,* Београд 1987, 99–108.

Кораћ, *Извори моравске архитектуре* = В. Кораћ, *Извори моравске архитектуре*, in: idem, *Између Византије и Запада. Одабране студије о архитектури,* Београд 1987, 131–144.

Кораћ, *Између Византије и Запада* = В. Кораћ, *Између Византије и Запада. Одабране студије о архитектури*, Београд 1987.

Кораћ, *Католичка уметност* = В. Кораћ, *Католичка уметност на границама православља,* Зограф 19 (1988) 19–24.

Кораћ, *Мартинићи* = В. Кораћ, *Мартинићи. Остаци раносредњовековног града*, Београд 2001.

Кораћ, *О архитектури* = В. Кораћ, *О архитектури познатих храмова у време покрштавања Срба*, ЗРВИ 38 (1999–2000) 173–185.

Кораћ, *Остаци св. Арханђела Михаила* = В. Кораћ, *Остаци манастира св. Арханђела Михаила на Превлаци*, Старинар 51 (2001) 135–170.

Кораћ, *Придворица* = В. Кораћ, *Место Придворице у рашкој архитектури*, Рашка баштина 1 (1975) 33–48.

Кораћ, *Прилог познавању* = В. Кораћ, *Прилог познавању једнобродних цркава са куполом на дубровачком подручју*, ЗРВИ 44/1 (2007) 129–143.

Кораћ, *Рад једне скупине мајстора градитеља* = В. Кораћ, *Рад једне скупине мајстора градитеља у Рашкој у XIII веку*, Глас САНУ 334 (1983) 21–35.

Кораћ, *Свети Арханђели* = В. Кораћ, *Свети Арханђели, Душанов царски маузолеј*, Глас САНУ 384/10 (1998) 191–201.

Кораћ, *Свети Пантелејмон у Нишу* = В. Кораћ, *Свети Пантелејмон у Нишу, задужбина Стефана Немање*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. J. Калић, Београд 2000, 163–171.

Кораћ, *Свети Сава и програм рашког храма* = В. Кораћ, *Свети Сава и програм рашког храма*, in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 231–244.

Кораћ, *Споменици* = В. Кораћ, *Споменици монументалне српске архитектуре XIV века у Повардарју*, Београд 2003.

Кораћ, *Стара црква у Сланкамену* = В. Кораћ, *Стара црква у Сланкамену и њено место у развитку српске архитектуре касног средњег века*, ЗМСЛУ 6 (1970) 293–311.

Кораћ, *Студеница Хвостанска* = В. Кораћ, *Студеница Хвостанска*, Београд 1976.

Кораћ, *Црква краља Милутина* = В. Кораћ, *Црква краља Милутина*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 145–152.

Кораћ, *Црква Св. Луке* = В. Кораћ, *Црква Св. Луке. Структура, облици, стил*, in: *Црква Светог Луке кроз вјекове. Зборник радова*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 63–69.

Кораћ, *Црква Св. Марије* = В. Кораћ, *Црква Св. Марије на Мљету*, ЗФФ 7/1 (1963) 213–226.

Кораћ, Ђурић, *Цркве с прислоњеним луковима* = В. Кораћ, В. Ј. Ђурић, *Цркве с прислоњеним луковима у старој Херцеговини и дубровачко градитељство, XVI–XVII век*, ЗФФ 8/2 (1964) 561–600.

Кораћ, Шупут, *Архитектура византијског света* = В. Кораћ, М. Шупут, *Архитектура византијског света*, Београд 1998.

Кораћ Д., *Света Гора* = Д. Кораћ, *Света Гора под српском влашћу (1345–1371)*, ЗРВИ 31 (1992) 1–199.

Ќорнаков, *Полошки манастир* = Д. Ќорнаков, *Полошки манастир Свети Горѓи*, Скопје 2006.

Коруновски, Димитрова, *Византиска Македонија* = С. Коруновски, Е. Димитрова, *Византиска Македонија: историја на уметност на Македонија од IX до XV век,* Скопје 2006.

Костић М., *Сликарски занат* = М. Костић, *Сликарски занат код Срба у 18. веку*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 3 (1930) 39–49.

Костић Д., *Тајно писање* = Д. Костић, *Тајно писање у јужнословенским ћириловским споменицима*, Глас СКА 92 (1913) 1–62.

Костюхина, *Нововизантийский орнамент* = Л. М. Костюхина, *Нововизантийский орнамент*, in: *Древнерусское искусство, Рукописная книга* II, edd. В. Н. Лазарев, О. И. Подобедова, С. О. Шмидт, Москва 1974, 265–295.

Коцић, *Оријентализација материјалне културе* = М. Коцић, *Оријентализација материјалне културе на Балкану, Османски период XV–XIX век*, Београд 2010.

Красносельцев, «*Толковая служба*» = Н. Ф. Красносельцев, «*Толковая служба» и другие сочинения, относящиеся к объяснению богослужения в Древней Руси до XVIII века (библиографический обзор)*, Православный собеседник 2 (1878) 3–43.

Кривокапић, *Иконе и иконостаси у цркви Светог Луке у Котору* = М. Кривокапић, *Историја икона и иконостаса у цркви Светог Луке у Котору*, in: *Црква Светог Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 207–219.

Крсмановић, *Акт прота Герасима* = Б. Крсмановић, *Акт прота Герасима о уступању Хиландара Србима*, in: *ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ. Зборник у част Мирјане Живојиновић* I, edd. Д. Целебџић, Б. Миљковић, Београд 2015, 101–112.

Крсмановић, *Оснивање словенских манастира* = Б. Крсмановић, *Оснивање словенских манастира на Светој Гори Атонској – сличности и разлике*, in: *Осма казивања о Светој Гори*, edd. А. Фотић, З. Ракић, Београд 2013, 51–75.

Крсмановић, Радошевић, *Легендарне генеалогије* = Б. Крсмановић, Н. Радошевић, *Легендарне генеалогије византијских царева и њихових породица*, ЗРВИ 41 (2004) 71–98.

Кукијарис, *Представе тропара* = С. Кукијарис, *Представе тропара у поствизантијском сликарству*, ЗМСЛУ 32–33 (2003) 159–170.

Кулић, *Манастир Раковац* = Б. Кулић, *Манастир Раковац*, Београд – Нови Сад 1999.

Кулић, Срећков, *Манастири Фрушке Горе* = Б. Кулић, Н. Срећков, *Манастири Фрушке Горе*, Нови Сад 1994[2].

Кульбакин, *Хиландарские листки* = С. М. Кульбакин, *Памятники старославянского языка*, Том I, Выпуск I: *Хиландарские листки. Отрывок кирилловской письменности XI-го века*, Санкт-Петербург 1900.

Кучековић, *Лоза српских владара и архиепископа* = А. Кучековић, *Лоза српских владара и архиепископа у цркви манастира Ораховице у Славонији*, ЗНМ 18/2 (2007) 95–116.

Кучековић, *Манастир Ораховица* = А. Кучековић, *Манастир Ораховица у Славонији*, Загреб 2007.

Лавровъ, *Палеографическое обозрение* = П. А. Лавровъ, *Палеографическое обозрение кирилловского письма*, in: *Энциклопедия славянской филологіи* IV-1, ed. И. В. Ягич, Петроградъ 1914.

Лазић, *Збирка старих штампаних књига* = М. Лазић, *Збирка старих штампаних књига Народне библиотеке Србије: обнова и развој након 1941. године*, АП 37 (2015) 157–216.

Лазић, *Издања цетињске штампарије* = М. Лазић, *Издања цетињске штампарије: између традиције и иновације, функције и форме*, in: *Између традиције и иновације: 520 година од прве ћирилске књиге штампане на српскословенском језику. Каталог изложбе,* Београд 2014, 25–37.

Лазић, *Између патриотизма, побожности и трговине* = М. Лазић, *Између патриотизма, побожности и трговине: мотиви издавачке делатности Божидара Вуковића*, АП 35 (2013) 49–101.

Лалошевић, *Црква св. Николе Морнара* = И. Лалошевић, *Црква св. Николе Морнара у Котору*, Гласник Поморског музеја у Котору 33–34 (1985–1986) 91–97.

Лексикон српскословенског штампарства = *Лексикон српскословенског штампарства* (М. Пешикан), in: *Пет векова српског штампарства (1494–1994). Раздобље српскословенске*

штампе: XV–XVII в., edd. М. Пешикан, К. Мано-Зиси, М. Ковачевић, Београд – Нови Сад 1994, 71–218.

Леонид, архимандрит, *Словено-српска књижница* = Леонид, архимандрит, *Словено-српска књижница на св. Гори Атонској у манастиру Хиландару и св. Павлу*, ГСУД 44 (1877) 231–304.

Лома, *Рани слојеви хришћанских топонима* = А. Лома, *Рани слојеви хришћанских топонима на старосрпском тлу*, Ономатолошки прилози 11 (1990) 1–18.

Лома, *Сутелица* = А. Лома, *Сутелица – Топономастички трагови латинског хришћанства у унутрашњости преднемањићке Србије*, ИГ 1–2 (1987) 7–28.

Луковић, *Заједничка граница области Косача и области Бранковића* = М. Луковић, *Заједничка граница области Косача и области Бранковића јужно од реке Таре*, Balcanica 35 (2004) 91–158.

Летопис попа Дукљанина = *Летопис попа Дукљанина*, ed. С. Мијушковић, Београд 1988.

Љубинковић М., *Бојени дрворез* = М. Љубинковић, *Бојени дрворез у књигама штампарије Божидара Вуковића*, ЗМПУ 11 (1967) 25–29.

Љубинковић М., *Црква Свете Недеље* = М. Љубинковић, *Црква Свете Недеље над клисуром Треске и проблем њеног датовања*, ЗЗСК 2 (1952) 95–106.

Љубинковић Р., *Испосница Петра Коришког* = Р. Љубинковић, *Испосница Петра Коришког, историја и живопис*, Старинар, н. с., 7–8 (1958) 93–112.

Мавродинова, *Земенска църква* = Л. Мавродинова, *Земенска църква*, София 1980.

Магловски, *Белошева опатија* = Ј. Магловски, *Белошева опатија архиђакона Стефана – рефугијум Домбо и Баноштор*, in: *Византијски свет на Балкану* I, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 77–95.

Магловски, *Врзино коло* = Ј. Магловски, *Врзино коло – мотив студеничке пластике. Од метафоре ка моделу*, ЗРВИ 37 (1998) 55–74.

Магловски, *Дечанска скулптура* = Ј. Магловски, *Дечанска скулптура – програм и смисао*, in: *Дечани и византијска уметност средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 193–223.

Магловски, *Омча и спона* = Ј. Магловски, *Омча и спона. Ка структури моравских преплета*, ЗРВИ 43 (2006) 255–280.

Магловски, *Симболика кринова* = Ј. Магловски, *Симболика кринова на гробу монахиње Јефимије*, Саопштења 26 (1994) 151–156.

Мадас, Гајић, *Надгробне плоче и гробови ктитора* = Д. Мадас, А. Гајић, *Надгробне плоче и гробови ктитора цркве Богородице Пречисте у комплексу Ждрела у Горњачкој Клисури*, Саопштења 15 (1983) 221–242.

Максимовић Ј., *Византијски и оријентални елементи* = Ј. Максимовић, *Византијски и оријентални елементи у декорацији моравске школе*, ЗФФ 8/1 (1964) 375–383.

Максимовић Ј., *Илуминација београдског паримејника* = Ј. Максимовић, *Илуминација београдског паримејника*, ЗМСЛУ 16 (1980) 1–12.

Максимовић Ј., *Илустрације Млетачког зборника* = Ј. Максимовић, *Илустрације Млетачког зборника и проблем минијатура у средњовековној Босни*, ИГ 1–2 (1958) 117–130.

Максимовић Ј., *Которски циборij* = Ј. Максимовић, *Которски циборij из XIV века и камена пластика суседних области*, Београд 1961.

Максимовић Ј., *Моравска скулптура* = Ј. Максимовић, *Моравска скулптура*, in: *Моравска школа и њено доба,* ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 181–190.

Максимовић Ј., *Скулптура* = Ј. Максимовић, *Скулптура*, in: М. Кашанин et al., *Манастир Студеница*, Београд 1986, 97–133.

Максимовић Ј., *Сликарство минијатура* = Ј. Максимовић, *Сликарство минијатура у средњовековној Босни*, ЗРВИ 17 (1976) 175–188.

Максимовић Ј., *Српска средњовековна скулптура* = Ј. Максимовић, *Српска средњовековна скулптура*, Нови Сад 1971.

Максимовић Ј., *Српске средњовековне минијатуре* = Ј. Максимовић, *Српске средњовековне минијатуре*, Београд 1983.

Максимовић Ј., *Студије о Мирослављевом јеванђељу* III = Ј. Максимовић, *Студије о Мирослављевом јеванђељу* III. *Ликови јеванђелиста у Мирослављевом јеванђељу*, ЗМСЛУ 8 (1972) 39–50.

Максимовић Ј., *Уметност у доба Босанске средњовековне државе* = Ј. Максимовић, *Уметност у доба Босанске средњовековне државе*, Зборник за историју БиХ 2 (1997) 35–72.

Максимовић Љ., *Византија као изазов* = Љ. Максимовић, *Византија као изазов*, Глас САНУ 414, Одељење историјских наука, књ. 15 (2010) 145–160.

Максимовић Љ., *Византијска владарска идеологија* = Љ. Максимовић, *Византијска владарска идеологија и методе владавине у случају Србије. Прилог разумевању византијског Комонвелта*, in: idem, *Византијски свет и Срби*, Београд 2008, 159–177.

Максимовић Љ., *Владарска идеологија* = Љ. Максимовић, *Владарска идеологија у српској држави и подизање Студенице*, in: idem, *Византијски свет и Срби*, Београд 2008, 113–131.

Максимовић Љ., *Грци и Романија* = Љ. Максимовић, *Грци и Романија у српској владарској титули*, ЗРВИ 12 (1970) 61–78 (= idem, *Византијски свет и Срби*, Београд 2008, 95–111).

Максимовић Љ., *Македонија* = Љ. Максимовић, *Македонија у политици средњовековне Србије*, Глас САНУ 404, Одељење историјских наука, књ. 13 (2006) 29–50.

Максимовић Љ., *О години преноса Немањиних моштију* = Љ. Максимовић, *О години преноса Немањиних моштију у Србију*, ЗРВИ 24–25 (1986) 437–442.

Максимовић Љ., *Покрштавање Срба и Хрвата* = Љ. Максимовић, *Покрштавање Срба и Хрвата*, ЗРВИ 35 (1996) 155–174.

Максимовић Љ., *Србија и методи управљања Царством* = Љ. Максимовић, *Србија и методи управљања Царством у XII веку*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 55–64.

Максимовић Љ., *Српска царска титула* = Љ. Максимовић, *Српска царска титула*, Глас САНУ 384, Одељење историјских наука, књ. 10 (1998) 173–196 (= idem, *Византијски свет и Срби*, Београд 2008, 133–149).

Максимовић Љ., *Хиландар* = Љ. Максимовић, *Хиландар и српска владарска идеологија*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни живот, књижевност, уметност и архитектура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 9–16.

Максимовић Љ., *Царство Стефана Душана* = Љ. Максимовић, *Царство Стефана Душана: генеза и карактер*, in: idem, *Византијски свет и Срби*, Београд 2008, 191–206.

Манастир Хиландар = *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998.

Мандић, *Откривање и конзервација* = С. Мандић, *Откривање и конзервација фресака у Студеници*, Саопштења 1 (1956) 39–41.

Мандић, *Розета на Ресави* = С. Мандић, *Розета на Ресави. Плетеније словеса о Раваници и Манасији*, Крушевац 1986.

Мано-Зиси, *Анагност Јован* = К. Мано-Зиси, *Анагност Јован, хиландарски писар друге половине XIV века*, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукописа*, ed. П. Ивић, Београд 1995, 231–243.

Мано-Зиси, *Графика горажданских књига* = К. Мано-Зиси, *Графика горажданских књига*, in: *Горажданска штампарија 1519–1523*, Београд – Источно Сарајево 2008, 287–308.

Мано-Зиси, *Зборници за путнике* = К. Мано-Зиси, *Зборници за путнике Божидара Вуковића у светлу сачуваних примерака*, in: *Штампарска и књижевна дјелатност Божидара Вуковића Подгоричанина*, ed. Ј. М. Миловић, Титоград 1986, 151–171.

Мано-Зиси, *Један тип византијске орнаментике* = К. Мано-Зиси, *Један тип византијске орнаментике у српским рукописима 14. века,* Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски" – Център за славяно-византийски проучвания „Иван Дуйчев" 96/15 (2006) 353–360.

Мано-Зиси, *Пергаментни одломак* = К. Мано-Зиси, *Пергаментни одломак Зборника за путнике Виценца Вуковића из 1560. године*, in: *Црнојевића штампарија и старо штампарство*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 57–66.

Мано-Зиси, *Писар монах Јаков* = К. Мано-Зиси, *Писар монах Јаков и његови сарадници у хиландарском скрипторијуму (трећа четвртина XIV века),* ХЗ 11 (2004) 227–246.

Мано-Зиси, *Први штампани српски буквар* = К. Мано-Зиси, *Први штампани српски буквар из 1597. године*, in: *Буквари и букварска настава код Срба*, ed. Б. Јордановић, Београд 2010, 13–25.

Мано-Зиси, *Рукописне књиге* = К. Мано-Зиси, *Рукописне књиге цркве Св. Николе у Заступу*, in: *Скрипторији и манастирске библиотеке у Црној Гори*, Цетиње 1989, 181–202.

Мано-Зиси, *Хиландарски писари* = К. Мано-Зиси, *Хиландарски писари књига из времена српског царства*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни живот, књижевност, уметност и архитектура,* ed. В. Кораћ, Београд 2000, 387–397.

Маринковић, *Јужнословенски роман о Троји* = Р. Маринковић, *Јужнословенски роман о Троји*, Анали Филолошког факултета 1 (1961) 9–66.

Маринковић, *Александрида* = Р. Маринковић, *Српска Александрида. Историја основног текста*, Београд 1969.

Марјановић-Вујовић, *Крстови од VI до XII века* = Г. Марјановић-Вујовић, *Крстови од VI до XII века из збирке Народног музеја*, Београд 1987.

Марјановић-Душанић, *Rex imago Dei* = С. Марјановић-Душанић, *Rex imago Dei: о српској преради Агапитовог владарског огледала*, in: *Трећа југословенска конференција византологa*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 135–148.

Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија* = С. Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија Немањића. Дипломатичка студија*, Београд 1997.

Марјановић-Душанић, *Владарске инсигније* = С. Марјановић-Душанић, *Владарске инсигније и државна симболика у Србији од XIII до XV века*, Београд 1994.

Марјановић-Душанић, *Владарски знаци Стефана Немање* = С. Марјановић-Душанић, *Владарски знаци Стефана Немање*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање,* ed. Ј. Калић, Београд 2000, 80–84.

Марјановић-Душанић, *Династија и светост* = С. Марјановић-Душанић, *Династија и светост у доба породице Лазаревић: стари узори и нови модели*, ЗРВИ 43 (2006) 77–95.

Марјановић-Душанић, *Елементи царског програма* = С. Марјановић-Душанић, *Елементи царског програма у Душановој повељи уз Законик*, ПКЈИФ 65–66 (1999–2000) 3–20.

Марјановић-Душанић, *Краљево тело у српској хагиографији* = С. Марјановић-Душанић*, Краљево тело у српској хагиографији и настанак концепта непобедивог јунака*, ЗРВИ 50/2 (2013) 693–704.

Марјановић-Душанић, *Молитве светих Симеона и Саве* = С. Марјановић-Душанић, *Молитве светих Симеона и Саве у владарском програму краља Милутина*, ЗРВИ 41 (2004) 235–250.

Марјановић-Душанић, *Нови Константин* = С. Марјановић-Душанић, *Нови Константин у српској писаној традицији средњег века*, in: *Константин Велики у византијској и српској традицији*, ed. Љ. Максимовић, Београд 2014, 81–98.

Марјановић-Душанић, *О питању аутентичности* = С. Марјановић-Душанић, *О питању аутентичности повеља мрачког комплекса*, ССА 3 (2004) 153–168.

Марјановић-Душанић, *Свети краљ* = С. Марјановић-Душанић, *Свети краљ. Култ Стефана Дечанског*, Београд 2007.

Марјановић-Душанић, *Свод српских светих* = С. Марјановић-Душанић, *Свод српских светих у време краља Милутина: династички култови*, in: *Манастир Студеница, 700 година Краљеве цркве* (in press).

Марковић В., *Православно монаштво и манастири* = В. Марковић, *Православно монаштво и манастири у средњовековној Србији*, Сремски Карловци 1920 (2002²).

Марковић М., *Култ и иконографија светог Евстатија Солунског* = М. Марковић, *Култ и иконографија светог Евстатија Солунског у средњем веку*, Ниш и Византија 8 (2010) 283–294.

Марковић М., *О ктиторском натпису* = М. Марковић, *О ктиторском натпису кнеза Мирослава у цркви Светог Петра на Лиму*, Зограф 36 (2012) 21–46.

Марковић М., *О иконографији светих ратника* = М. Марковић, *О иконографији светих ратника у источнохришћанској уметности и о представама ових светитеља у Дечанима*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 567–630.

Марковић М., *О ктиторском натпису кнеза Мирослава* = М. Марковић, *О ктиторском натпису кнеза Мирослава у цркви Светог Петра на Лиму*, Зограф 36 (2012) 21–40.

Марковић М., *О најстаријим иконама из Марковог манастира* (I) = М. Марковић, *Запажања о најстаријим иконама из Марковог манастира* (I), *Питање ктиторства царице Јелене Драгаш и натпис на штиту светог Димитрија*, Зограф 37 (2013) 147–167.

Марковић М., *О представама светог Саве Српског* = М. Марковић, *О представама светог Саве Српског у Ватопеду, с посебним освртом на фреску у параклису Светог Димитрија*, in: *ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ. Зборник у част Мирјане Живојиновић* II, edd. Б. Миљковић, Д. Целебџић, Београд 2015, 397–408.

Марковић М., *Појединачне фигуре* = М. Марковић, *Појединачне фигуре светитеља у наосу и параклисима*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 243–263.

Марковић М., *Прво путовање светог Саве* = М. Марковић, *Прво путовање светог Саве у Палестину и његов значај за српску средњовековну уметност*, Београд 2009.

Марковић М., *Првобитни живопис* = М. Марковић, *Првобитни живопис главне манастирске цркве*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 228–236.

Марковић М., *Прилог проучавању утицаја канона Велике суботе* = М. Марковић, *Прилог проучавању утицаја канона Велике суботе на иконографију средњовековног сликарства*, ЗРВИ 37 (1998) 167–179.

Марковић М., *Прилози за историју Светог Никите* = М. Марковић, *Прилози за историју Светог Никите код скопља. Оснивање манастира – Милутинова обнова – хиландарски метох*, ХЗ 11 (2004) 63–132.

Марковић М., *Свети Никита* = М. Марковић, *Свети Никита код Скопља. Задужбина краља Милутина*, Београд 2015.

Марковић М., *Свети ратници из Ресаве* = М. Марковић, *Свети ратници из Ресаве. Иконографска анализа*, in: *Манастир Ресава. Историја и уметност*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 191–217.

Марковић, Хостетер, *Прилог хронологији* = М. Марковић, В. Т. Хостетер, *Прилог хронологији градње и осликавања хиландарског католикона*, ХЗ 10 (1998) 201–220.

Марковић О., *Остаци манастира Петра Коришког* = О. Марковић, *Остаци манастира Петра Коришког*, СКМ 4–5 (1968–1971) 409–420.

Марковић О., *Прилог проучавању архитектуре* = О. Марковић, *Прилог проучавању архитектуре манастира Сопоћани*, Саопштења 8 (1969) 93–99.

Матић В., *Архитектура фрушкогорских манастира* = В. Матић, *Архитектура фрушкогорских манастира. Касносредњовековне црквене грађевине*, Нови Сад 1984.

Матић В., *Српски Ковин* = В. Матић, *Српски Ковин православни манастир*, Нови Сад 2009.

Матић В., *Црква Светог Луке у Купинову* = В. Матић, *Црква Светог Луке у Купинову*, Грађа за проучавање споменика културе Војводине 10 (1981) 41–48.

Матић М., *О иконама из Драјчића* = М. Матић, *О иконама из Драјчића*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 97–114.

Матић С., *Опис рукописа* = С. Матић, *Опис рукописа Народне библиотеке*, Београд 1952.

Мацан, *Охридските икони* = Ј. Мацан, *Охридските икони*, Културно наследство 1 (1959) 61–84.

Машнић, *Црква Ваведења у Поречком Здуњу* = М. Машнић, *Прелиминарна сазнања о сеоској цркви Ваведење Богородичино у Поречком Здуњу – о једном непознатом средњовековном споменику*, Ниш и Византија 1 (2003) 249–261.

Медаковић, *Графика српских штампаних књига* = Д. Медаковић, *Графика српских штампаних књига XV–XVII века*, Београд 1958.

Медаковић, *Дунавски путеви српске културе* = Д. Медаковић, *Дунавски путеви српске културе XVIII века*, in: idem, *Путеви српског барока*, Београд 1971, 35–47.

Медаковић, *Манастир Савина* = Д. Медаковић, *Манастир Савина. Велика црква, ризница, рукописи*, Београд 1978.

Медаковић, *Национална историја Срба* = Д. Медаковић, *Национална историја Срба у светлости црквене историје новијег доба*, in: idem, *Путеви српског барока*, Београд 1971, 71–84.

Медаковић, *О српској уметности* = Д. Медаковић, *О српској уметности у областима Старе Славоније и Хрватске*, in: idem, *Путеви српског барока*, Београд 1971, 227–245.

Медаковић, *Ризница манастира Милешеве* = Д. Медаковић, *Ризница манастира Милешеве. Прилог реконструкцији*, in: *Милешева у историји српског народа*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1987, 221–230.

Медаковић, *Српска уметност у XVIII веку* = Д. Медаковић, *Српска уметност у XVIII веку*, Београд 1986.

Медаковић, *Српски препород* = Д. Медаковић, *Српски препород у 18. веку и средњовековна баштина*, in: idem, *Доба барока*, Београд 1988, 93–106.

Мијовић, *О иконама* = П. Мијовић, *О иконама с портретима Томе Прељубовића и Марије Палеологове*, ЗМСЛУ 2 (1966) 185–194.

Милановић, *Јеванђељске сцене* = В. Милановић, *Јеванђељске сцене у припрати милешевске цркве. Прилог реконструкцији и тумачењу првобитног програма*, Зограф 37 (2013) 107–132.

Милановић, *Култ и иконографија светог Луке* = В. Милановић, *Култ и иконографија светог Луке у православљу до средине века*, in: *Црква Светог Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 73–105.

Милин, *О српском калуђеру Никодиму* = Ж. Милин, *О српском калуђеру Никодиму и о његовом рукописном четворојеванђељу преписаном 1404–1405. у манастиру Водица у румунској земљи*, Темишварски зборник 3 (2002) 151–155.

Миловић, *Двије-три ријечи о заштитним знаковима* = Ј. М. Миловић, *Двије-три ријечи о заштитним знаковима на нашим старим књигама*, in: *Црнојевића штампарија и старо штампарство*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 123–126.

Милошевић, *Уметност у средњовековној Србији* = Д. Милошевић, *Уметност у средњовековној Србији од XII до XVII века*, Београд 1980.

Милошевић, *Фреске у которској катедрали* = М. Милошевић, *Фреске у которској катедрали*, Зограф 1 (1966) 34.

Милошевић, Ђурић, *Црква Св. Прокопија* = Г. Милошевић, С. Ђурић, *Црква Св. Прокопија у Прокупљу – резултати истраживачких радова у 1987. години*, Старинар 38 (1987) 83–109.

Милтојевић, *Српска историографија о унијаћењу Срба* = М. Милтојевић, *Српска историографија о унијаћењу Срба у седамнаестом веку*, in: *Историографија и савремено друштво*, ed. Б. Димитријевић, Ниш 2014, 220–230.

Миљковић, *Житија светог Саве* = Б. Миљковић, *Житија светог Саве као извори за историју средњовековне уметности*, Београд 2008.

Миљковић, *Немањићи и Свети Никола у Барију* = Б. Миљковић, *Немањићи и Свети Никола у Барију*, ЗРВИ 44/1 (2007) 275–294.

Миљковић, *Сликарство западног улаза* = Б. Миљковић, *Сликарство западног улаза у манастир Студеницу из 1208/9. године*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 183–187.

Миљковић, *Хиландарска икона* = Б. Миљковић, *Хиландарска икона српског цара Стефана*, ЗРВИ 43 (2006) 328–330.

Миљковић, *Хиландарски игумански штап* = Б. Миљковић, *Хиландарски игумански штап*, in: *ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ. Зборник у част Мирјане Живојиновић* I, edd. Б. Миљковић, Д. Целебџић, Београд 2015, 127–137.

Миљковић, *Хиландарски Часни крст* = Б. Миљковић, *Хиландарски Часни крст и стара манастирска ставротека*, ЗРВИ 38 (1999–2000) 287–297.

Миљковић-Бојанић, *Крај владавине Косача* = Е. Миљковић-Бојанић, *Крај владавине Косача и прве године османске власти у Херцеговини*, in: *Српска проза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 291–307.

Миљковић-Пепек, *Прилог проучавању цркве Св. Николе* = П. Миљковић-Пепек, *Прилог проучавању цркве Св. Николе у Титовом Велесу*, ЗМСЛУ 15 (1979) 265–276.

Минчев, *Светогорският препис* = Г. Минчев, *Светогорският препис на Черковното сказание*, in: *Święta Góra Athos w kulturze Europy, Europa w kulturze Athosu*, ed. M. Kuczyńskiej, Gniezno 2009, 52–56.

Мирковић, *Деизис* = Л. Мирковић, *Деизис крушедолског иконостаса*, Старинар, н. с., 3–4 (1952–1953) 93–106.

Мирковић, *Руденица* = Л. Мирковић, *Руденица*, ПКЈИФ 11 (1931) 83–112.

Мирковић, *Рукописни типици* = Л. Мирковић, *Рукописни типици српскословенске рецензије*, Богословље 4/1–2 (1960) 3–15.

Мирковић, *Старине* = Л. Мирковић, *Старине фрушкогорских манастира*, Београд 1931.

Мирковић, *Црква у старом Сланкамену* = Л. Мирковић, *Црква у старом Сланкамену*, Зборник Матице српске за друштвене науке 11 (1955) 117–136.

Мирковић, *Црквени уметнички вез* = Л. Мирковић, *Црквени уметнички вез*, Београд 1940.

Мирковић, *Шта значи мраморни стуб?* = Л. Мирковић, *Шта значи мраморни стуб подигнут на месту Косовске битке и шта каже натпис на овом стубу?*, in: idem, *Иконографске студије*, Нови Сад 1974, 297–315.

Митровић, *Почеци српске литургијске традиције* = М. Митровић, *Почеци српске литургијске традиције*, Видослов 46 (2009) 121–134.

Михаиловић, Ковачевић, *Нова Павлица* = М. Михаиловић, М. Ковачевић, *Нова Павлица*, Београд 1989.

Михаиловић, *Црква Светог Петра* = Р. Михаиловић, *Црква светог Петра код Новог Пазара*, Новопазарски зборник 10 (1986) 67–100.

Михаљчић, *Владарске титуле* = Р. Михаљчић, *Владарске титуле обласних господара: прилог владарској идеологији у старијој српској прошлости*, Београд 2001.

Михаљчић, *Лазар Хребељановић* = Р. Михаљчић, *Лазар Хребељановић. Историја, култ, предање*, Београд 1989².

Михаљчић, *Крај Српског царства* = Р. Михаљчић, *Крај Српског царства*, Београд 1989².

Мишић, *Косаче* = С. Мишић, *Косаче – госиода Хумска*, in: *Срйска йроза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 342–350.

Мишић, *Хумска земља* = С. Мишић, *Хумска земља у средњем веку*, Београд 1996.

Мишић, Суботин-Голубовић, *Свешоарханђеловска хрисовуља* = С. Мишић, Т. Суботин-Голубовић, *Свешоарханђеловска хрисовуља*, Београд 2003.

Младеновић, *Повеље и йисма десйоша Сшефана* = А. Младеновић, *Повеље и йисма десйоша Сшефана Лазаревића*, Београд 2007.

Младеновић, *Повеље кнеза Лазара* = А. Младеновић, *Повеље кнеза Лазара*, Београд 2003.

Мојсовска, *Св. Никола Чудошворец* = Л. Мојсовска, *Црква Св. Никола Чудошворец*, Охрид 2009.

Моле, *Минијашуре* = В. Моле, *Минијашуре једног срйског рукойиса из год. 1649. са Шесшодневом бр. ексарха Јоана и Тойографијом Козме Индикойлова*, Споменик СКА 44 (1922) 40–87.

Момировић, *Манасшир Грчешег* = П. Момировић, *Манасшир Грчешег*, Нови Сад 1969.

Момировић, *Силоаново чешворојеванђеље* = П. Момировић, *Силоаново рукойисно чешворојеванђеље*, Рашка баштина 2 (1980) 99–108.

Монахиња Јефимија = *Монахиња Јефимија, Књижевни радови*, ed. Ђ. Трифуновић, Крушевац 1983.

Моршакова, *Десница святого царя Константина* = Е. А. Моршакова, *Ковчег для десницы святого царя Константина*, in: *Христианские реликвии в московском Кремле*, ed. А. М. Лидов, Москва 2000, 126–128.

Мошин, *Орнаменшика* = В. Мошин, *Орнаменшика неовизанщиског и балканског сшила*, Годишњак Балканолошког института 1 (1957) 295–351.

Мошин, *Крсш царице Јелене* = В. Мошин, *Крсш царице Јелене, кћери кнеза Драгаша*, Уметнички преглед 1 (1937–1938) 136–137.

Мошин, *Ћирилски рукойиси* = В. Мошин, *Ћирилски рукойиси у Повијесном музеју Хрвашске. Койишарева збирка и Цојсов ћирилски одломак у Љубљани*, Београд 1971.

Мошин, Пурковић, *Хиландарски игумани* = В. А. Мошин, М. А. Пурковић, *Хиландарски игумани средњег века*, Београд 1999[2].

Мрђеновић, Топаловић, Радосављевић, *Мирослављево јеванђеље* = Д. Мрђеновић, В. Топаловић, В. Радосављевић, *Мирослављево јеванђеље. Исшоријаш и коменшари*, Београд 2002.

Невострујев, *Три молишве* = К. Невострујев, *Три молишве*, ГСУД 22 (1867) 360–370.

Недељковић, *Судбина несшалих средњовековних рукойиса* = Ј. Недељковић, *Судбина несшалих средњовековних рукойиса Народне библиошеке у Београду йосле Прве свешске раша*, in: *Пуш књига 1914/1915–2015: судбина срйских средњовековних рукойиса Народне библиошеке несшалих у Великом рашу. Кашалог изложбе*, Београд 2015.

Недомачки, *Манасшир арханђела* = В. Недомачки, *Манасшир арханђела Михаила и Гаврила у Јерусалиму – задужбина краља Милушина*, ЗЛУМС 16 (1980) 25–69.

Недомачки, *О срйским рукойисима* = В. Недомачки, *О срйским рукойисима у библиошеци Грчке йравославне йашријаршије у Јерусалиму*, АП 2 (1980) 71–98.

Немировски, *Почеци шшамйарсшва у Црној Гори* = Е. Љ. Немировски, *Почеци шшамйарсшва у Црној Гори (1492–1496)*, Цетиње 1996.

Немировски, *Прва и друга шшамйарија* = Е. Љ. Немировски, *Прва и друга шшамйарија манасшира Милешеве*, Милешевски записи 2 (1997) 123–175.

Немировски, *Шшамйарија манасшира Рујно* = Е. Љ. Немировски, *Шшамйарија манасшира Рујно*, Библиографски вјесник 24/2–3 (1995) 165–179.

Немировский, *К истории открытия* = Е. Немировский, *К истории открытия и первичного изучения глаголического Мариинского четвероевангелия*, Slovo 47–49 (1997–1999) 33–56.

Ненадовић, *Богородица Љевишка* = С. М. Ненадовић, *Богородица Љевишка. Њен йосшанак и њено месшо у архишекшури Милушиновог времена*, Београд 1963.

Ненадовић, *Душанова задужбина* = С. Ненадовић, *Душанова задужбина манасшир Свеших Арханђела код Призрена*, Београд 1967.

Нешковић, *Ђурђеви Сшуйови* = Ј. Нешковић, *Ђурђеви Сшуйови у Сшаром Расу. Посшанак архишекшуре цркве Св. Ђорђа и сшварање рашког шийа сйоменика у архишекшури средњовековне Србије*, Краљево 1984.

Нешковић, *Нека ошворена йишања* = Ј. Нешковић, *Нека ошворена йишања о црквеном градишељсшву у доба Сшефана Немање*, in: *Сшефан Немања – свеши Симеон Мирошочиви. Исшорија и йредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 200–206.

Нешковић, *Црква св. Ђорђа у Шишограду* = Ј. Нешковић, *Црква св. Ђорђа у Тишограду. Резулшаши исшраживања*, Старине Црне Горе 3–4 (1965–1966) 113–123.

Николајевић, *Минијашура Благовесши* = И. Николајевић, *Минијашура Благовесши у Хваловом зборнику*, Зограф 7 (1976–1977) 75–77.

Николић, *О дашовању живойиса* = Р. Николић, *О дашовању живойиса у кайелама Св. Николе и Св. Ђорђа у Сойоћанима*, Саопштења 9 (1970) 63–72.

Новаковић, *Десйош Ђурађ Бранковић* = С. Новаковић, *Десйош Ђурађ Бранковић и ойравка Цариградског града 1448. године*, Глас СКА 22 (1890) 1–12.

Оболенски, *Визаншијски комонвелш* = Д. Оболенски, *Визаншијски комонвелш*, Београд 1996.

Ойис рукойиса манасшира Дечани = *Ойис ћирилских рукойисних књига манасшира Високи Дечани* I, ed. Н. Р. Синдик, Београд 2011.

Орбин, *Краљевство Словена* = М. Орбин, *Краљевство Словена*, ed. С. Ћирковић, Београд 2006[2].

Острогорски, *О страторској служби владара* = Г. Острогорски, *О страторској служби владара у византијско-словенском свету*, in: *Сабрана дела Г. Острогорског* V, Београд 1970, 330–352.

Павковић, *Слава* = Н. Ф. Павковић, *Слава или Крсно име код Срба*, Гласник Етнографског института 63/1 (2015) 123–145.

Павловић Д., *Богородичин циклус* = Д. Павловић, *Богородичин циклус у Благовештенској цркви манастира Градца*, Зограф 33 (2009) 75–92.

Павловић Д., *Зидно сликарство градачког католикона* = Д. Павловић, *Зидно сликарство градачког католикона. Попис фресака и запажања о појединим програмским особеностима*, Зограф 36 (2012) 89–108.

Павловић Д., *Култ и иконографија Четрдесеторице севастијских мученика* = Д. Павловић, *Култ и иконографија Четрдесеторице севастијских мученика у Србији XIII века*, Ниш и Византија 7 (2009) 293–305.

Павловић Д., *О једном особеном моделу* = Д. Павловић, *О једном особеном моделу распоређивања сцена циклуса Великих празника: Студеница – Градац*, in: *Византијски свет на Балкану* II, 443–457.

Павловић Л., *Иконографска епиграфика* = Л. Павловић, *Иконографска епиграфика код пророка*, ЗМСЛУ 20 (1984) 3–46.

Павловић Л., *Култови лица* = Л. Павловић, *Култови лица код Срба и Македонаца (историјско-етнографска расправа)*, Смедерево 1965.

Панић, Бабић, *Богородица Љевишка* = Д. Панић, Г. Бабић, *Богородица Љевишка*, Београд 1975.

Паче, *Фреска у цркви Светог Луке* = В. Паче, *Фреска у цркви Светог Луке у Котору и сећање на римску цркву*, in: *Црква Светог Луке кроз вјекове. Зборник радова*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 113–117.

Пеич, *Изображение Тайной вечери* = С. Пеич, *Изображение Тайной вечери в дабарской церкви св. Николая*, in: *От Царьграда до Белого моря. Сборник статей по средневековому искусству в честь Э. С. Смирновой,* edd. М. А. Орлова et al., Москва 2007, 351–366.

Пејић, *Макарије Соколовић* = С. Пејић, *Макарије Соколовић – титуле и слике*, Иконографске студије 2 (2009) 183–191.

Пејић, *Никољац* = С. Пејић, *Црква Светог Николе у Никољцу*, Београд 2014.

Пејић, *Манастир Пустиња* = С. Пејић, *Манастир Пустиња*, Београд 2002.

Пејић, *Свети Никола Дабарски* = С. Пејић, *Манастир Свети Никола Дабарски*, Београд 2009.

Пејић, *Сликари из Приморја* = С. Пејић, *Сликари из Приморја у Полимљу током прве половине 16. века*, in: *Осам векова манастира Милешеве* I, ed. П. Влаховић, Милешева 2013, 369–380.

Пејић, *Сполије из Никољца* = С. Пејић, *Сполије из Никољца*, Зограф 36 (2012) 13–20.

Пејовић, *Дворац и манастир Црнојевића* = Т. Пејовић, *Дворац и манастир Црнојевића и нови Цетињски манастир*, in: *Цетиње 1482–1982*, Цетиње 1994.

Пејовић, Чиликов, *Православни манастири у Црној Гори* = Т. Пејовић, А. Чиликов, *Православни манастири у Црној Гори*, Подгорица–Београд 2011.

Пентковский et al., *Средневековые церкви в долине Шушицы* = А. М. Пентковский, *Средневековые церкви в долине Шушицы (Южная Албания) и славянская епископия свт. Климента Охридского,* Slověne 1 (2014) 5–42.

Пентковский, *«Иерусалимский устав»* = А. М. Пентковский, *«Иерусалимский устав» и его славянские переводы в XIV столетии*, in: *Преводите през XIV столетие на Балканите*, ed. Л. Тасева, София 2004, 153–171.

Пентковский, *Литургические реформы* = А. Пентковский, *Литургические реформы в истории Русской Церкви и их характерные особенности*, Журнал Московской Патриархии 2 (2001) 72–80.

Пентковский, *Студийский устав* = А. М. Пентковский, *Студийский устав и уставы студийской традиции*, Журнал Московской Патриархии 5 (2001) 69–80.

Петковић В. Р., *Манастир Велуће* = В. Р. Петковић, *Манастир Велуће. Историја и живопис*, Старинар, н. с., 3–4 (1952–1953) 45–59.

Петковић В. Р., *Раваница* = В. Р. Петковић, *Раваница*, Београд 1922.

Петковић С., *Делатност зографа попа Страхиње* = С. Петковић, *Делатност зографа попа Страхиње из Будимља*, Старине Црне Горе 1 (1963) 113–127.

Петковић С., *Meditationes vitae Christi* = С. Петковић, *Илустрације Meditationes vitae Christi од Псеудо-Бонавентуре у једној српској штампаној књизи XVI века*, in: *Зборник Светозара Радојчића*, Београд 1969, 253–265.

Петковић С., *Зидно сликарство* = С. Петковић, *Зидно сликарство на подручју Пећке патријаршије 1557–1614*, Нови Сад 1965.

Петковић С., *Иконе манастира Хиландара* = С. Петковић, *Иконе манастира Хиландара*, Манастир Хиландар 1997.

Петковић С., *Иконографске сродности и разлике* = С. Петковић, *Иконографске сродности и разлике између српског и грчког сликарства од средине XV до краја XVII века*, in: idem, *Српска уметност у XVI и XVII веку*, Београд 1995, 219–237.

Петковић С., *Илустрације и књижни украс* = С. Петковић, *Илустрације и књижни украс у српским штампаним књигама XV–XVII века*, in: *Пет векова српског штампарства (1494–1994). Раздобље српскословенске штампе: XV–XVII в.*, edd. М. Пешикан, К. Мано-Зиси, М. Ковачевић, Београд – Нови Сад 1994, 25–52.

Петковић С., *Илустрације српских штампаних књига* = С. Петковић, *Илустрације српских штампаних књига XV–XVII века између истока и запада*, in: *Црнојевића штампарија и старо штампарство*, ed. J. M. Миловић, Подгорица 1994, 67–78.

Петковић С., *Исламски утицај на српско сликарство* = С. Петковић, *Исламски утицај на српско сликарство у доба турске владавине*, in: idem, *Српска уметност у XVI и XVII веку*, Београд 1995, 239–253.

Петковић С., *Култ кнеза Лазара* = С. Петковић, *Култ кнеза Лазара и српско сликарство XVII века*, ЗМСЛУ 7 (1971) 85–101.

Петковић С., *Легенда о светом Мини* = С. Петковић, *Легенда о светом Мини у цркви села Штаве*, Старинар 20 (1969) 277–288.

Петковић С., *Ликови Срба светитеља* = С. Петковић, *Ликови Срба светитеља у српским штампаним књигама XVI века*, ЗМСЛУ 26 (1990) 139–158.

Петковић С., *Мајстори зидне декорације у Ломници* = С. Петковић, *Време настанка и мајстори зидне декорације у Ломници*, ЗМСЛУ 1 (1965) 161–171.

Петковић С., *Манастир Света Тројица (1974)* = С. Петковић, *Манастир Света Тројица код Пљеваља*, Београд.

Петковић С., *Манастир Света Тројица (2008)* = С. Петковић, *Манастир Света Тројица у Пљевљима*, Пљевља 2008[2].

Петковић С., *Милешевске фреске* = С. Петковић, *Милешевске фреске из XVI века*, Саопштења 27–28 (1995–1996) 123–130.

Петковић С., *Минијатуре попа Страхиње* = С. Петковић, *Минијатуре попа Страхиње из 1597. године*, Саопштења 32–33 (2001) 49–59.

Петковић С., *Морача* = С. Петковић, *Морача*, Београд 1986.

Петковић С., *О фрескама XVI века* = С. Петковић, *О фрескама XVI века из припрате Пећке патријаршије и њиховим сликарима*, Саопштења 16 (1984) 57–65.

Петковић С., *Порекло илустрација у штампаним књигама Божидара Вуковића* = С. Петковић, *Порекло илустрација у штампаним књигама Божидара Вуковића*, ЗМСЛУ 12 (1976) 121–135.

Петковић С., *Несачувани портрет новобрдског митрополита* = С. Петковић, *Несачувани портрет новобрдског митрополита Никанора из 1538/1539. године*, СКМ 9 (1989/1990) 71–86.

Петковић С., *Сликар Андреја Раичевић* = С. Петковић, *Сликар Андреја Раичевић у манастиру Крушедолу 1644. године*, Саопштења 24 (1992) 113–124.

Петковић С., *Сликарство спољашње припрате Грачанице* = С. Петковић, *Сликарство спољашње припрате Грачанице*, in: *Византијска уметност почетком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 201–212.

Петковић С., *Манастир Пећка патријаршија и његове спахије* = С. Петковић, *Манастир Пећка патријаршија и његове спахије*, Balcanica 13–14 (1982–1983) 353–359.

Петковић С., *Српска уметност у XVI и XVII веку* = С. Петковић, *Српска уметност у XVI и XVII веку*, Београд 1995.

Петковић С., *Српски патријарси* = С. Петковић, *Српски патријарси XVI и XVII века као ктитори*, in: *Зборник у част Војислава Ђурића*, Београд 1992, 129–139.

Петковић С., *Српски светитељи* = С. Петковић, *Српски светитељи у сликарству православних народа*, Нови Сад 2007.

Петковић С., *Трагом једне сликарске групе* = С. Петковић, *Трагом једне сликарске групе из друге половине XVI столећа*, ЗФФ 8/2 (1964) 542–554.

Петковић С., *Умјетничко завјештање Острога* = С. Петковић, *Умјетничко завјештање манастира Острога*, in: *Острог*, Београд 1997, 93–143.

Петковић С., *Фреска са ликовима Три јерарха* = С. Петковић, *Фреска са ликовима Три јерарха у цркви св. Николе у Старом Сланкамену*, ЗМСЛУ 6 (1970) 315–329.

Петковић С., *Фреске XVI века* = С. Петковић, *Фреске XVI века у цркви манастира Крушедола*, Саопштења 30–31 (1998–1999) 113–136.

Петковић С., *Хиландарски ходочасник* = С. Петковић, *Хиландарски ходочасник. Сликар Јован у Хиландару 1632*, Саопштења 41 (2009) 157–166.

Петковић С., *Фреске манастира Црне Реке* = С. Петковић, *Фреске манастира Црне Реке и судбина пећке сликарске радионице XVI века*, in: *Манастир Црна Ријека и свети Петар Коришки*, Приштина–Београд 1998, 87–97.

Петровић М. М., *Архимандритско достојанство* = М. М. Петровић, *Архимандритско достојанство светог Саве*, in: *Свети Сава у српској историји и традицији*, ed. С. Ћирковић, Београд 1998, 39–50.

Петровић М. М., *Студенички типик* = М. М. Петровић, *Студенички типик и самосталност српске цркве*, Горњи Милановац 1986.

Петровић М. М., *Црквенодржавна идеологија* = М. М. Петровић, *Црквенодржавна идеологија светога Саве у Студеничком типику*, in: *Осам векова Студенице*, Београд 1986, 76–98.

Петровић Р., *Откриће фресака у Новој Павлици* = Р. Петровић, *Откриће фресака у Новој Павлици – прилог проучавању уметности XV века*, Рашка баштина 3 (1988) 137–154.

Пириватрић, *Византијске представе о Србима* = С. Пириватрић, *Византијске представе о Србима у доба првих Палеолога (око 1261 – око 1370)*, Универзитет у Београду 2013 (unpublished doctoral thesis).

Пириватрић, *Византијске титуле* = С. Пириватрић, *Византијске титуле Јована Оливера*, ЗРВИ 50/2 (2013) 713–724.

Пириватрић, *Манојло I Комнин* = С. Пириватрић, *Манојло I Комнин, „царски сан" и „самодршци области српског престола"*, ЗРВИ 48 (2011) 89–118.

Пириватрић, *Самуилова држава* = С. Пириватрић, *Самуилова држава. Обим и карактер*, Београд 1998.

Пириватрић, *Улазак Стефана Душана у Царство* = С. Пириватрић, *Улазак Стефана Душана у Царство*, ЗРВИ 44/2 (2007) 381–409.

Пириватрић, *Хронологија и историјски контекст* = С. Пириватрић, *Хронологија и историјски контекст подизања манастира Студенице. Прилог истраживању проблема*, Зограф 39 (2015) 47–56.

Повеље и писма деспота Стефана = *Повеље и писма деспота Стефана*, ed. А. Младеновић, Београд 2007.

Поповић Б., *Фрагменти фресака* = Б. Поповић, *Фрагменти фресака из цркве Светог Јована у Црнчи*, in: *Ђурђеви Ступови и Будимљанска епархија*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 361–366.

Поповић Д., *Гроб архиепископа Данила II* = Д. Поповић, *Гроб архиепископа Данила II*, in: *Архиепископ Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 329–344.

Поповић Д., *Култ краља Драгутина* = Д. Поповић, *Култ краља Драгутина – монаха Теоктиста*, in: eadem, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006, 121–142.

Поповић Д., *Култ светог Јоаникија Девичког* = Д. Поповић, *Култ светог Јоаникија Девичког*, in: *Византијски свет на Балкану* II, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 607–623.

Поповић Д., *Мошти светог Луке* = Д. Поповић, *Мошти светог Луке – српска епизода*, in: eadem, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006, 295–318.

Поповић Д., *Мошти светог Саве* = Д. Поповић, *Мошти светог Саве*, in: eadem, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006, 75–95.

Поповић Д., *Надгробни споменици* = Д. Поповић, *Надгробни споменици из цркве Св. Петра код Новог Пазара – каталог*, Новопазарски зборник 8 (1984) 51–75.

Поповић Д., *О настанку култа светог Симеона* = Д. Поповић, *О настанку култа светог Симеона*, in: eadem, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006, 41–73.

Поповић Д., *Патријарх Јефрем* = Д. Поповић, *Патријарх Јефрем – један позносредњовековни светитељски култ*, ЗРВИ 43 (2006) 111–125.

Поповић Д., *Под окриљем светости* = Д. Поповић, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006.

Поповић Д., *Представа владара* = Д. Поповић, *Представа владара над „царским вратима" цркве Светих арханђела код Призрена*, Саопштења 26 (1994) 25–36.

Поповић Д., *Пустиножитељство светог Саве* = Д. Поповић, *Пустиножитељство светог Саве Српског*, in: *Култ светих на Балкану* II, ed. М. Детелић, Крагујевац 2002, 61–85.

Поповић Д., *Пустињско монаштво у доба Бранковића* = Д. Поповић, *Пустињско монаштво у доба Бранковића*, in: *Пад Српске деспотовине 1459. године*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 117–135.

Поповић Д., *Реликвије свете Петке* = Д. Поповић, *Реликвије свете Петке: Gloria Bulgariae – Gloria Serviae*, in: *България и Сърбия в контекста на византийската цивилизация,* edd. В. Гюзелев, А. Милтенова, Р. Станкова, София 2005, 165–191 (= eadem, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006, 271–293).

Поповић Д., *Реликвије Часног крста* = Д. Поповић, *Реликвије Часног крста у средњовековној Србији*, in: *Константин Велики у византијској и српској традицији*, ed. Љ. Максимовић, Београд 2014, 99–121.

Поповић Д., *Сахране и гробови* = Д. Поповић, *Сахране и гробови у средњем веку*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 205–214.

Поповић Д., *Свети краљ Стефан Дечански* = Д. Поповић, *Свети краљ Стефан Дечански*, in: eadem, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006, 143–183.

Поповић Д., *Светитељско прослављање Симеона Немање* = Д. Поповић, *Светитељско прослављање Симеона Немање, прилог проучавању култа моштију код Срба*, in: eadem, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији* Београд 2006, 27–40.

Поповић Д., *Свод српских светих* = Д. Поповић, *Свод српских светих у време краља Милутина: црквени поглавари и пустињаци*, in: *Манастир Студеница, 700 година Краљеве цркве* (in press).

Поповић Д., *Српски владарски гроб* = Д. Поповић, *Српски владарски гроб у средњем веку*, Београд 1992.

Поповић Д., *Чуда светог Симеона* = Д. Поповић, *Чуда светог Симеона*, in: *Владар, монах и светитељ. Стефан Немања – преподобни Симеон Мироточиви и српска историја и култура (1113–1216)* (in press).

Поповић Д., *Чудотворења светог Саве* = Д. Поповић, *Чудотворења светог Саве Српског*, in: eadem, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006, 97–118.

Поповић Д., Поповић М., *Мироточиви гроб светог Симеона* = Д. Поповић, М. Поповић, *Мироточиви гроб светог Симеона у Студеници – нови поглед*, ЗРВИ 52 (2015) 237–257.

Поповић Д. Ј., *Велика сеоба Срба* = Д. Ј. Поповић, *Велика сеоба Срба 1690*, Београд 1954.

Поповић Д. Ј., *Војводина у турско доба* = Д. Ј. Поповић, *Војводина у турско доба*, in: *Војводина* I, Нови Сад 1939, 144–300.

Поповић Д. Ј., *Војна граница* = Д. Ј. Поповић, *Војна граница*, in: *Војводина* II, Нови Сад 1939, 269–349.

Поповић Д. Ј., *Слика Војводине* = Д. Ј. Поповић, *Слика Војводине у 18. веку*, in: *Војводина* II, Нови Сад 1939, 86–110.

Поповић Ј., *Житија светих за децембар* = Ј. Поповић, *Житија светих, за децембар*, Београд 1977.

Поповић К., *Неколике старине* = К. Поповић, *Неколике старине*, Босанско-херцеговачки источник 11–12 (1891) 442–444.

Поповић М., *Београдска тврђава* = М. Поповић, *Београдска тврђава*, Београд 2006[2].

Поповић М., *Владарски и властеоски двор* = М. Поповић, *Владарски и властеоски двор у Босни и Херцеговини*, Зборник за историју Босне и Херцеговине 2 (1997) 1–33.

Поповић М., *Двор владара и властеле* = М. Поповић, *Двор владара и властеле*, in: *Приватни живот у српским земљама средњег века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004, 29–63.

Поповић М., *Задужбина и гробни храм херцег Стефана* = М. Поповић, *Задужбина и гробни храм херцег Стефана на Заграђу под Соко градом*, Саопштења 40 (2008) 89–109.

Поповић М., *Замак у српским земљама* = М. Поповић, *Замак у српским земљама позног средњег века*, ЗРВИ 43 (2006) 189–207.

Поповић М., *Манастир Св. Варваре* = М. Поповић, *Манастир Св. Варваре на Рељиној градини код Новог Пазара*, Саопштења 27–28 (1995–1996) 95–120.

Поповић М., *Новооткривене фреске* = М. Поповић, *Новооткривене фреске са црквине у Панику*, Зограф 3 (1969) 56–57.

Поповић М., *Соко град* = М. Поповић, *Соко град над Шћепан пољем. Замак са задужбинама Косача*, in: *Шћепан Поље и његове светиње кроз вјекове*, Беране 2010, 17–60.

Поповић С., *Крст у кругу* = С. Поповић, *Крст у кругу. Архитектура манастира у средњовековној Србији*, Београд 1994.

Поповић С., *Преиспитивање Светог Петра у Расу* = С. Поповић, *Преиспитивање цркве Светог Петра у Расу*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 209–232.

Поповић, Вукадиновић, *Црква Св. Стефана на Шћепан Пољу* = М. Поповић, С. Вукадиновић, *Црква Св. Стефана на Шћепан Пољу под Соко градом*, Старинар 57 (2007) 137–174.

Поповић, Тодић, Војводић, *Дечанска пустиња* = Д. Поповић, Б. Тодић, Д. Војводић, *Дечанска пустиња. Скитови и келије манастира Дечана*, Београд 2011.

Поповић, Ћурчић, *Наупара* = С. Поповић, С. Ћурчић, *Наупара*, Београд 2000.

Поповић-Гргуревић, *Прилог познавању* = Ј. Поповић-Гргуревић, *Прилог познавању зидног сликарства у катедрали св. Трифуна у Котору*, Бока 21–22 (1999) 107–137.

Поповска-Коробар, *Атрибуција фресака* = В. Поповска-Коробар, *Атрибуција фресака на јужној фасади цркве Ваведења (Св. Спаса) у Кучевишту*, Саопштења 41 (2009) 137–154.

Поповски, Пеев, *Църковно сказание* = К. Поповски, Д. Пеев, *Църковно сказание – съвременен прочит на един класически текст*, Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски" 17 (2012) 309–319.

Прашков, *Хрельовата кула* = Л. Прашков, *Хрельовата кула*, София 1973.

Праштало, *Нови подаци* = П. Праштало, *Нови подаци о манастиру Завала*, Гласник Српског археолошког друштва 19 (2003) 185–196.

Премовић-Алексић, *Археолошка карта* = Д. Премовић-Алексић, *Археолошка карта Новог Пазара, Тутина и Сјенице*, Нови Пазар 2014.

Преображенский, *«Подножие ног Его»* = А. С. Преображенский, *«Подножие ног Его». О вотивных надписях на русских иконах Спаса на престоле XIV века*, Искусствознание 1/2–7 (2007) 25–53.

Прерадовић, *Преноси реликвија* = Д. Прерадовић, *Преноси реликвија из Византије на Јадран у периоду између VI и XI века*, Ниш и Византија 11 (2013) 187–207.

Прерадовић, Петровић, *Реконструкције розете* = Д. Прерадовић, Б. Петровић, *Реконструкције розете са западне фасаде манастира Мелентија*, Саопштења 42 (2010) 237–250.

Приватни живот = *Приватни живот у српским земљама средњег века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004.

Пролович, *Сликани украс рукописа* = Ј. Пролович, *Сликани украс рукописа од XII до XIV века*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 309–318.

Пролович, *Српски рукописи XIII и XIV века* = Ј. Пролович, *Српски рукописи XIII и XIV века у Бечу и манастир Хиландар*, ХЗ 6 (1986) 163–269.

Пролович, *Студеничко четворојеванђеље* = Ј. Пролович, *Студеничко четворојеванђеље*, in: *Студеница и византијска уметност око 1200. године*, ed. В. Кораћ, Београд 1988, 525–533.

Протасева, *Византийский орнамент* = Т. Н. Протасева, *Византийский орнамент*, in: *Древнерусское искусство, Рукописная книга*, II, Москва 1974, 205–218.

Пузовић, *Почеци српског штампарства* = Љ. Пузовић, *Почеци српског штампарства: издања штампарије Ђурђа Црнојевића*, in: *Између традиције и иновације: 520 година од прве ћирилске књиге штампане на српскословенском језику. Каталог изложбе*, Београд 2014, 11–21.

Пурковић, *Попис цркава* = М. Пурковић, *Попис цркава у старој српској држави*, Скопље 1938.

Пуцко, *Византийский емальерный стиль* = В. Пуцко, *Византийский емальерный стиль в оформлении греческих и иноязычнных иллюминованных рукописей*, ЗРВИ 32 (1993) 7–18.

Пуцко, *Изображения евангелистов* = *В. Пуцко, Изображения евангелистов на страницах древнеславянской рукописи,* Slovo 35 (1985) 115–130.

Пуцко, *Славянская иллюминованная книга* = В. Пуцко, *Славянская иллюминованная книга X–XI веков*, Byzantinoslavica 46 (1985) 140–152.

Пуцко, *Художественное оформление Мариинского Евангелия* = В. Пуцко, *Художественное оформление Мариинского Евангелия – глаголического памятника XI в.*, Записки Отдела рукописей ГБЛ. 45 (1986) 11–26.

Пуцко, *Художественное оформление славянских рукописей* = В. Пуцко, *Художественное оформление древнейших славянских рукописей*, Slovo 37 (1987) 55–90.

Пушић, *Црква Св. Томе* = И. Пушић, *Црква Св. Томе у Кутима*, Зограф 17 (1986) 73–77.

Радић, *Страх у позној Византији* = Р. Радић, *Страх у позној Византији 1180–1453*, I–II, Београд 2000.

Радовановић, *Јединство небеске и земаљске цркве* = Ј. Радовановић, *Јединство небеске и земаљске цркве у српском сликарству средњег века или ликови живих људи на фрескама и иконама средњег века*, ЗМСЛУ 20 (1984) 47–66.

Радовановић, *Прилог иконографији* = Ј. Радовановић, *Прилог иконографији светих сремских деспота Бранковића*, ЗМСЛУ 7 (1971) 293–314 (= idem, *Радови из иконографије*, Београд 2008, 140–156).

Радовић, *Синаити* = А. Радовић, *Синаити и њихов значај у животу Србије XIV и XV века*, in: *Манастир Раваница – споменица о шестој стогодишњици*, Београд 1981, 101–134.

Радојичић, *Антологија старе српске књижевности* = Ђ. Сп. Радојичић *Антологија старе српске књижевности (XI–XVIII век)*, Београд 1960.

Радојичић, *Развој старих српских родослова* = Ђ. Сп. Радојичић, *Доба постанка и развој старих српских родослова*, ИГ 2 (1948) 21–36.

Радојичић, *Руски и српски текст Василија Никољског* = Ђ. Сп. Радојичић, *Руски и српски текст Василија Никољског из Доње Русије*, Историјски записи 14 (1953) 204–210.

Радојичић Д., *Дијалози за трпезом* = Д. Радојичић, *Дијалози за трпезом. Антрополошки огледи о култури исхране*, Београд 2015[2].

Радојковић, *Илустрације српских штампаних књига* = Б. Радојковић, *Илустрације српских штампаних књига XVI века као приручници старих српских златара*, ЗМПУ 11 (1965) 59–73.

Радојковић, *Метал средњовековни* = Б. Радојковић, *Метал средњовековни*, in: *Историја примењене уметности код Срба* I, Београд 1977, 79–120.

Радојковић, *Накит код Срба* = Б. Радојковић, *Накит код Срба од XII до краја XVIII века*, Београд 1969.

Радојковић, *Ризница* = Б. Радојковић, *Ризница*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 331–344.

Радојковић, *Српско златарство* = Б. Радојковић, *Српско златарство XVI и XVII века*, Нови Сад 1966.

Радојковић, *Турско-персијски утицај* = Б. Радојковић, *Турско-персијски утицај на српске уметничке занате XVI и XVII века*, ЗМСЛУ 1 (1965) 119–139.

Радојчић, *Архиепископ Данило II* = С. Радојчић, *Архиепископ Данило II и српска архитектура раног XIV века*, in: idem, *Узори и дела старих српских уметника*, Београд 1975, 195–210.

Радојчић, *Беседе Јована Дамаскина* = С. Радојчић, *Беседе Јована Дамаскина и фреске Успења Богородичиног у црквама краља Милутина*, in: idem, *Узори и дела старих српских уметника*, Београд 1975, 180–193.

Радојчић, *Иконе Србије и Македоније* = С. Радојчић, *Иконе Србије и Македоније*, Београд 1962.

Радојчић, *Једна сликарска школа* = С. Радојчић, *Једна сликарска школа из друге половине XV века – прилог историји хришћанске уметности под Турцима*, ЗМСЛУ 1 (1965) 67–103.

Радојчић, *Мајстори старог српског сликарства* = С. Радојчић, *Мајстори старог српског сликарства*, Београд 1955.

Радојчић, *Милешева* = С. Радојчић, *Милешева*, Београд 1963.

Радојчић, *Милешевске фреске* = С. Радојчић, *Милешевске фреске Страшног суда*, Глас САН 234, Одељење друштвених наука, књ. 7 (1959) 69–79.

Радојчић, *Минијатуре у српским Александридама* = С. Радојчић, *Минијатуре у српским Александридама*, Уметнички преглед 5 (1938) 138–154.

Радојчић, *Минхенски српски псалтир* = С. Радојчић, *Минхенски српски псалтир*, ЗФФ 7/1 (1963) 277–285.

Радојчић, *Натпис МАРПОУ* = С. Радојчић, *Натпис МАРПОУ на ариљским фрескама*, Глас САН 234, Одељење друштвених наука, књ. 7 (1959) 89–94.

Радојчић, *О естетској вредности* = С. Радојчић, *О естетској вредности нашег сликарства XVII века*, in: *Узори и дела старих српских уметника*, Београд 1975, 263–270.

Радојчић, *О сликарству у Боки Которској* = С. Радојчић, *О сликарству у Боки Которској*, Споменик САН 103 (1953) 59–66.

Радојчић, *Портрет патријарха Пајсија* = С. Радојчић, *Портрет патријарха Пајсија у Националном музеју у Равени*, in: idem, *Узори и дела старих српских уметника*, Београд 1975, 283–286.

Радојчић, *Портрети* = С. Радојчић, *Портрети српских владара у средњем веку*, Београд 1996[2].

Радојчић, *Старине Црквеног музеја у Скопљу* = С. Радојчић, *Старине Црквеног музеја у Скопљу*, Скопље 1941.

Радојчић, *Старо српско сликарство* = С. Радојчић, *Старо српско сликарство*, Београд 1966.

Радојчић, *Црква у Коњуху* = С. Радојчић, *Црква у Коњуху*, ЗРВИ 1 (1952) 148–167.

Радојчић, *Улога антике* = С. Радојчић, *Улога антике у старом српском сликарству*, in: idem, *Одабрани чланци и студије, 1933–1978*, Београд – Нови Сад 1982, 65–73.

Радојчић, *Уметнички споменици Хиландара* = С. Радојчић, *Уметнички споменици манастира Хиландара*, ЗРВИ 3 (1955) 163–194.

Радојчић Н., *Увод у историју* = Н. Радојчић, *Увод у историју српске историографије XVIII века*, Зборник Матице српске за књижевност и језик 6–7 (1958–1959) 1–31.

Радонић, *Србија и Угарска* = Ј. Радонић, *Србија и Угарска у средњем веку*, in: *Војводина* I, Нови Сад 1939, 128–144.

Радослављево јеванђеље = *Радослављево јеванђеље*, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 2001.

Радошевић, Суботић, *Богородица Гавалиотиса* = Н. Радошевић, Г. Суботић, *Богородица Гавалиотиса у Водену*, ЗРВИ 27–28 (1989) 217–263.

Радујко, *Ауторски рукопис* = М. Радујко, *Ауторски рукопис и историја уметности: живопис спратних одаја нартекса и трема Свете Софије охридске и зидно сликарство Охрида и суседних области*, Зограф 35 (2011) 155–184.

Радујко, *Драдњански манастирић* = М. Радујко, *Драдњански манастирић Св. Николе*, Зограф 24 (1995) 24–37.

Радујко, *Програм живописа* = М. Радујко, *Програм живописа око „Краљевског престола"*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 301–309.

Радујко, *Живопис прочеља и линете* = М. Радујко, *Живопис прочеља и линете јужног улаза Светог Николе у Љуботену*, Зограф 32 (2008) 101–116.

Радујко, *Копорин* = М. Радујко, *Копорин*, Београд 2006.

Радујко, *Трагови престола* = М. Радујко, *Трагови престола великог жупана Стефана Немањића и фреско-украс главне цркве манастира Студенице*, Зограф 36 (2012) 47–64.

Радујко, *Чин узношења и раздробљења агнеца* = М. Радујко, *Чин узношења и раздробљења агнеца у Причешћу апостола из Богородичине цркве у Кинцвиси*, ЗРВИ 34 (1995) 203–219.

Рајић, Тимотијевић, *Манастири Овчарско-кабларске клисуре* = Д. Рајић, М. Тимотијевић, *Манастири Овчарско-кабларске клисуре*, Чачак 2004.

Ракић З., *Димитрије Даскал* = З. Ракић, *Димитрије Даскал – српски писар и илуминатор друге половине XVI века*, ПКЈИФ 79 (2013) 163–178.

Ракић З., *Заставице* = З. Ракић, *Заставице Четворојеванђеља бр. 33 и 69 у библиотеци манастира Хиландара*, in: *ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ. Зборник у част Мирјане Живојиновић* II, ed. Б. Миљковић, Д. Целебџић, Београд 2015, 485–494.

Ракић З., *Зидно сликарство 16. и 17. века* = З. Ракић, *Зидно сликарство 16. и 17. века у Горњем Полимљу. Брезојевица и Калудра*, in: *Ђурђеви ступови и Будимљанска епархија*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 577–600.

Ракић З., *Копија Минхенског српског псалтира* = З. Ракић, *Копија Минхенског српског псалтира, настала 1627–1630. године, и њен однос према оригиналу*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 421–438.

Ракић З., *Минијатуре сликара Јована* = З. Ракић, *Минијатуре сликара Јована у Псалтиру Гаврила Тројичанина из 1643. године*, Саопштења 34 (2002) 265–280.

Ракић З., *Минијатуре сликара Лонгина* = З. Ракић, *Минијатуре сликара Лонгина у Четворојеванђељу број 432 Библиотеке Српске патријаршије у Београду*, Саопштења 41 (2009) 121–136.

Ракић З., *Минијатуре српских рукописа XVI и XVII века* = З. Ракић, *Минијатуре српских рукописа XVI и XVII века у библиотеци манастира Хиландара*, ХЗ 10 (1998) 317–334.

Ракић З., *Орнаментика* I = З. Ракић, *Орнаментика Четворојеванђеља бр. 25 и Триода бр. 24 у библиотеци атонског манастира Светог Пантелејмона*, ПКЈИФ 80 (2014) 161–174.

Ракић З., *Орнаментика* II = З. Ракић, *Орнаментика четворојеванђеља бр. 6 у манастиру Хиландару и бр. 263 у Библиотеци Српске патријаршије*, ЗНМ 21/2 (2014) 85–98.

Ракић З., *Радул* = З. Ракић, *Радул – српски сликар XVII века*, Нови Сад 1998.

Ракић З., *Свакодневни живот* = З. Ракић, *Свакодневни живот српских сликара 16. и 17. века и свакодневица у њиховим делима*, in: *Приватни живот у српским земљама у освит модерног доба*, ed. А. Фотић, Београд 2005, 416–429.

Ракић З., *Сликани украс ћирилских рукописа* = З. Ракић, *Сликани украс ћирилских рукописа XVI и XVII века*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 309–318.

Ракић З., *Српска минијатура XVI и XVII века* = З. Ракић, *Српска минијатура XVI и XVII века*, Београд 2012.

Ракић С., *Иконе Босне и Херцеговине* = С. Ракић, *Иконе Босне и Херцеговине (16.–19. вијек),* Београд 1998.

Ракоција, *Црква Свете Богородице* = М. Ракоција, *Црква Свете Богородице на Вражијем Камену*, Саопштења 19 (1987) 81–108.

Ракоција, *Св. Прокопије и Св. Пантелејмон* = М. Ракоција, *Цркве Св. Прокопије и Св. Пантелејмон у Нишу и Стефан Немања*, Ниш и Византија 9 (2011) 283–296.

Ракоција, *Црква у Горњем Матејевцу* = М. Ракоција, *Црква у Горњем Матејевцу код Ниша*, Саопштења 22–23 (1990–1991) 7–24.

Расолкоска-Николовска, *Црквата Свети Георги* = З. Расолкоска-Николовска, *Црквата Свети Георги кај Горни Козјак, Штипско (Македонија)*, Ниш и Византија 13 (2014) 301–314.

Ристић, *Моравска архитектура* = В. Ристић, *Моравска архитектура*, Крушевац 1996.

Ристић, *Наупара* = В. Ристић, *Наупара и касновизантијско сликарство*, ЗРВИ 37 (1998) 221–232.

Ристић, *Новооткривене фреске* = В. Ристић, *Новооткривене фреске у цркви Св. Богородице манастира Наупаре*, Саопштења 26 (1994) 131–148.

Ристовић, *Асиекши рецеиције аншичкої наслеђа* = Н. Ристовић, *Асиекши рецеиције аншичкої наслеђа у Живошу десиоша Сшефана Лазаревића Консшаншина Философа*, ЗРВИ 48 (2011) 287–306.

Руварац Д., *Манасшир Крушедо* = Д. Руварац, *Манасшир Крушедо с обзиром на ирава и дужносши фрушкоіорских манасшира у XIX веку*, Сремски Карловци 1918.

Руварац Д., *Оиис фрушкоіорских манасшира* = Д. Руварац, *Оиис сриских фрушкоіорских манасшира 1753. іодине*, Сремски Карловци 1903.

Руварац И., *О роду десиошице србске Анђелине* = И. Руварац, *О роду десиошице србске Анђелине и срећи Десиине Марије*, in: *Зборник Илариона Руварца, Одабрани исшориски радови*, ed. Н. Радојчић, Београд 1934, 36–40.

Руварац И., *Православни манасшири у Срему* = И. Руварац, *Православни сриски манасшири у Срему*, in: *Шемашизам исшочно-иравославне сриске архидијецезе сремско-карловачке за іодину 1892*, Нови Сад 1892.

Рудић, *Босанска власшела* = С. Рудић, *Босанска власшела у XV веку*, Београд 2004 (unpublished Ph.D. thesis).

Савић, *Два значајна заиса* = В. Савић, *Два значајна заиса о шшамиару Макарију*, ПКЈИФ 78 (2012) 101–106.

Савић, *Лишурґијски елеменши* = В. Савић, *Лишурґијски елеменши у иовељи десиошице Јелене манасширу Хиландару из 1504. іодине*, in: *Теолинівисшичка ироучавања словенских језика*, ed. Ј. Грковић-Мејџор, Београд 2013, 473–491.

Савић, *Редакцијске одлике* = В. Савић, *Редакцијске одлике ирве сшранице Кијевских лисшића*, in: *Свеши Ћирило и Мешодије и словенско иисано наслеђе, 863–2013*, edd. Ј. Радић, В. Савић, Београд 2014, 277–308.

Свеши Ахилије у Ариљу, историја и умешносш = *Свеши Ахилије у Ариљу, историја и умешносш. Зборник радова*, Београд 2002.

Свеши Никола у Подврху = *Манасшир Свешоі Николе у Подврху 1606–2006*, ed. Г. Марковић, Београд 2006.

Свеши Сава, Живош Сшефана Немање = *Свеши Сава, Живош Сшефана Немање*, прев. М. Башић, in: *Сшаре сриске биоірафије* I, Београд 1924.

Свеши Сава, Сабрана дела = *Свеши Сава, Сабрана дела*, ed. Т. Јовановић, Београд 1998.

Серафимова, Спахиу, *Нова власш – друіа вера* = А. Серафимова, Ј. Спахиу, *Нова власш – друіа вера, ирилоі ироучавању исламских уишцаја на иосшвизаншијску умешносш*, Саопштења 45 (2013) 165–177.

Серафимова, *Османлиски социо-исшориски рефлексии* = А. Серафимова, *Османлиски социо-исшориски рефлексии: ирешсшави на Турци во иосшвизаншискошо сликарсшво во Македониа*, Патримониум. МК 4/9 (2011) 203–212.

Серафимова, *Прилоі ироучавању* = А. Серафимова, *Прилоі ироучавању иконосшасних крсшова на Балкану*, in: *Манасшир Црна ријека и свеши Пешар Коришки,* ed. Д. Бојовић, Приштина–Београд 1998, 149–162.

Симић П., *Фреска Вазнесења Хрисшовоі* = П. Симић, *Фреска Вазнесења Хрисшовоі у Бијелом Пољу и њена лишурґијска иодлоґа*, Зограф 6 (1975) 21–24.

Симић С., *Велешки манасшир* = С. Симић, *Велешки манасшир Св. Димишрија*, Скопље 1923.

Симић-Лазар, *Илусшровано жишије Св. Саве Сриской* = Д. Симић-Лазар, *Илусшровано жишије св. Саве Сриской на икони из Мораче,* Саопштења 37–38 (2005–2006) 69–93.

Симић-Лазар, *Каленић* = Д. Симић-Лазар, *Каленић. Сликарсшво. Исшорија*, Београд 2011[2].

Синдик, *Тесшаменш Јелене Балшић* = Д. И. Синдик, *Тесшаменш Јелене Балшић*, in: *Никон Јерусалимац. Вријеме – личносш – дјело*, ed. Ј. Ћулибрк, Цетиње 2004, 151–165.

Сковран, *Иконосшас у Подврху* = А. Сковран, *Иконосшас цркве Св. Николе у Подврху и њеіов шворац*, Зограф 4 (1972) 54–62.

Сковран, *Лонґинове иконе и фреске* = А. Сковран, *Лонґинове иконе и фреске у манасширу Ломници*, Наше старине 9 (1964) 23–42.

Сковран, *Новоошкривене фреске* = А. Сковран, *Новоошкривене фреске у цркви св. Луке у Кошору*, Зограф 4 (1972) 76–78.

Сковран, *Фреске цркве св. Ђорђа иод Горицом* = А. Сковран, *Фреске цркве св. Ђорђа иод Горицом у Тишоіраду*, Старине Црне Горе 3–4 (1965–1966) 125–134.

Сковран, *Умешничко блаґо манасшира Пиве* = А. Сковран, *Умешничко блаґо манасшира Пиве. Каталоґ*, Цетиње–Београд 1980.

Скок, *Тоиономасшика Војводине* = П. Скок, *Тоиономасшика Војводине*, in: *Војводина* I, *Од најсшаријих времена до велике Сеобе*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 108–127.

Слијепчевић, *Исшорија СПЦ* = Ђ. Слијепчевић, *Исшорија Сриске иравославне цркве* I–III, Београд 1991.

Смолчић-Макуљевић, *Манасшир Трескавац* = С. Смолчић-Макуљевић, *Манасшир Трескавац*, Београд 2013.

Смолчић-Макуљевић, *Хиландарска кашаиешазма* = С. Смолчић-Макуљевић, *Хиландарска кашаиешазма монахиње Јефимије. Иконоґрафија и боґослужбена функција*, in: *Осам векова Хиландара. Исшорија, духовни живош, књижевносш, умешносш и архишекшура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 693–701.

Смолчић-Макуљевић, *Царски Деизис и небески двор* = С. Смолчић-Макуљевић, *Царски Деизис и небески двор у сликарсшву XIV века манасшира Трескавац. Иконоґрафски ироґрам северне куиоле ириираше цркве Боґородичиноґ Усиења*, in: *Трећа јуґословенска конференција визаншолоґа*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 463–472.

Соловјев, Мошин, *Грчке иовеље* = А. Соловјев, В. Мошин, *Грчке иовеље сриских владара*, Београд 1936.

Сииси о Косову = *Сииси о Косову*, ed. М. Грковић, Београд 1993.

Спремић, *Беоґрад у Фурланији* = М. Спремић, *Беоґрад у Фурланији*, Београд–Загреб 2006.

Спремић, *Бранковићи и Света Гора* = М. Спремић, *Бранковићи и Света Гора*, in: *Друга казивања о Светој Гори,* ed. М. Јанковић, Београд 1997, 81–100.

Спремић, *Деспот Ђурађ* = М. Спремић, *Деспот Ђурађ Бранковић и његово доба*, Београд 1994.

Спремић, *Деспот Стефан Бранковић* = М. Спремић, *Деспот Стефан Бранковић Слепи*, Глас САНУ 164, Одељење историјских наука, књ. 15 (2010) 115–143.

Србљак = *Србљак*, Београд 1986.

***Србљак* III** = *Србљак. Службе, канони, акатисти* III, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1970.

Српске иконе између традиције и модерности = *Српске иконе између традиције и модерности. Паралеле. Галерија Матице српске*, Нови Сад 2015.

Српске рукописне књиге у Чешкој = *Српске рукописне књиге у Чешкој*, ed. З. Недељковић, Београд 2015.

Станић, *Један облик стварања* = Р. Станић, *Један облик стварања у сливу реке Људске код Новог Пазара*, Саопштења 13 (1981) 147–161.

Станић, *Одабрани радови* = Р. Станић, *Одабрани радови*, Београд 2007.

Станић, *Скулпторални портрети ктитора* = Р. Станић, *Скулпторални портрети ктитора и мајстора на црквама XV–XVII века у Западној Србији и Санџаку*, Зограф 4 (1972) 68–75.

Станојевић, *Да ли је краљ Урош био заробљен?* = Ст. Станојевић, *Да ли је краљ Урош 1268 год. био заробљен од Мађара?*, Глас СКА, други разред, философско-филолошке, друштвене и историске науке, 84/4–5 (1935) 201–206.

Стародубцев, *Задужбинарство и ктитори* = Т. Стародубцев, *Задужбинарство и ктитори у Србији у доба Лазаревића*, Саопштења 42 (2010) 39–63.

Стародубцев, *Манастир Сисојевац* = Т. Стародубцев, *Манастир Сисојевац*, Београд 2008.

Стародубцев, *О времену живописања цркве у Рамаћи* = Т. Стародубцев, *О времену живописања цркве у Рамаћи*, in: *Пад Српске деспотовине 1459. године*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 147–170.

Стародубцев, *О ктитору Руденице* = Т. Стародубцев, *О ктитору Руденице*, Саопштења 35–36 (2003–2004) 101–110.

Стародубцев, *О портретима у Раваници* = Т. Стародубцев, *О портретима у Раваници*, ЗРВИ 49 (2012) 333–354.

Стародубцев, *Писани извори о црквама и манастирима* = Т. Стародубцев, *Писани извори о црквама и манастирима подизаним или обнављаним у областима Лазаревића и Бранковића. I. Ктиторски натписи*, Саопштења 45 (2013) 133–146; *II. Повеље*, Саопштења 46 (2014) 107–123.

Стародубцев, *Представа Небеске литургије* = Т. Стародубцев, *Представа Небеске литургије у куполи. Прилог проучавању*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд– Крушевац 2002, 381–411.

Стародубцев, *Представе Рођења Богородице и Ваведења* = Т. Стародубцев, *Представе Рођења Богородице и Ваведења у наосу Каленића: изузетак или плод обичаја епохе*, in: *Манастир Каленић. У сусрет шестој стогодишњици*, ed. Ј. Калић, Београд–Крагујевац 2009, 91–105.

Стародубцев, *Сакос црквених достојанственика* = Т. Стародубцев, *Сакос црквених достојанственика у средњовековној Србији*, in: *Византијски свет на Балкану* II, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 523–550.

Стародубцев, *Сликари задужбина Лазаревића* = Т. Стародубцев, *Сликари задужбина Лазаревића*, ЗРВИ 43 (2006) 349–373.

Стасов, *Славянский и восточный орнамент* = В. В. Стасов, *Славянский и восточный орнамент по рукописям древнего и нового времени* I, Санкт-Петербург 1884; II–III, Санкт-Петербург 1887.

Стевановић, *Архитектура Светог Ђорђа у Речанима* = Б. Стевановић, *Архитектура цркве Светог Ђорђа у Речанима – првобитни изглед и позније измене*, Зограф 39 (2015) 119–127.

Стевановић, *Представе Христових прародитеља* = Б. Стевановић, *Представе Христових прародитеља у цркви Светог Ђорђа у Речанима*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 25–38.

Стевовић, *Архитектура Моравске Србије* = И. Стевовић, *Архитектура Моравске Србије: локална градитељска школа или епилог водећих токова позновизантијског градитељског стварања. Методолошка студија*, ЗРВИ 43 (2006) 231–253.

Стевовић, *Историјски извор* = И. Стевовић, *Историјски извор и историјскоуметничко тумачење: Богородичина црква у Топлици*, Зограф 35 (2011) 73–92.

Стевовић, *Једнобродне куполне цркве* = И. Стевовић, *Једнобродне куполне цркве у Дубровнику у време византијске власти*, Зограф 21 (1990) 18–30.

Стевовић, *Каленић* = И. Стевовић, *Каленић. Богородичина црква у архитектури позновизантијског света*, Београд 2006.

Стевовић, *О првобитном изгледу* = И. Стевовић, *О првобитном изгледу и времену изградње цркве Св. Михаила у Стону*, ЗРВИ 35 (1996) 175–195.

Стефан Првовенчани (1988) = *Стефан Првовенчани, Сабрани списи*, ed. Љ. Јухас-Георгиевска, Београд 1988.

Стефан Првовенчани (1999) = *Стефан Првовенчани, Сабрана дела*, ed. Љ. Јухас-Георгиевска, Т. Јовановић, Београд 1999.

Стефановски, *Тема* = М. Стефановски, *Тема узорног поретка државе у Константиновом животопису деспота Стефана Лазаревића*, in: *Пад Српске деспотовине 1459. године*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 1–14.

Стојаковић, *Ктиторски модел Ресаве* = А. Стојаковић, *Ктиторски модел Ресаве*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 269–276.

Стојановић, *Везени крст* = Д. Стојановић, *Везени крст из манастира Дечана*, ЗМПУ 9–10 (1966) 29–40.

Стојановић, *Уметнички вез у Србији* = Д. Стојановић, *Уметнички вез у Србији од XIV до XIX века*, Београд 1959.

Стојановић, *Црквени текстил* = Д. Стојановић, *Црквени текстил од средине XV до краја XVII века*, ЗМПУ, н. с., 1 (2005) 9–44.

Стојановић-Максимовић, *Неколико прилога* = Ј. Стојановић-Максимовић, *Неколико прилога историји уметности у Боки которској. Пластика XI века у Сушћепану*, Споменик САН 105 (1956) 49–52.

Стојановић-Максимовић, *О средњовековној скулптури Боке Которске* = Ј. Стојановић-Максимовић, *О средњовековној скулптури Боке Которске*, Споменик САН 103 (1953) 103–113.

Стошић, *Српска уметност 1690–1740* = Љ. Стошић, *Српска уметност 1690–1740*, Београд 2006.

Странствования Василия Григоровича-Барского = *Странствования Василия Григоровича-Барского по святым местам Востока с 1723 по 1747 г.*, ч. III, Санкт Петербург 1887.

Суботин-Голубовић, *Култ светог Ахилија* = Т. Суботин-Голубовић, *Култ светог Ахилија Лариског*, ЗРВИ 26 (1987) 21–33.

Суботин-Голубовић, *Прилог познавању богослужења* = Т. Суботин-Голубовић, *Прилог познавању богослужења у Српској Цркви крајем XIII века*, ХЗ 10 (1998) 153–177.

Суботин-Голубовић, *Смедеревска служба* = Т. Суботин-Голубовић, *Смедеревска служба преносу моштију светог апостола Луке*, in: *Српска књижевност у доба Деспотовине*, Деспотовац 1998, 133–156.

Суботин-Голубовић, *Утицај преноса моштију св. Петке* = Т. Суботин-Голубовић, *Утицај преноса моштију св. Петке у Деспотовину на развој њеног култа у српској средини*, in: *България и Сърбия в контекста на византийската цивилизация*, София 2005, 343–355.

Суботић, *Јован Претеча у Јашуњи* = Г. Суботић, *Зидно сликарство Светог Јована Претече у Јашуњи (1)*, Лесковачки зборник 27 (1987) 23–36.

Суботић, *Долац и Чабићи* = Г. Суботић, *Долац и Чабићи*, Београд 2012.

Суботић, *Икона василисе Јелене* = Г. Суботић, *Икона василисе Јелене и оснивачи манастира Поганова*, Саопштења 25 (1993) 25–40.

Суботић, *Краљица Јелена Анжујска* = Г. Суботић, *Краљица Јелена Анжујска – ктитор црквених споменика у Приморју*, ИГ 1–2 (1958) 131–147.

Суботић, *Манастир Богородице Месонисиотисе* = Г. Суботић, *Манастир Богородице Месонисиотисе*, ЗРВИ 26 (1987) 125–171.

Суботић, *Манастир Светог Павла* = Г. Суботић, *Манастир Светог Павла*, in: *Казивања о Светој Гори*, Београд 1995, 114–142.

Суботић, *Најстарије представе светог Георгија Кратовца* = Г. Суботић, *Најстарије представе светог Георгија Кратовца*, ЗРВИ 32 (1993) 167–192.

Суботић, *Обнова зидног сликарства у Светом Прохору Пчињском* = Г. Суботић, *Обнова зидног сликарства у Светом Прохору Пчињском крајем XV века*, Лесковачки зборник 29 (1989) 9–14.

Суботић, *Обнова манастира Светог Павла* = Г. Суботић, *Обнова манастира Светог Павла у XIV веку*, ЗРВИ 22 (1983) 207–258.

Суботић, *Почеци монашког живота* = Г. Суботић, *Почеци монашког живота и црква манастира Сретења у Метеорима*, ЗМСЛУ 2 (1966) 143–176.

Суботић, *Прилог хронологији* = Г. Суботић, *Прилог хронологији дечанског зидног сликарства*, ЗРВИ 20 (1981) 111–138.

Суботић, *Свети Ђорђе у Бањанима* (1985) = Г. Суботић, *Свети Ђорђе у Бањанима. Историја и архитектура*, ЗМСЛУ 21 (1985) 135–160.

Суботић, *Свети Ђорђе у Бањанима* (2011) = Г. Суботић, *Свети Ђорђе у Бањанима. Зидно сликарство*, in: *На траговима Војислава Ј. Ђурића*, edd. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 325–352.

Суботић, *Трећа жичка повеља* = Г. Суботић, *Трећа жичка повеља*, Зограф 31 (2006–2007) 51–58.

Суботић et al., *Натписи* = Г. Суботић, Б. Миљковић, И. Шпадијер, И. Тот, *Натписи историјске садржине у зидном сликарству* I, Београд 2015.

Събрани съчинения на Константин Костенечки = *Събрани съчинения на Константин Костенечки. Изследване и текст*, edd. К. Куев, Г. Петков, София 1986.

Тарнанидис, *Српско-грчки односи* = Ј. Тарнанидис, *Српско-грчки односи у литургијском животу у 16. веку у сенци административно-политичких збивања тога времена*, ЗМСЛУ 29–30 (1993–1994) 325–335.

Татић, Петковић, *Манастир Каленић* = Ж. Татић, В. Петковић, *Манастир Каленић*, Вршац 1926.

Татић-Ђурић, *Икона* = М. Татић-Ђурић, *Икона Богородице Београдске*, ГГБ 25 (1978) 147–159.

Татић-Ђурић, *Икона апостола Петра и Павла* = М. Татић-Ђурић, *Икона апостола Петра и Павла у Ватикану*, Зограф 2 (1967) 11–16.

Татић-Ђурић, *Херцеговачки митрополит* = М. Татић-Ђурић, *Херцеговачки митрополит и патријарх српски Антоније као ктитор фресака и икона*, in: *Милешева у историји српског народа*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1987, 195–203.

Теодоровић-Шакота, *Иконописац Лонгин* = М. Теодоровић-Шакота, *Прилог познавању иконописца Лонгина*, Саопштења 1 (1956) 156–166.

Теодосије, Житија = *Теодосије*, *Житија*, ед. Д. Богдановић, Београд 1988.

Теодосије, Житије Светог Саве = *Теодосије, Житије Светог Саве*, прев. Л. Мирковић, Д. Богдановић, Београд 1984.

Тимотијевић, *Манастир Крушедол* = М. Тимотијевић, *Манастир Крушедол* I–II, Београд 2008.

Тимотијевић, *Српско барокно сликарство* = М. Тимотијевић, *Српско барокно сликарство*, Нови Сад 1996.

Тимотијевић, *Традиција и барок* = М. Тимотијевић, *Традиција и барок / тумачење традиције у реформама барокне пикторалне поетике*, ЗМСЛУ 34–35 (2003) 201–221.

Тихомиров, *Каталог* = Н. Б. Тихомиров, *Каталог русских и славянских пергаменных рукописей XI–XII вв., хранящихся в Отделе рукописей Государственной библиотеки СССР имени В. И. Ленина, ч. 1 (XI век)*, Записки Отдела рукописей 25 (1962) 143–183.

Тодић, *Апостол Андреја* = Б. Тодић, *Апостол Андреја и српски архиепископи на фрескама Сопоћана*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 361–379.

Тодић, *Бањско злато* = Б. Тодић, *Бањско злато – последњи остаци фресака у цркви Светог Стефана у Бањској*, in: *Манастир Бањска и доба краља Милутина*, ed. Д. Бојовић, Ниш – Косовска Митровица 2007, 163–174.

Тодић, *Време подизања и живописања Љубостиње* = Б. Тодић, *Време подизања и живописања Љубостиње*, Саопштења 39 (2007) 101–116.

Тодић, *Грачаница* = Б. Тодић, *Грачаница – сликарство*, Београд 1989.

Тодић, *Иконографска истраживања* = Б. Тодић, *Иконографска истраживања жичких фресака XIII века*, Саопштења 22–23 (1990–1991) 25–40.

Тодић, *Иконостас Старе српске цркве у Сарајеву* = Б. Тодић, *Иконостас Старе српске цркве у Сарајеву*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 439–457.

Тодић, *Иконостас у Дечанима* = Б. Тодић, *Иконостас у Дечанима – првобитни сликани програм и његове позније измене,* Зограф 36 (2012) 115–129.

Тодић, *Ктиторска композиција* = Б. Тодић, *Ктиторска композиција у наосу Богородичине цркве у Студеници*, Саопштења 29 (1997) 35–45.

Тодић, *Лични записи сликара* = Б. Тодић, *Лични записи сликара*, in: *Приватни живот у српским земљама средњег века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004, 493–524.

Тодић, *Манастир Ресава* = Б. Тодић, *Манастир Ресава*, Београд 1995.

Тодић, *Манастир Убожац* = Б. Тодић, *Манастир Убожац*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 67–87.

Тодић, *Ново тумачење* = Б. Тодић, *Ново тумачење програма и распореда фресака у Милешеви*, in: *На траговима Војислава Ђурића*, ed. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 55–68.

Тодић, *Прилог познавању историје Велућа* = Б. Тодић, *Прилог бољем познавању најстарије историје Велућа*, Саопштења 20–21 (1988–1989) 67–75.

Тодић, *Ране задужбине Стефана Немање* = Б. Тодић, *Ране задужбине Стефана Немање у светлу његових житија*, in: *Владар, монах, светитељ. Свети Симеон Мироточиви и српска историја и култура* (in press).

Тодић, *Репрезентативни портрети светог Саве* = Б. Тодић, *Репрезентативни портрети светог Саве у средњовековном сликарству*, in: *Свети Сава у српској историји и традицији*, ed. С. Ћирковић, Београд 1998, 225–248.

Тодић, *Сарајевска црква Светих арханђела* = Б. Тодић, *Како је изгледала сарајевска црква Светих арханђела у XVII и XVIII веку*, in: idem, *Радови о српској уметности и уметницима XVIII века*, Нови Сад 2010, 11–35.

Тодић, *Свети арханђели у Кучевишту* = Б. Тодић, *Када су саграђени Свети арханђели код Кучевишта?*, Патримониум. МК 6/11 (2013) 173–184.

Тодић, *Сликарство припрате Зрза* = Б. Тодић, *Сликарство припрате Зрза и богослужење Страсне седмице*, Зограф 35 (2011) 211–222.

Тодић, *Сопоћански поменик* = Б. Тодић, *Сопоћански поменик*, Саопштења 34 (2002) 279–293.

Тодић, *Српске уметничке старине у Ватопеду* = Б. Тодић, *Српске уметничке старине у манастиру Ватопеду*, in: *Четврта казивања о Светој Гори*, edd. М. Милосављевић, М. Живојиновић, Београд 2005, 136–152.

Тодић, *Српски архиепископи* = Б. Тодић, *Српски архиепископи на фрескама XVII века у Морачи – ко су и зашто су насликани*, in: *Манастир Морача*, edd. Б. Тодић, Д. Поповић, Београд 2006, 93–114.

Тодић, *Српски сликари* = Б. Тодић, *Српски сликари од XIV до XVIII века*, I–II, Нови Сад 2013.

Тодић, *Старо Нагоричино* = Б. Тодић, *Старо Нагоричино*, Београд 1993.

Тодић, *Фреске* = Б. Тодић, *Фреске*, in: М. Кашанин et al., *Манастир Студеница*, Београд 1986, 137–156.

Тодић, *Фреске XIII века* = Б. Тодић, *Фреске XIII века у параклису на пиргу Св. Георгија у Хиландару*, ХЗ 9 (1997) 35–73.

Тодић, *Црква Св. Петра код Уњемира* = Б. Тодић, *Црква Св. Петра код Уњемира*, СКМ 9 (1989–1990) 5–34.

Томин, *Књижевни опус зографа Лонгина* = С. Томин, *Књижевни опус зографа Лонгина – прилог реконструкцији*, in: *Косово и Метохија у цивилизацијским токовима* II, *Књижевност*, Косовска Митровица 2010, 189–202.

Томић, *Једна варијанта* = Г. Томић, *Једна варијанта у оквиру моравске школе*, in: *Моравска школа и њено доба,* ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 249–261.

Томовић Г., *Provincia di Stefano* = Г. Томовић, *Provincia di Stefano*, in: *Српска проза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 351–362.

Томовић Г., *Морфологија ћириличких натписа* = Г. Томовић, *Морфологија ћириличких натписа на Балкану*, Београд 1974.

Томовић Г., *Натпис на цркви Светог Луке* = Г. Томовић, *Натпис на цркви Светог Луке у Котору из 1195. године*, in: *Црква Светог Луке кроз вијекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 23–31.

Томовић Г., *О глагољском натпису* = Г. Томовић, *О глагољском натпису из Конавала*, ИЧ 52 (2005) 23–32.

Томовић М., *Проблем порекла античког порфира* = М. Томовић, *Проблем порекла античког порфира у Србији*, ЗНМ 14/1 (1991) 393–399.

Тошић, *Родоначелник племена Косача* = Ђ. Тошић, *Родоначелник племена Косача – војвода Влатко Вуковић*, in: *Српска проза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 243–260.

Тошић, *Херцег Влатко Косача* = Ђ. Тошић, *Фрагменти из живота херцега Влатка Косаче,* ИЧ 56 (2008) 153–172.

Тошић В., *Велики челник Радич* = В. Тошић, *Велики челник Радич*, Зборник за историју Матице српске 13 (1976) 7–21.

Трифуновић, *Азбучник* = Ђ. Трифуновић, *Азбучник српских средњовековних књижевних појмова*, Београд 1974 (Београд 1990[2]).

Трифуновић, *Белешке* = Ђ. Трифуновић, *Белешке о делима у Србљаку*, in: idem, *О Србљаку. Студије*, Београд 1970, 271–366.

Трифуновић, *Инок Исаија* = Ђ. Трифуновић, *Писац и преводилац Инок Исаија*, Крушевац 1980.

Трифуновић, *Ка почецима српске писмености* = Ђ. Трифуновић, *Ка почецима српске писмености*, Београд 2001.

Трифуновић, *Надгробна реч* = Ђ. Трифуновић, *Надгробна реч деспоту Ђурђу Бранковићу од смедеревског беседника*, Књижевна историја 46 (1979) 295–314.

Трифуновић, *Списи о кнезу Лазару* = Ђ. Трифуновић, *Српски средњовековни списи о кнезу Лазару и Косовском боју*, Крушевац 1968.

Трифуновић, Бјелогрлић, Брајовић, *Хиландарска оснивачка повеља* = Ђ. Трифуновић, В. Бјелогрлић, И. Брајовић, *Хиландарска оснивачка повеља светога Симеона и светога Саве*, in: *Осам векова Студенице. Зборник радова*, Београд 1986, 49–59.

Тричковић, *Српска црква средином XVII века* = Р. Тричковић, *Српска црква средином XVII века*, Глас САНУ 320, Одељење историјских наука, књ. 2 (1980) 61–162.

Турилов, *К вопросу о происхождении* = А. А. Турилов, *К вопросу о происхождении ланского образа Спаса Нерукотворного*, in: *Образ христианского храма. Сборник статей по древнерусскому искусству в честь юбилея А. Л. Баталова*, edd. Л. А. Беляев, В. В. Седов, Москва 2015, 109–113.

Турилов, *Сербский ковчег-реликварий* = А. А. Турилов, *Сербский ковчег-реликварий св. царя Константина из Благовещенского собора Московского Кремля: датировка и гипотезы о происхождении*, Црквене студије 10 (2013) 125–133.

Ћирић, *Западни портал Лазарице* = Ј. Ћирић, *Западни портал Лазарице као предмет конзерваторских реконструкција и историографских анализа*, Крушевачки зборник 12 (2007) 33–44.

Ћирић, *Манастир Павловац* = Ј. Ћирић, *Манастир Павловац, досадашња истраживања и нова запажања о архитектури манастирског комплекса*, ЗНМ 19–2 (2010) 35–63.

Ћирковић, *Двор и култура* = С. Ћирковић, *Двор и култура у средњовековној босанској држави*, in: idem, *Работници, војници, духовници. Друштва средњовековног Балкана,* Београд 1997, 435–445.

Ћирковић, *Косовска битка* = С. Ћирковић, *Косовска битка у међународном контексту*, Глас САНУ 378, Одељење историјских наука, књ. 9 (1996) 49–69.

Ћирковић, *Новобрдски законик* = С. Ћирковић, *Новобрдски законик деспота Стефана Лазаревића из 1412. године*, in: В. Јовановић et al., *Ново Брдо*, Београд 2004, 162–181.

Ћирковић, *О деспоту Вуку Гргуревићу* = С. Ћирковић, *О деспоту Вуку Гргуревићу*, ЗМСЛУ 6 (1970) 283–290.

Ћирковић, *Одјеци витерско-дворјанске културе* = С. Ћирковић, *Одјеци витерско-дворјанске културе у Босни*, in: idem, *Работници, војници, духовници. Друштва средњовековног Балкана*, Београд 1997, 446–454.

Ћирковић, *Повеља краља Вукашина* = С. Ћирковић, *Повеља краља Вукашина Дубровнику којом потврђује повеље ранијих српских владара*, ССА 4 (2005) 161–172.

Ћирковић, *Русашка господа* = С. Ћирковић, *Русашка господа*, ИЧ 21 (1974) 5–17.

Ћирковић, *Свети Сава* = С. Ћирковић, *Свети Сава између Истока и Запада*, in: *Свети Сава у српској историји и традицији*, ed. С. Ћирковић, Београд 1998, 27–38.

Ћирковић, *Херцег Стефан Вукчић* = С. Ћирковић, *Херцег Стефан Вукчић-Косача и његово доба*, Београд 1964.

Ћирковић, *Работници, војници, духовници* = С. Ћирковић, *Работници, војници, духовници. Друштва средњовековног Балкана*, Београд 1997.

Ћирковић, *Срби* = С. Ћирковић, *Срби у средњем веку*, Београд 1995, 1997[2].

Ћирковић, *Србија уочи Царства* = С. Ћирковић, *Србија уочи Царства*, in: *Дечани и византијска уметност средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 3–13.

Ћирковић, *Хиландарски игуман Јован* = С. Ћирковић, *Хиландарски игуман Јован (Проблем аката српске царске канцеларије)*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни живот, књижевност, уметност и архитектура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 59–70.

Ћоровић-Љубинковић, *Иконостас цркве светог Николе у Великој Хочи* = М. Ћоровић-Љубинковић, *Иконостас цркве светог Николе у Великој Хочи. Прилог проучавању култа Стевана Дечанског*, Старинар 9–10 (1958–1959) 169–179.

Ћоровић-Љубинковић, *Одраз култа св. Стефана* = М. Ћоровић-Љубинковић, *Одраз култа св. Стефана у српској средњовековној уметности*, Старинар, н. с., 12 (1961) 47–60.

Ћоровић-Љубинковић, *Пећко-дечанска иконописна школа* = М. Ћоровић-Љубинковић, *Пећко-дечанска иконописна школа од XIV до XIX века*, Београд 1955.

Ћоровић-Љубинковић, *Призренско четворојеванђеље* = М. Ћоровић-Љубинковић, *Призренско четворојеванђеље. Ка проблему његовог датовања*, Старинар 19 (1968–1969) 191–202.

Ћоровић-Љубинковић, *Средњевековни дуборез* = М. Ћоровић-Љубинковић, *Средњевековни дуборез у источним областима Југославије*, Београд 1965.

Ћук, *Косаче и Полимље* = Р. Ћук, *Косаче и Полимље*, in: *Српска проза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 378–388.

Ћурчић, *Грачаница* = С. Ћурчић, *Грачаница. Историја и Архитектура*, Београд–Приштина 1988.

Убипарип, *Петогласник Ђурђа Црнојевића* = М. Убипарип, *Петогласник Ђурђа Црнојевића*, in: *Октоих петогласник: издање Ђурђа Црнојевића*, edd. М. Убипарип, М. Лазић, М. Н. Мартиновић, Цетиње–Београд–Дечани 2014.

Ухова, *«Балканский» стиль в орнаменте* = Т. Б. Ухова, *«Балканский» стиль в орнаменте рукописных книг из мастерской Троице-Сергиева монастыря*, in: *Древнерусское искусство XIV–XV вв.*, Москва 1984, 141–151.

Ухова, *Орнамент неовизантийского стиля* = Т. Б. Ухова, *Орнамент неовизантийского стиля в московских рукописях конца XIV – первой четверти XV в.*, in: *Андрей Рублев и его эпоха*, ed. М. В. Алпатов, Москва 1971, 222–244.

Ферјанчић, *Византијски и српски Сер* = Б. Ферјанчић, *Византијски и српски Сер у XIV столећу*, Београд 1994.

Ферјанчић, *Деспоти* = Б. Ферјанчић, *Деспоти у Византији и јужнословенским земљама*, Београд 1960.

Ферјанчић, *Када се Евдокија удала* = Б. Ферјанчић, *Када се Евдокија удала за Стевана Немањића*, ЗФФ 8/1 (1964) 217–224.

Ферјанчић, *Севастократори и кесари* = Б. Ферјанчић, *Севастократори и кесари у Српском царству*, ЗФФ 11/1 (1970) 255–269.

Ферјанчић, *Севастократори у Византији* = Б. Ферјанчић, *Севастократори у Византији*, ЗРВИ 11 (1968) 141–192.

Ферјанчић, Максимовић, *Свети Сава и Србија* = Б. Ферјанчић, Љ. Максимовић, *Свети Сава и Србија између Епира и Никеје*, in: *Свети Сава у српској историји и традицији*, ed. С. Ћирковић, Београд 1998, 13–26.

Фотић, *Прилагођавање и опстанак* = А. Фотић, *Прилагођавање и опстанак: Хиландар у Османском царству (XV–XVII век)*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 91–102.

Фотић, *Света Гора и Хиландар* = А. Фотић, *Света Гора и Хиландар у Османском царству (XV–XVII век)*, Београд 2000.

Хан, *Интарзија* = В. Хан, *Интарзија на подручју Пећке патријаршије, XVI–XVIII век*, Нови Сад 1966.

Харисијадис, *Апостол бр. 47* = М. Харисијадис, *Апостол бр. 47 у Вуковој рукописној збирци у Берлину*, ЗЛУМС 12 (1976) 225–235.

Харисијадис, *Београдски псалтир* = М. Харисијадис, *Београдски псалтир*, ГГБ 19 (1972) 213–250.

Харисијадис, *Два рукописа бивше Народне библиотеке* = М. Харисијадис, *Два рукописа бивше Народне библиотеке у Београду – Призренско јеванђеље и Београдска Александрида*, Годишњак Народне библиотеке Србије (1960) 82–98.

Харисијадис, *Два српска четворојеванђеља* = М. Харисијадис, *Два српска четворојеванђеља из XIV века – у Лењинграду и Москви*, Зограф 4 (1972) 35–42.

Харисијадис, *Илуминација рукописа* = М. Харисијадис, *Илуминација рукописа босанског порекла у средњем веку*, Глас САНУ 354, Одељење историјских наука 6 (1988) 91–135.

Харисијадис, *Илуминирани рукописи* = М. Харисијадис, *Илуминирани рукописи старе Народне библиотеке у Београду*, Старинар 19 (1968) 251–261.

Харисијадис, *Илуминација рукописа XVII века* = М. Харисијадис, *Илуминација рукописа XVII века исписаних или набављених на Светој Гори за манастире у српским земљама*, ХЗ 4 (1978) 169–190.

Харисијадис, *Куманичко четворојеванђеље* = М. Харисијадис, *Куманичко четворојеванђеље*, ЗМПУ 9–10 (1966) 49–63.

Харисијадис, *Најстарији рукопис* = М. Харисијадис, *Најстарији рукопис исписан у Кратову у првој половини XVI века*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 213–216.

Харисијадис, *Обојене графике у Октоиху петогласнику* = М. Харисијадис, *Обојене графике у Октоиху петогласнику Божидара Вуковића патријаршијске библиотеке у Београду*, ЗМПУ 11 (1969) 31–34.

Харисијадис, *Пергаментни рукописи* = М. Харисијадис, *Пергаментни рукописи Државне библиотеке у Берлину*, ЗЛУМС 13 (1977) 177–193.

Харисијадис, *Раскошни византијски стил* = М. Харисијадис, *Раскошни византијски стил у орнаментици јужнословенских рукописа из XIV и XV века*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 211–227.

Харисијадис, *Фигурални иницијали* = М. Харисијадис, *Фигурални иницијали у Радослављевој Апокалипси*, Зограф 9 (1978) 50–53.

Харисијадис, *Христофор Рачанин* = М. Харисијадис, *Христофор Рачанин, преписивач и илуминатор рукописа*, Зограф 3 (1969) 34–38.

Христу, *Манастир Пресвете Богородице Евергетиде* = П. Христу, *Манастир Пресвете Богородице Евергетиде у Цариграду*, in: *Осам векова Студенице*, Београд 1986, 61–73.

Цветковић, *Есфигменска повеља* = Б. Цветковић, *Есфигменска повеља деспота Ђурђа Бранковића: фантастична архитектура, Жича, Есфигмен или небески станови?*, in:

ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 343–363.

Цветковић, *Зидно сликарство манастира Јошанице* = Б. Цветковић, *Зидно сликарство манастира Јошанице*, Београд 2007 (unpublished M.A. thesis).

Цветковић, *Манастир Нова Павлица* = Б. Цветковић, *Манастир Нова Павлица. Историја, архитектура и живопис*, Београд 2009 (unpublished Ph.D. thesis).

Цветковић, *Необичне сцене* = Б. Цветковић, *Необичне сцене у припрати храма манастира Јошанице*, Саопштења 45 (2013) 111–130.

Цветковић, *Плашт српских деспота* = Б. Цветковић, *Плашт српских деспота у 15. веку. Прилог проучавању*, in: *Византијски свет на Балкану* II, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 551–562.

Цветковић, *Портрет Тодора Бранковића* = Б. Цветковић, *Портрет Тодора Бранковића у ђаконикону манастира Грачанице*, ЗМСЛУ 29–30 (1993–1994) 75–88.

Цветковић, *Портрети у наосу Нове Павлице* = Б. Цветковић, *Портрети у наосу Нове Павлице: историзам или политичка актуелност?*, Саопштења 35–36 (2003–2004) 79–99.

Цветковић, *Реликвијар Барбаре Франкопан* = Б. Цветковић, *Реликвијар Барбаре Франкопан Бранкович. Прилог проучавању*, ЗМПУ, н. с., 8 (2012) 23–35.

Цветковић, *Трсатски реликвијар* = Б. Цветковић, *Трсатски реликвијар: порекло структуре*, in: *Средњи век у српској науци, историји, књижевности и уметности* VI, ed. Г. Јовановић, Деспотовац 2015, 175–188.

Цветковић, Стевовић, Ердељан, *Манастир Јошаница* = Б. Цветковић, И. Стевовић, Ј. Ердељан, *Манастир Јошаница*, Београд 2008.

Цветковски, *Белешке* = С. Цветковски, *Белешке из Богородичине цркве на Малом граду*, Зограф 34 (2010) 111–124.

Цветковски, *Портрети* = С. Цветковски, *Портрети византијских и српских владара у манастиру Трескавцу*, Зограф 31 (2006–2007) 153–167.

Цветковски, *Црква Свете Богородице* = С. Цветковски, *Црква Свете Богородице у селу Модришту*, Зограф 35 (2011) 193–209.

Цветковски, *Црквата Св. Ѓорѓија во Матејче* = С. Цветковски, *Црквата Св. Ѓорѓија во Матејче*, Зборник. Средновековна уметност 5 (2006) 79–104.

Цернић, *О атрибуцији средњовековних рукописа* = Л. Цернић, *О атрибуцији средњовековних српских ћирилских рукописа*, in: *Текстологија средњовековних јужнословенских књижевности*, Београд 1981, 335–360.

Цернић, *Писари грачаничког (липљанског) пролога* = Л. Цернић, *Писари грачаничког (липљанског) пролога – минеја (Атрибуција рукописа као могућност реконструкције грађе скрипторија),* АП 1 (1979) 133–166.

Чанак-Медић, *Црква Светог Саве* = М. Чанак-Медић, *Црква Светог Саве у Будви*, Зограф 27 (2000) 17–22.

Чанак-Медић, *Архиепископ Данило II* = М. Чанак-Медић, *Архиепископ Данило II и архитектура Пећке патријаршије*, in: *Архиепископ Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 295–310.

Чанак-Медић, *Архитектура жичке Спасове цркве* = М. Чанак-Медић, *Архитектура жичке Спасове цркве и Радослављеве припрате*, Саопштења 24 (1992) 7–49.

Чанак-Медић, *Архитектура и програм ексонартекса* = М. Чанак-Медић, *Архитектура и програм ексонартекса жичке Спасове цркве*, in: *Манастир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Суботић, Краљево 2000, 57–81.

Чанак-Медић, *Архитектура Светог Луке* = М. Чанак-Медић, *Архитектура Светог Луке и њени извори*, in: *Црква Светог Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 33–42.

Чанак-Медић, *Готика у српској црквеној архитектури* = М. Чанак-Медић, *Готика у српској црквеној архитектури у раздобљу од Жиче до Ресаве*, in: *Манастир Ресава: историја и уметност*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 111–134.

Чанак-Медић, *Давидовица* = М. Чанак-Медић, *Да ли је Давидовица изгледала као гробне цркве Немањића?*, Саопштења 13 (1981) 67–76.

Чанак-Медић, *Двојне куле* = М. Чанак-Медић, *Двојне куле на прочељу цркава Немањиног доба*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 181–197.

Чанак-Медић, *Катедрала Светог Трипуна* = М. Чанак-Медић, *Катедрала Светог Трипуна као одраз уметничких прилика у Котору XII века*, ЗРВИ 36 (1997) 83–98.

Чанак-Медић, *Которска катедрала Светог Трипуна* = М. Чанак-Медић, *Которска катедрала Светог Трипуна као инспирација неимара и скулптора рашких храмова*, ЗРВИ 44 (2007) 245–251.

Чанак-Медић, *Нова сазнања* = М. Чанак-Медић, *Нова сазнања о најстаријем раздобљу Ђурђевих Ступова у Будимљи*, in: *Ђурђеви Ступови и Будимљанска епархија. Зборник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 109–119.

Чанак-Медић, *Полихромија и апотропејске представе* = М. Чанак-Медић, *Полихромија и апотропејске представе на прочељу Спасовог дома у Жичи*, ЗРВИ 43 (2006) 561–578.

Чанак-Медић, *Првобитна олтарска преграда* = М. Чанак-Медић, *Првобитна олтарска преграда цркве Успења Богородице у Морачи*, Саопштења 39 (2007) 71–81.

Чанак-Медић, *Свети Ахилије у Ариљу* = М. Чанак-Медић, *Свети Ахилије у Ариљу. Историја, архитектура и просторни склоп манастира*, Београд 2002.

Чанак-Медић, *Светиљке и пасхални обреди* = М. Чанак-Медић, *Светиљке и првобитни пасхални обреди у жичкој Спасовој цркви и њихови антички извори*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 225–236.

Чанак-Медић, *Узори и пројектантски поступак дечанског неимара* = М. Чанак-Медић, *Узори и пројектантски поступак дечанског неимара*, in: *Дечани и византијска уметност средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 159–167.

Чанак-Медић, *Црква Светог Саве* = М. Чанак-Медић, *Црква Светог Саве у Будви*, Зограф 27 (1998–1999) 17–22.

Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича* = М. Чанак-Медић, Д. Поповић, Д. Војводић, *Манастир Жича*, Београд 2014.

Чанак-Медић, Тодић, *Манастир Студеница* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Манастир Студеница*, Нови Сад 2011.

Чанак-Медић, Тодић, *Пећка патријаршија* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Манастир Пећка патријаршија*, Нови Сад 2014.

Чанак-Медић, Тодић, *Стари Рас* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Стари Рас са Сопоћанима*, Нови Сад – Призрен 2013.

Чоловић, *Сакрална баштина* = Б. Чоловић, *Сакрална баштина далматинских Срба*, Загреб 2011.

Чремошник, *Историски споменици Дубровачког архива* I = Г. Чремошник, *Историски споменици Дубровачког архива I. Канцеларијски и нотарски списи 1278–1301*, Београд 1932.

Чурчић, *Горажданска штампарија* = Л. Чурчић, *Горажданска штампарија у Трговишту у Румунији*, in: *Горажданска штампарија 1519–1523*, ed. Д. Барађ, Београд – Источно Сарајево 2008, 335–361.

Чурчић, *Повест о постанку манастира Раковца* = Л. Чурчић, *Повест о постанку манастира Раковца у кратком манастирском летопису игумана Теофана из 1704*, Нови Сад 1990.

Чурчић, *Српске штампане књиге* = Л. Чурчић, *Српске штампане књиге до обнове Пећке патријаршије*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 185–211.

Џамић, *Зидне слике* = В. Џамић, *Зидне слике с почетка XIX века у хиландарском саборном храму*, Саопштења 44 (2012) 191–206.

Шакота, *Акатист првомученику Стефану* = М. Шакота, *Акатист првомученику Стефану од иконописца Лонгина*, СКМ 2–3 (1963) 205–218.

Шакота, *Дечанска ризница* = М. Шакота, *Дечанска ризница*, Београд–Приштина 1984.

Шакота, *Зограф Лонгин* = М. Шакота, *Зограф Лонгин, сликар и књижевник XVI века*, in: *Стара књижевност*, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1972[2], 540–547.

Шакота, *О ктиторској композицији* = М. Шакота, *О ктиторској композицији у припрати цркве манастира Бање код Прибоја*, Саопштења 13 (1981) 47–56.

Шакота, *Ризница манастира Бање* = М. Шакота, *Ризница манастира Бање код Прибоја*, Београд 1981.

Шакота, *Студеничка ризница* = М. Шакота, *Студеничка ризница*, Београд 1988.

Шево, *Манастир Ломница* = Љ. Шево, *Манастир Ломница*, Београд 1999.

Шево, *Српско сликарство 18. вијека* = Љ. Шево, *Српско сликарство 18. вијека у византијској традицији*, Бања Лука 2010.

Шево, *Црква Рођења светог Јована Претече* = Љ. Шево, *Црква Рођења светог Јована Претече у Стоном Београду*, Бања Лука 2011.

Шелмић, *Западноевропски барок и српско сликарство* = Л. Шелмић, *Западноевропски барок и српско зидно сликарство 18. века*, in: *Западноевропски барок и византијски свет*, ed. Д. Медаковић, Београд 1999, 191–198.

Шелмић, *Српско зидно сликарство* = Л. Шелмић, *Српско зидно сликарство XVIII века*, Нови Сад 1987.

Шест писаца = *Шест писаца XIV века*, ed. Д. Богдановић, Београд 1986.

Шкриванић, *Путеви* = Г. Шкриванић, *Путеви у средњовековној Србији*, Београд 1974.

Шмерлинг, *Художественное оформление грузинской рукописной книги* II = Р. Шмерлинг, *Художественное оформление грузинской рукописной книги IX–XI веков* II, Тбилиси 1979.

Шмит, Бошковић, *Средњовековни градови у Војводини* = Р. Шмит, Ђ. Бошковић, *Средњовековни градови у Војводини*, in: *Војводина I. Од најстаријих времена до Велике сеобе*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 301–329.

Шпадијер, *Књижевност* = И. Шпадијер, *Књижевност*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 103–114.

Шпадијер, *Свети Петар Коришки* = И. Шпадијер, *Свети Петар Коришки у старој српској књижевности*, Београд 2014.

Шпадијер, *Светогорска баштина* = И. Шпадијер, *Светогорска баштина. Манастир Хиландар и стара српска књижевност*, Београд 2014.

Шпехар, *Лична побожност* = П. Шпехар, *Лична побожност на подручју Охридске архиепископије у светлу археолошких налаза од XI до XIII века*, in: *Византијски свет на Балкану* I, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 205–220.

Штављанин-Ђорђевић, Гроздановиć-Пајић, Цернић, *Опис ћирилских рукописа* = Љ. Штављанин-Ђорђевић, М. Грозданoвић-Пајић, Л. Цернић, *Опис ћирилских рукописа Народне библиотеке Србије* I, Београд 1986; *Палеографски албум*, ed. Л. Цернић, Београд 1991.

Шульгина, *Балканский орнамент* = Э. В. Шульгина, *Балканский орнамент*, in: *Древнерусское искусство, Рукописная книга* II, Москва 1974, 240–264.

Шупут, *Архитектонски украс* = М. Шупут, *Архитектонски украс цркве краља Милутина*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 161–164.

Шупут, *Манастир Бањска* = М. Шупут, *Манастир Бањска*, Београд 2003.

Шупут, *Сӣоменици* = М. Шупут, *Сӣоменици сӣҕскоī црквеноī īрадиӣељсӣва XVI–XVII века*, Београд 1991.

Шупут, *Срӣска архиӣекӣура* = М. Шупут, *Срӣска архиӣекӣура у доба ӣурске власӣи 1459–1690*, Београд 1984.

Шупут, *Цариīрадски извори* = М. Шупут, *Цариīрадски извори архиӣекӣуре цркве Св. Николе у Куршумлији*, in: *Сӣефан Немања – свеӣи Симеон Мироӣочиви. Исӣорија и ӣредање*, ed. J. Калић, Београд 2000, 171–178.

Ягич, *Мариинско четвероевангелие* = В. И. Ягич, *Памятник глаголической письменности. Мариинско четвероевангелие. С примечаниями и приложениями*, Санкт-Петербург 1883 (= *Quattuor evangeliorum versionis palaeoslovenicae. Codex Marianus glagoliticus, characteribus cyrillicis transcriptum*, Graz 1960).

Acta Albaniae = *Acta et diplomata res Albaniae mediae aetatis illustrantia* I. *Annos 1311–1343, tabulamque geographicam continens*, edd. L. Thallóczy, K. Jirecek, E. de Sufflay, Vindobonae 1913.

Actes de Chilandar = *Actes de Chilandar. I. Actes grecs*; *II. Actes slaves*, edd. L. Petit, B. Korablev, Amsterdam 1975.

Actes de Kastamonitou = *Actes de Kastamonitou*, ed. N. Oikonomides, Paris 1978.

Angelov, *Theodore Metochites* = D. G. Angelov, *Theodore Metochites: Statesman, Intellectual, Poet and Patron of the Arts*, in: *Restoring Byzantium. The Kariye Camii in Istanbul and the Byzantine Institute Restoration*, edd. H. A. Klein, R. G. Ousterhout, New York 2004, 15–22.

Angenendt, *Corpus incorruptum* = A. Angenendt, *Corpus incorruptum. Eine Leitidee der mittelalterlichen Reliquienverehrung*, Saeculum 42/3–4 (1991) 320–348.

Angenendt, *Heilige und Reliquien* = A. Angenendt, *Heilige und Reliquien. Die Geschichte ihres Kultes vom frühen Christentum bis zur Gegenwart*, München 1997.

Annales Ragusini = *Annales Ragusini Anonymi item Nicolai de Ragnina*, ed. S. Nodilo, Zagrabiae 1883.

Armenian Miniatures = *Armenian Miniatures*, edd. L. A. Dournovo, S. Der Nersessian, London 1961.

Babić, *Les chapelles annexes* = G. Babić, *Les chapelles annexes des églises byzantines. Fonction liturgique et programmes iconografiques*, Paris 1969.

Babić, *Les fresques de Sušica* = G. Babić, *Les fresques de Sušica en Macédoine et l'iconographie originale de leurs images de la vie de la Vierge*, CA 12 (1962) 303–339.

Babić, *Les plus anciennes fresques de Studenica* = G. Babić, *Les plus anciennes fresques de Studenica (1208/9)*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines*, II–A, Athènes 1981, 31–42.

Babić, *Les portraits des grands dignitaires* = G. Babić, *Les portraits des grands dignitaires du temps des tsars serbes. Hiérarchie et idéologie*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ᾽ αίωνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 158–168.

Babić, *Quelques observations* = G. Babić, *Quelques observations concernant l'icône da le Vierge Kosinitsa*, in: *ΛΑΜΠΗΔΩΝ. Αφιέρωμα στη μνήμη της Ντούλας Μουρίκη* I, Αθηνα 2003, 95–102.

Babić, *Sur l'icône de Poganovo* = G. Babić, *Sur l'icône de Poganovo et la vasilissa Hélène*, in: *L'art de Thessalonique et des pays balkaniques et les courants spirituels au XIVe siècle*, edd. D. Davidov, R. Samardžić, Belgrade 1987, 57–65.

Babić, Ćirković, Korać, *Studenica Monastery* = G. Babić, S. Ćirković, V. Korać, *Studenica Monastery*, Belgrade 1986.

Ballian, *Exchanges between Byzantium and the Islamic World* = A. Ballian, *Exchanges between Byzantium and the Islamic World: Courtly Art and Material Culture*, in: *Heaven and Earth, Art of Byzantium from Greek Collections*, edd. A. Drandaki, D. Papanikola-Bakirtzi, A. Tourta, Athens 2013, 292–296.

Ballian, *Silverwork Produced in Ottoman Trikala* = A. Ballian, *Silverwork Produced in Ottoman Trikala (Thessaly): Problems of Taxonomy and Interpretation*, in: *Ottoman-Turkish Metalwork in the Balkans and in Hungary*, Budapest 2012, 1–27, in press.

Barada, *Dinastičko pitanje* = M. Barada, *Dinastičko pitanje u Hrvatskoj XI stoljeća*, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku 50 (1928–1929) 157–199.

Bavant, *Caričin Grad* = B. Bavant, *Caričin Grad and the Changes in the Nature of Urbanism in the Central Balkans in the Sixth Century*, in: *The Transition to Late Antiquity, on the Danube and Beyond*, ed. A. Poulter, Oxford 2012, 337–374.

Beckwith, *Coptic Sculpture* = J. Beckwith, *Coptic Sculpture 300–1300*, London 1963.

Belting, *Likeness and Presence* = H. Belting, *Likeness and Presence. A History of the Image Before the Era of Art*, Chicago–London 1994.

Belting, *The Image and Its Public* = H. Belting, *The Image and Its Public in Middle Ages. Form and Function of Early Paintings of the Passion*, New York 1990.

Bešlagić, *Stećci* = Š. Bešlagić, *Stećci: kataloško-topografski pregled*, Sarajevo 1971.

Bezić, *Crkva sv. Petra na Priku* = N. Bezić, *Crkva sv. Petra na Priku u Omišu*, PPUD 12 (1960) 50–59.

Biliarsky, *Le rite du couronnement* = I. Biliarsky, *Le rite du couronnement des tsars dans les pays slaves et promotion d'autres axiai*, OCP 59/1 (1993) 91–139.

Bjelovučić, *Ruševine crkvice Sv. Jurja* = N. Z. Bjelovučić, *Ruševine crkvice Sv. Jurja u Janjini iz IX ili X vijeka*, SHP II/1–2 (1928) 118–122.

Blangez-Malamut, Cacouros, *L'image des Serbs* = E. Blangez-Malamut, M. Cacouros, *L'image des Serbs dans la rhétorique byzantine de la seconde moitié du XIIe siècle*, in: *Byzantium, Identity, Image, Influence*, ed. Fl. Karsten, Copenhagen 1996, 97–122.

Bogdanović D., *Politička filosofija* = D. Bogdanović, *Politička filosofija srednjovekovne Srbije. Mogućnosti jednog istraživanja*, Filozofske studije 16 (1984) 5–29.

Bogdanović, Djurić, Medaković, *Chilandar* = D. Bogdanović, V. J. Djurić, D. Medaković, *Chilandar on the Holy Mountain*, Belgrade 1978.

Bogdanović J., *Regional Developments in Late Byzantine Architecture* = J. Bogdanović, *Regional Developments in Late Byzantine Architecture and the Question of 'Building Schools'. An Overlooked Case of the Fourteenth-Century Churches from the Region of Skopje*, Byzantinoslavica 69/1–2 (2011) 219–266.

Bogevska, *Les peintures murales du monastère de Marko* = S. Bogevska, *Les peintures murales du monastère de Marko: un programme iconographique au service de la propagande royale*, in: *Actes de la journée d'étude 'Culture des commanditaires'*, edd. Q. Cazes, Ch. Prigent, Paris 2011, http://hicsa.univ–paris1.fr/page.php?r=18&id=500&lang=fr, 1–21.

Bogevska-Capuano, *Les églises rupestres* = S. Bogevska-Capuano, *Les églises rupestres de la région des lacs d'Ohrid et de Prespa: milieu du XIIIe – milieu du XVIe siècle*, Turnhout 2015.

Borozan, *Gravura iz Cetinjskog oktoiha* = B. Borozan, *Sakriveni iskaz gravure iz Cetinjskog oktoiha*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 103–136.

Borozan, *Rekonstrukcija manastira Crnojevića* = B. Borozan, *Rekonstrukcija crkve Rođenja Bogorodice manastira Crnojevića na Cetinju,* ARS 3 (1986) 68–73.

Bošković, *Studenica* = Đ. Bošković, *Studenica. Reflections sur sa genèse et ses racines*, in: *Студеница и византијска уметност око 1200. године*, ed. В. Кораћ, Београд 1988, 125–130.

Brač u ranom srednjem vijeku = *Brač u ranom srednjem vijeku*, ed. D. Domančić, Split–Povlja 1984.

Buschhausen, *Die Illustration eines Georgischen Evangeliars* = H. & H. Buschhausen, *Die Illustration eines Georgischen Evangeliars aus dem 10. Jahrhunderts*, in: *Tesserae. Festschrift für Josef Engemann*, Münster 1991, 358–368.

Byzance et les reliques du Christ = *Byzance et les reliques du Christ*, edd. J. Durand, B. Flusin, Paris 2004.

Byzantine Art and Renaissance Europe = *Byzantine Art and Renaissance Europe*, ed. A. Lymberopoulou, Ashgate 2013.

Byzantium at Princeton = *Byzantium at Princeton. Byzantine Art and Archaeology at Princeton University*, edd. S. Ćurčić, A. St. Clair, Princeton 1986.

Byzantium. Faith and Power = *Byzantium. Faith and Power (1261–1557)*, ed. H. C. Evans, New York 2004.

Catalogue of Byzantine Seals = *Catalogue of Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of Art* I, edd. J. Nesbitt, N. Oikonomides, Washington, D.C. 1991.

Chatterjee, *The Living Icon* = P. Chatterjee, *The Living Icon in Byzantium and Italy. The Vita Image, Eleventh to Thirteenth Centuries*, Cambridge 2014.

Chatzidakis, *Icons of the Cretan School* = N. Chatzidakis, *Icons of the Cretan School (15th–16th century*), *exhibition catalogue*, Athens 1983.

Chatzidakis, *Hosios Loukas* = N. Chatzidakis, *Hosios Loukas*, Athens 1997.

Chatzidakis-Bacharas, *Les peintures murales* = Th. Chatzidakis-Bacharas, *Les peintures murales de Hosios Loukas. Les chapelles occidentales*, Athènes 1982.

Cheynet, *La place de la Serbie* = J.-C. Cheynet, *La place de la Serbie dans la diplomatie byzantine à la fin du XIe siècle*, ZRVI 45 (2008) 89–97.

Cibulka, *Václavova rotunda* = J. Cibulka, *Václavova rotunda svatého Víta*, in: *Svatováclavský sborník, na památky 1000. výročí smrti knížete Václava svatého* I, Praha 1934, 339–685.

Clark, *Checklist of Manuscripts* = K. W. Clark, *Checklist of Manuscripts in St. Catherine's Monastery, Mount Sinai*. Microfilmed for the Library of Congress, 1950, Washington 1952.

Codex diplomaticus = *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae* II, ed. T. Smičiklas, Zagreb 1904.

Constantine VII Porphyrogenitus, De administrando imperio = *Constantine VII Porphyrogenitus, De administrando imperio* I, ed. Gy. Moravcsik, tr. R. J. H. Jenkins, Washington 1967[2].

Cotsonis, *Onomastics* = J. Cotsonis, *Onomastics, Gender, Office and Images on Byzantine Lead Seals: A Means of Investigating Personal Piety*, Byzantine and Modern Greek Studies 32 (2008) 1–37.

Crafts and Craftsmen = *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqui, R. Deguilhem, London – New York 2005.

Crnčević, *The Architecture of Cathedral Churches* = D. Crnčević, *The Architecture of Cathedral Churches on the Eastern Adriatic Coast at the Time of the First Principalities of South Slavs (9th–11th Centuries)*, in: *The World of the Slavs. Studies on the East, West and South Slavs: Civitas, Oppidaa, Villas and Archeological Evidence (7th–11th Centuries A.D.)*, ed. S. Rudić, Belgrade 2013, 37–136.

Crnojevići = *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011.

Cutler, *From Loot to Scholarship* = A. Cutler, *From Loot to Scholarship: Changing Modes in the Italian Response to Byzantine Artifacts, ca. 1200–1750*, DOP 49 (1995) 237–267.

Cvetković, *'Memorial' Architecture* = B. Cvetković, *'Memorial' Architecture in Late Medieval Serbia: An Issue of Methodology and Sources*, in: *Простори памћења I. Архитектура*, edd. А. Кадијевић, М. Попадић, Београд 2013, 31–41.

Cvetković, *Christianity and Royalty* = B. Cvetković, *Christianity and Royalty: The Touch of the Holy*, Byzantion, 72/2 (2002) 347–364.

Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia* = B. Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia: Evidence of Art,* Ikon 3 (2010) 247–260.

Cvetković, *Nimbi* = B. Cvetković, *Nimbi in the Late Byzantine Art: A Reassessment*, Ниш и Византија 13 (2015) 287–299.

Cvetković, *Sovereign Portraits* = B. Cvetković, *Sovereign Portraits at Mark's Monastery Revisited*, Ikon 5 (2012) 185–198.

Cvetković, Hahn, *Imperial Aspirations* = B. Cvetković, C. Hahn, *Imperial Aspirations: Relics and Reliquaries of the Byzantine Periphery*, Convivium 2/1 (2015) 182–201.

Cvetkovski, *Les fresques de l'église Saint-Georges* = S. Cvetkovski, *Les fresques de l'église Saint-Georges – monastère de Knežino*, in: *На траговима Војислава J. Ђурића*, ed. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 143–155.

Čanak-Medić, *L'architecture de l'époque de Nemanja* II = M. Čanak-Medić, *L'architecture de l'époque de Nemanja. II. Églises de la valée du Lim et du littoral adriatique*, Beograd 1989.

Čanak-Medić, *L'architecture de la première moitié du XIIIème siècle* II = M. Čanak-Medić, *L'architecture de la première moitié du XIIIème siècle. II. Les églises de Rascie*, Beograd 1995.

Čanak-Medić, *L'architecture de la seconde moitié du XIIIème siècle* I = M. Čanak-Medić, *L'architecture de la seconde moitié du XIIIème siècle* I, Beograd 2007.

Čanak-Medić, Bošković, *L'architecture de l'époque de Nemanja* I = M. Čanak-Medić, Dj. Bošković, *L'architecture de l'époque de Nemanja. I. Les églises de Toplica et des vallées de l'Ibar et de la Morava,* Beograd 1986.

Čanak-Medić, Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna* = M. Čanak-Medić, Z. Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna u Kotoru. Istorija, arhitektura, arhitektonska plastika i liturgijski nameštaj*, Kotor 2010.

Čanak-Medić, Kandić, *L'architecture de la première moitié du XIIIe siècle* I = M. Čanak-Medić, O. Kandić, *L'architecture de la première moitié du XIIIe siècle. I. Églises de Rascie*, Beograd 1995.

Čilikov, *Umjetnička kultura* = A. Čilikov, *Umjetnička kultura u doba Crnojevića*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 369–382.

Čremošnik, *Izvještaj* = I. Čremošnik, *Izvještaj o iskopinama u Rogačićima kod Blažuja*, GZMBiH, arheologija, n. s., 8 (1953) 303–315.

Čunčić, Perkić, *Hrvatski glagoljski natpis* = M. Čunčić, M. Perkić, *Hrvatski glagoljski natpis Župe dubrovačke iz 11. stoljeća*, Slovo 59 (2009) 77–122.

Ćirković, *Between Kingdom and Empire* = S. Ćirković, *Between Kingdom and Empire: Dušan's State (1346–1355) Reconsidered*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ᾿ αίωνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 110–120.

Ćirković, *I Serbi nel Medioevo* = S. Ćirković, *I Serbi nel Medioevo*, Milano 1992.

Ćurčić, *Architecture in the Balkans* = S. Ćurčić, *Architecture in the Balkans from Diocletian to Süleyman the Magnificent*, New Haven – London 2010.

Ćurčić, *Articulation of Church Façades* = S. Ćurčić, *Articulation of Church Façades During the First Half of the Fourteenth Century: A Study of the Relationship of Byzantine and Serbian Architecture*, in: *Византијска уметност почетком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 17–27.

Ćurčić, *Gračanica* = S. Ćurčić, *Gračanica. King Milutin's Church and Its Place in Late Byzantine Architecture*, University Park – London 1979.

Ćurčić, *'Renewed from the Very Foundations'* = S. Ćurčić, *'Renewed from the Very Foundations': The Question of the Genesis of the Bogorodica Ljeviška in Prizren*, in: *Archeology in Architecture: Studies in Honor of Cecil L. Striker*, edd. J. J. Emerick, D. M. Deliyannis, Mainz 2005, 23–36.

Ćurčić, *The Exonarthex of Hilandar* = S. Ćurčić, *The Exonarthex of Hilandar. The Question of Its Function and Patronage*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни живот, књижевност, уметност и архитектура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 477–487.

Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops* = S. Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops in Fourteenth-Century Serbia*, Zograf 7 (1977) 45–51.

D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano* = R. D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano: il rapporto con le vicende della Basilica di San Pietro e una sua 'replica' seicentesca a Fano*, Зограф 28 (2001) 89–99.

Dagron, *Empereur et prêtre* = G. Dagron, *Empereur et prêtre. Étude sur le «césaropapisme» byzantine*, Paris 1996.

Deguilhem, *Shared Space or Contested Space* = R. Deguilhem, *Shared Space or Contested Space: Religious Mixity, Infrastructural Hierarchy and the Builders' Guild in Mid-Nineteenth Century Damascus*, in: *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqui, R. Deguilhem, London – New York 2005, 261–284.

Delbrueck, *Antike Porphyrwerke* = R. Delbrueck, *Antike Porphyrwerke*, Berlin–Leipzig 1932.

Der Nersessian, *Armenian Manuscripts* = S. Der Nersessian, *Armenian Manuscripts in the Freer Gallery of Art*, Washington, D.C. 1963.

Deroko, *Starohrvatski pleter* = A. Deroko, *Starohrvatski pleter i srpski moravski preplet*, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku 56–59 (1954–1957) 252–259.

Der serbische Psalter = *Der serbische Psalter. Faksimile-Ausgabe des Cod. slav. 4 der Bayerischen Staatsbibliothek München* I. *Textband*, II. *Faximile*, ed. H. Belting, Wiesbaden 1978.

Dimitrova, *The Portal to Heaven* = E. Dimitrova, *The Portal to Heaven. Reaching the Gates of Immortality*, Ниш и Византија 5 (2007) 367–380.

Domančić, *Kulturni spomenici otoka Brača* = D. Domančić, *Kulturni spomenici otoka Brača. Srednji vijek*, Brački zbornik 4 (1960) 113–160.

Dračevac, *Crkva Bogorodice u Lužinama* = A. Dračevac, *Da li je već u IX st. postojala crkva Bogorodice u Lužinama kod Stona*, PPUD 16 (1966) 165–192.

Dračevac, *Pleterna skulptura* = A. Dračevac, *Pleterna skulptura u lapidariju u Stonu*, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku 75 (1981) 137–156.

Durnovo, *Miniatures arméniennes* = L. A. Durnovo, *Miniatures arméniennes*, Erevan 1967.

Dvořáková, *Dating* = K. Dvořáková, *Dating the romanesque mural paintings and the ducal rotunda of St. Catherine, in Znojmo: New discoveries (2010)*, Interdisciplinaria Archaeologica, Natural Sciences in Archaeology I/1–2 (2010) 99–104.

Djordjević, *Das program der Muttergotteskirche* = I. M. Djordjević, *Das Programm der Muttergotteskirche in Studenica und die serbische mittelalterliche Wandmalerei*, in: *Студеница и византијска уметност око 1200. године*, ed. В. Кораћ, Београд 1988, 505–516 (= idem, *Програм Богородичине цркве у Студеници и српско средњовековно зидно сликарство*, in: idem, *Студије српске средњовековне уметности*, Београд 2008, 207–221).

Djordjević, Kyriakoudis, *The Frescoes in the Chapel of St. Nicholas* = I. Djordjević, E. Kyriakoudis, *The Frescoes in the Chapel of St. Nicholas at the Monastery of St. John Prodromos near Serres*, Cyrillomethodianum 7 (1983) 167–233.

Đurđev, „*Prodaja crkava i manastira*" = B. Đurđev, „*Prodaja crkava i manastira" za vreme vlade Selima II*, Godišnjak Istorijskog društva Bosne i Hercegovine 9 (1957) 241–247.

Djurić, *Byzantinische Fresken* = V. J. Djurić, *Byzantinische Fresken in Jugoslawien*, München 1976.

Đurić, *Freska u crkvi Sv. Luke* = V. J. Đurić, *Freska u crkvi Sv. Luke u Kotoru*, PPUD 21 (1980) 225–240.

Djurić, *Fresques médiévales à Chilandar* = V. J. Djurić, *Fresques médiévales à Chilandar – contribution au catalogue des fresques du Mont Athos*, in: *Actes du XIIe Congrès international des Études byzantines* III, Beograd 1964, 59–98.

Djurić, *Icône du saint roi* = V. J. Djurić, *Icône du saint roi Stefan Uroš III avec des scènes de sa vie*, Balkan Studies 24 (1983) 373–401.

Djurić, *Icônes* = V. J. Djurić, *Icônes de Yougoslavie*, Belgrade 1961.

Djurić, *La peinture murale* = V. J. Djurić, *La peinture murale serbe au XIIIe siècle*, in: *L'art byzantin du XIIIe siècle. Symposium de Sopoćani*, ed. V. J. Djurić, Beograd 1967, 145–167.

Djurić, *L'art impérial serbe* = V. J. Djurić, *L'art impérial serbe: marques du statut impérial et traits de prestige*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ᾽ αίωνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 23–56.

Djurić, *La royauté et le sacerdoce* = V. J. Djurić, *La royauté et le sacerdoce dans la décoration de Žiča*, in: *Манастир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Суботић, Краљево 2002, 123–147.

Djurić, *Le nouveau Constantin* = V. J. Djurić, *Le nouveau Constantin dans l'art serbe médiéval*, in: *ΛΙΘΟΣΤΡΩΤΟΝ. Studien zur byzantinischen Kunst und Geschichte. Festschrift für Marcell Restle*, edd. B. Borkopp, Th. Stepan, Stuttgart 2000, 55–64.

Djurić, *Le nouveau Joasaph* = V. J. Djurić, *Le nouveau Joasaph*, CA 33 (1985) 99–109.

Djurić, *Les portraits des Serbes* = V. J. Djurić, *Les portraits des Serbes dans le monastère de St.-Jean-Prodrome au Mont Ménécée*, in: *Οι Σέρρες και η περιοχή τους από την αρχαία στη μεταβυζαντινή κοινωνία* II, Θεσσαλονίκη 1998, 399–405.

Djurić, *Les portraits de souverains* = V. J. Djurić, *Les portraits de souverains dans le narthex de Chilandar*, ХЗ 7 (1989) 105–132.

Djurić, *Minijature Hvalovog rukopisa* = V. J. Djurić, *Minijature Hvalovog rukopisa,* ИГ 1–2 (1957) 39–52.

Djurić, *'Čin' von Chilandar* = V. J. Djurić, Über den *'Čin' von Chilandar*, BZ 53 (1960) 333–351.

Eastern Christian Relics = *Eastern Christian Relics*, ed. A. Lidov, Moscow 2003.

Eastmond, '*Local' Saints* = A. Eastmond, '*Local' Saints, Art, and Regional Identity in the Orthodox World after the Fourth Crusade*, Speculum 78/3 (2003) 707–749.

Erdeljan, *New Jerusalems in the Balkans* = J. Erdeljan, *New Jerusalems in the Balkans. Translation of Sacred Space in the Local Context*, in: *New Jerusalems. Hierotopy and Iconography of Sacred Spaces*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2009, 458–474.

Erdeljan, *Studenica. All Things Constantinopolitan* = J. Erdeljan, *Studenica. All Things Constantinopolitan*, in: *ΣΥΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2011, 93–101.

Erdeljan, *Studenica. An Identity in Marble* = J. Erdeljan, *Studenica. An Identity in Marble*, Зограф 35 (2012) 93–98.

Eustathii Thessalonicensis Opera Minora = *Eustathii Thessalonicensis Opera Minora*, ed. P. Wirth, Berlin – New York 2000.

Falkenhausen, *Eine byzantinische Beamtenurkunde* = V. von Falkenhausen, *Eine byzantinische Beamtenurkunde aus Dubrovnik*, BZ 63 (1969–1970) 10–23.

Farlati, Coleti, *Illyrici sacri* VII = D. Farlati, J. Coleti, *Illyrici sacri* VII, Venetiis 1817.

Faroqhi, *Understanding Ottoman Guilds* = S. Faroqhi, *Understanding Ottoman Guilds*, in: *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqui, R. Deguilhem, London – New York 2005, 3–40.

Fisković, *Crkvica sv. Kuzme i Damjana* = I. Fisković, *Crkvica sv. Kuzme i Damjana u Zablaću na Korčuli*, PPUD 21 (1980) 159–175.

Fisković, *O freskama* = I. Fisković, *O freskama 11. i 12. stoljeća u Dubrovniku i okolici*, Radovi IPU 33 (2009) 17–36.

Fisković, *Tri srednjovjekovne crkvice* = I. Fisković, *Tri srednjovjekovne crkvice na Pelješcu*, PPUD 19 (1972) 15–40.

Foretić, *Dvije isprave* = V. Foretić, *Dvije isprave zahumskog kneza Dese o Mljetu iz 1151. godine*, Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku 1 (1952) 63–72.

Frantz, *Byzantine Illuminated Ornament* = M. A. Frantz, *Byzantine Illuminated Ornament*, The Art Bulletin 16/1 (1934) 42–101.

Frolow, *La relique de la Vraie Croix* = A. Frolow, *La relique de la Vraie Croix. Recherches sur le développement d'un culte*, Paris 1961.

Gabelić, *Prophylactic and Other Inscriptions* = S. Gabelić, *Prophylactic and Other Inscriptions in Late Byzantine Fresco Painting*, in: *Byzantinische Malerei. Bildprogramme, Ikonographie, Stil*, ed. G. Koch, Wiesbaden 2000, 57–72.

Gagro, *Križ srpskog kralja* = K. Gagro, *Križ srpskog kralja Stefana Uroša II Milutina*, in: *Dominikanci u Hrvatskoj, katalog izložbe*, Zagreb 2011.

Garrison, *Studies in Mediaeval Italian Painting* = E. B. Garrison, *Studies in the History of Mediaeval Italian Painting* IV, Florence 1962.

Gavrilović, *Between Latins and Greeks* = Z. Gavrilović, *Between Latins and Greeks: Some Artistic Trends in Medieval Serbia (13th–14th Centuries)*, in: eadem, *Studies in Byzantine and Serbian Medieval Art*, London 2001, 110–124.

Gavrilović, *Kingship and Baptism* = Z. Gavrilović, *Kingship and Baptism in the Iconography of Dečani and Lesnovo*, in: eadem, *Studies in Byzantine and Serbian Medieval Art*, London 2001, 125–145.

Gavrilović, *The Gospels of Jakov of Serres* = Z. Gavrilović, *The Gospels of Jakov of Serres (London, B. L., Add. MS 39626), the family of Branković and the Monastery of St Paul, Mount Athos*, in: *Through the looking glass. Byzantium through British eyes*, Aldershot 2000, 135–144.

Gavrilović, *The Portrait of King Marko* = Z. Gavrilović, *The Portrait of King Marko at Markov manastir (1376–1381)*, BF 16 (1991) 415–428.

Geary, *Furta Sacra* = P. J. Geary, *Furta Sacra. Thefts of Relics in the Central Middle Ages*, Princeton 1990.

Gelzer, *Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche* II = H. Gelzer, *Ungedruckte und wenig bekannte Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche* II, BZ 2 (1893) 22–72.

Georges Pachymérès = *Georges Pachymérès relations historiques* II, ed. A. Failler, Paris 1984.

Georgitsoyanni, *Les peintures murales* = E. N. Georgitsoyanni, *Les peintures murales du Vieux Catholicon du monastère de la Transfiguration aux Météores (1483)*, Athènes 1993.

Gerasimov, *Un sceau en plombe* = T. Gerasimov, *Un sceau en plombe de Georges fils du roi Bodine*, Studia historico-philologica Serdicensia 1 (1938) 217–218.

Glavaš, *Iskopavanje preromaničke crkve* = T. Glavaš, *Iskopavanje preromaničke crkve u Vrutcima kod Vrela Bosne*, GZMBiH, arheologija, n. s., 37 (1982) 93–122.

Grabar, *Influences musulmanes* = A. Grabar, *Influences musulmanes sur la décoration des manuscrits slaves balkaniques*, Revue des études slaves 27 (1951) 124–135 (= idem, *L'art de la fin de antiquité et du Moyen age* II, Paris 1968, 653–661).

Grabar, *L'Hodigitria et l'Eléousa* = A. Grabar, *L'Hodigitria et l'Eléousa*, ЗМСЛУ 10 (1974) 3–14.

Grabar, *Les deux images de la Vierge* = A. Grabar, *Les deux images de la Vierge dans un manuscript serbe*, in: *L'art byzantin chez les Slaves* II/1, Paris 1930, 264–276.

Grabar, *Les manuscrits grecs* = A. Grabar, *Les manuscrits grecs enluminés de provenance italienne (IXe–XIe siècles)*, Paris 1972.

Grabar, *Recherches sur les influences orientales* = A. Grabar, *Recherches sur les influences orientales dans l'art balcanique*, Paris 1928.

Grabar, Velmans, *Chiesa di Sopoćani* = A. Grabar, T. Velmans, *Gli affreschi della Chiesa di Sopoćani*, Milano 1965.

Grabar, *Islamic Art and Byzantium* = O. Grabar, *Islamic Art and Byzantium*, DOP 18 (1964) 73–79.

Grčke povelje srpskih vladara = *Grčke povelje srpskih vladara*, edd. A. Solovjev, V. Mošin, London 1974.

Gušić, Fisković, *Otok Mljet* = B. Gušić, C. Fisković, *Otok Mljet: naš novi nacionalni park. Antropogeografski pregled i kulturno historijski spomenici*, Zagreb 1958.

Hahn, *Strange Beauty* = C. J. Hahn, *Strange Beauty. Issues in the Making and Meaning of Reliquaries, 400-circa 1204*, University Park 2012.

Hallensleben, *Das Katholikon* = H. Hallensleben, *Das Katholikon des Johannes-Prodromos-Kloster bei Serrai*, BF 1 (1966) 158–173.

Hamm, *Apokalipsa bosanskih krstjana* = J. Hamm, *Apokalipsa bosanskih krstjana*, Slovo 9–10 (1960) 43–104.

Hamann-Mac Lean, *Grundlegung* = R. Hamann-Mac Lean, *Grundlegung zu einer Geschichte der mittelalterlichen Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien*, Giessen 1976.

Harisijadis, *Les miniatures du Tétraévangile* = M. Harisijadis, *Les miniatures du Tétraévangile du métropolite Jakob de Serrès*, in: *Actes du XIIe Congrès international d'études byzantines* III, Belgrade 1964, 121–130.

Historia della vita di San Nicolo = *Historia della vita, miracoli, traslatione, e gloria dell'illustrissimo confessor di Christo San Nicolo il Magno, arciuescouo di Mira, patrono e protettore della città di Bari, Composta dal Padre Antonio Beatillo da Bari, della Campagnia di Giesù*, Napoli 1645[3].

Illuminated Greek Manuscripts = *Illuminated Greek Manuscripts from American Collections. An Exibition in Honor of Kurt Weitzmann*, ed. G. Vikan, Princeton 1973.

***Illyricum sacrum* VI** = *Illyricum sacrum* VI, edd. D. Farlati, J. Coleti, Venezia 1800.

Ioannis Cantacuzeni eximperatoris Historiarum = *Ioannis Cantacuzeni eximperatoris Historiarum libri IV*, I–IV, ed. L. Schopenus, Bonnae 1828–1832.

Ionescu, *Istoria arhitecturii romanesti* = G. Ionescu, *Istoria arhitecturii romanesti*, Bucureşti 1937.

Jakšić, *Predromanički reljef* = N. Jakšić, *Predromanički reljef sa spomenom blaženog Teodora u Bolu na Braču*, PPUD 25 (1985) 49–62.

Janashian, *Armenian Miniature Paintings* = M. Janashian, *Armenian Miniature Paintings of the Monastic Library at San Lazzaro* I, Venice 1966.

Janc, *Islamski elementi* = Z. Janc, *Islamski elementi u minijaturama Karanskog jevanđelja*, Godišnjak Naučnog društva BiH 2 (1961) 159–170.

Janin, *La géographie ecclésiastique* = R. Janin, *La géographie ecclésiastique de l'Empire byzantin. Première partie. Le siège de Constantinople et le patriarcat oecuménique*, III: *Les églises et les monastères*, Paris 1953.

Janin, *Les églises* = R. Janin, *Les églises et les monastères des grands centres byzantins. Bithynie, Hellespont, Latros, Galèsios, Trébizonde, Athènes, Thessalonique*, Paris 1975.

Johnstone, *The Byzantine tradition* = P. Johnstone, *The Byzantine tradition in church embroidery*, London 1967.

Jordan, *The Monastery of the Theotokos Evergetis* = R. M. Jordan, *The Monastery of the Theotokos Evergetis, Its Children and Grandchildren*, in: *The Theotokos Evergetis and Eleventh Century Monasticism*, edd. M. Mullett, A. Kirby, Belfast 1994, 215–245.

Jovanović, *Zaton, Bijelo Polje* = V. Jovanović, *Zaton, Bijelo Polje – crkva i grobovi*, Arheološki pregled 3 (1961) 129–132.

Jurković, *O bizantskom utjecaju* = M. Jurković, *O bizantskom utjecaju i autohtonosti nekih likovnih rješenja na predromaničkoj plastici Bosne i Hercegovine*, Radovi IPU 11 (1987) 107–113.

Jurković, *Prilog proučavanju* = M. Jurković, *Prilog proučavanju pleterne skulpture na području poluotoka Pelješca*, SHP 3/13 (1983) 165–184.

Jurković, *Prilog odredjivanju* = M. Jurković, *Prilog odredjivanju južnodalmatinske grupe predromaničke skulpture*, SHP 15 (1985) 183–199.

Jurković, *Ranosrednjovjekovni latinski natpisi* = M. Jurković, *Ranosrednjovjekovni latinski natpisi s Pelješca*, Radovi IPU 10 (1986) 83–89.

Kalopissi-Verti, *Church Foundations* = S. Kalopissi-Verti, *Church Foundations by Entire Villages (13th–16th c.). A Short Note*, ЗРВИ 44 (2007) 333–340.

Kalopissi-Verti, *Painters in Late Byzantine Society* = S. Kalopissi-Verti, *Painters in Late Byzantine Society. The Evidence of Church Inscriptions*, CA 42 (1994) 139–158.

Kandić, *Fonts for the Blessing of the Waters* = O. Kandić, *Fonts for the Blessing of the Waters in Serbian Medieval Churches*, Зограф 27 (1998–1999) 61–78.

Kanuni i kanun-name = *Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak*, Sarajevo 1957.

Kaplan, *De la dépouille à la relique* = M. Kaplan, *De la dépouille à la relique: formation du culte des saints à Byzance du Ve au XIIe siècle*, in: idem, *Pouvoirs, Égliseet sainteté. Essais sur la société byzantine*, Paris 2011, 75–95 (= *Les reliques: objets, cultes, symboles*, edd. É. Bozóky, A.-M. Helvétius, Turnhout 1999, 19–38).

Karaman, *Razgovori o nekim problemima* = Lj. Karaman, *Razgovori o nekim problemima domaće historije, arheologije i historije umjetnosti*, Anali Historijskog instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku 6–7 (1959) 41–71.

Klaić, *Mljetski falsifikati* = N. Klaić, *Mljetski falsifikati*, Arhivski vjesnik 10 (1967) 185–234.

Klaniczay, *Holy Rulers and Blessed Princesses* = G. Klaniczay, *Holy Rulers and Blessed Princesses. Dynastic Cults in Medieval Central Europe*, Cambridge 2002.

Klein, *Byzanz, der Westen und das 'wahre' Kreuz* = H. A. Klein, *Byzanz, der Westen und das 'wahre' Kreuz. Die Geschichte einer Reliquie und ihrer künstlerischen Fassung in Byzanz und im Abendland*, Wiesbaden 2004.

Klein, *Eastern Objects and Western Desires* = H. A. Klein, *Eastern Objects and Western Desires: Relics and Reliquaries between Byzantium and the West*, DOP 58 (2004) 283–314.

Koprivica, *Freska sa predstavom svetog Hristofora* = T. Koprivica, *Freska sa predstavom svetog Hristofora u Starom Baru*, Историјски записи 77/1–4 (2004) 145–154.

Korać, *King Milutin's Church* = V. Korać, *King Milutin's Church*, in: *Hilandar monastery*, ed. G. Subotić, Belgrade 1998, 145–152.

Korać, *L'architecture de Dečani* = V. Korać, *L'architecture de Dečani, tradition et innovation*, in: *Дечани и византијска уметност средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 149–157.

Korać, *L'école de la Morava* = V. Korać, *L'école de la Morava: dernière renaissance dans l'art de la monde byzantine*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, ed. Ε. Παπαδοπούλου, Αθήνα 1996, 380–391.

Korać, *Les origines de l'architecture* = V. Korać, *Les origines de l'architecture de l'école de la Morava*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 157–168.

Kotorski spomenici = *Kotorski spomenici. Prva knjiga kotorskih notara od god. 1326–1335*, ed. A. Mayer, Zagreb 1951.

Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture* = R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Harmondsworth 1989[4].

Kreševljaković, *Esnafi i obrti* = H. Kreševljaković, *Esnafi i obrti u starom Sarajevu*, Sarajevo 1958.

Krsmanović, *Mount Athos and Political Thought* = B. Krsmanović, *Mount Athos and Political Thought in the Slavic World*, in: *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies*, Vol. I: *Plenary Papers*, ed. I. Ilyev et all., Sofia 2011, 156–166.

Kurtović, *Sandalj Hranić Kosača* = E. Kurtović, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranić Kosača*, Sarajevo 2009.

Kyriakoudis, *Les artistes grecs* = E. Kyriakoudis, *Les artistes grecs qui ont participé à la peinture murale des régions sous la juridiction du Patriarcat de Peć pendant sa rénovation (1557–1690)*, Balkan Studies 24/2 (1983) 485–510.

Kyriakoudis, *The Main Features of Monumental Painting in Macedonia* = E. Kyriakoudis, *The Main Features of Monumental Painting in Macedonia in the Late Byzantine Period*, in: *Byzantine Macedonia. Art, Architecture, Music and Hagiography*, edd. J. Burke, R. Scott, Melbourne 2001, 59–79.

La porpora = *La porpora. Realtà e immaginario di un colore simbolico*, ed. O. Longo, Venezia 1998.

Laiou, *Byzantium and the Neighboring Powers* = A. Laiou, *Byzantium and the Neighboring Powers: Small-State Policies and Complexities*, in: eadem, *Byzantium and the Other: Relations and Exchanges*, Farnham–Burlington VT 2012, XIV, 1–12.

L'art byzantin du XIIIe siècle = *L'art byzantin du XIIIe siècle. Symposium de Sopoćani*, ed. V. J. Djurić, Beograd 1967.

Laurent, *Le thème* = V. Laurent, *Le thème byzantin de Serbie au XIe siècle*, REB 15 (1957) 185–195.

Lăzărescu, *Nicodim de la Tismana* = E. Lăzărescu, *Nicodim de la Tismana si rolul său în cultura veche românească I (pînă în 1385)*, Romanoslavica 11 (1965) 237–285.

Le Goff, *Saint Louis* = J. Le Goff, *Saint Louis*, Paris 1996.

Le Mont Athos = *Le Mont Athos et l'Empire byzantin. Trésors de la Sainte Monagne*, Paris 2009.

Leroy, *Les manuscrits coptes* = J. Leroy, *Les manuscrits coptes et coptes-arabes ilustrés*, Paris 1974.

Leroy, *Les manuscrits syriaques* = J. Leroy, *Les manuscrits syriaques a peintures conservés dans les bibliothequès d'Europe et d'Orient*, Paris 1964.

Les Reliques = *Les Reliques: Objets, cultes, symboles*, edd. E. Bozóky, A., M. Helvétius, Turhout 1999.

Le typikon de la Théotokos Évergétis = *Le typikon de la Théotokos Évergétis*, ed. P. Gautier, REB 40 (1982) 5–101.

Listine = *Listine o odnošajih između Južnoga Slavenstva i Mletačke Republike, I–X*, ed. S. Ljubić, Zagreb 1861–1891.

Loverdou-Tsigaridas, *Objets précieux* = K. Loverdou-Tsigaridas, *Objets précieux de l'église de la Vierge Gavaliotissa au monastère de Lavra (Mont Athos)*, Зограф 26 (1997) 81–86.

Luković, *Freske i slike* = N. Luković, *Freske i slike katedrale sv. Tripuna*, in: *800 godina katedrale sv. Tripuna u Kotoru*, Kotor 1966, 63–79.

Ljubinković, *Majstori starog srpskog slikarstva* = R. Ljubinković, *Majstori starog srpskog slikarstva. Povodom knjige profesora Svetozara Radojčića*, Naše starine 4 (1957) 187–204.

Machavariani, *Georgian manuscripts* = H. Machavariani, *Georgian manuscripts*, Tbilisi 1970.

Magdalino, *Round Church at Preslav* = P. Magdalino, *The Byzantine Antecedents of the Round Church at Preslav*, Проблеми на изкуството 45/2 (2012) 3–5.

Maksimović, *Byzantinische Herrscherideologie* = Lj. Maksimović, *Byzantinische Herrscherideologie und Regierungsmethoden im Falle Serbien. Ein Beitrag zum Verständnis des byzantinischen Commonwealth*, in: *ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΟΣ ΝΟΥΣ, Miscellanea für Peter Schreiner zu seinem 60. Geburstag*, edd. C. Scholz, G. Makris, München–Leipzig 2000, 174–192.

Maksimović, *Βυζάντιο και οι Σέρβοι* = Lj. Maksimović, *Βυζάντιο και οι Σέρβοι τον 11ο αιώνα: ζήτημα εσωτερικής ή εξωτερικής πολιτικής της αυτοκρατορίας*, in: *Η Αυτοκρατορία σε κρίση (;) Το Βυζάντιο τον 11ο αιώνα (1025–1081)*, ed. V. N. Vlyssidou, Athens 2003, 75–85.

Maksimović, *Das Kanzleiwesen* = Lj. Maksimović, *Das Kanzleiwesen der serbischen Herrscher*, in: *Kanzleiwesen und Kanzleisprachen im östlichen Europa*, ed. C. Hannick, Köln–Weimar–Wien 1999, 25–54.

Maksimović, *L'Empire de Stefan Dušan* = Lj. Maksimović, *L'Empire de Stefan Dušan: genèse et caractère*, *Mélanges Gilbert Dagron*, *Travaux et Mémoires* (Mélanges Gilbert Dagron) 14 (2002) 415–428.

Maksimović, *L'idéologie du souverain* = Lj. Maksimović, *L'idéologie du souverain dans l'État serbe et la construction de Studenica*, in: *Студеница и византијска уметност око 1200. године*, ed. В. Кораћ, Београд 1988, 35–49.

Maksimović, *Η ανάπτυξη κεντρόφυγων ροπών* = Lj. Maksimović, *Η ανάπτυξη κεντρόφυγων ροπών στις πολιτικές σχέσεις Βυζαντίου και Σερβίας τον ΙΔ΄ αιώνα*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ᾽ αίωνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 282–290.

Maksimović, *Η βυζαντινή Μακεδονία* = Lj. Maksimović, *Η βυζαντινή Μακεδονία στην πολιτική της μεσαιωνικής Σερβίας*, Πρακτικάτης Ακαδημίας Αθηνών 85 Β΄ (2010) 261–285.

Maksimović, *Η εθνογένεση των Σέρβων* = Lj. Maksimović, *Η εθνογένεση των Σέρβων στον Μεσαίωνα*, Athens 1994.

Mango, *Byzantine Architecture* = C. A. Mango, *Byzantine Architecture*, New York 1976 (London 1986³).

Manoscritti slavi = *Manoscritti slavi, documenti e carte riguardanti la storia bulgara della Biblioteca Apostolica Vaticana e dell'Archivio segreto Vaticano (IX–XVII secolo)*, София 1979.

Marasović, *Makarska i Primorje* = T. Marasović, *Makarska i Primorje u ranom srednjem vijeku,* Split 1998.

Marasović, *Ranosrednjovjekovne crkve* = T. Marasović, *Ranosrednjovjekovne crkve pseudobazilikalnoga tipa u Dalmaciji*, Archaeologia Adriatica 11 (2008) 555–572.

Marava-Chatzinicolaou, Toufexi-Paschou, *Catalogue* = A. Marava-Chatzinicolaou, C. Toufexi-Paschou, *Catalogue of the Illuminated Byzantine Manuscripts of the National Library of Greece*, I, Athens 1978; III, Athens 1997.

Marjanović-Dušanić, *L'écriture et la sainteté* = S. Marjanović-Dušanić, *L'écriture et la sainteté dans la Serbie medievale,* in: *Étude sur l'hagiographie,* avec la preface de B. Flusin, ed. A. Serandour, Turnhout (in press).

Marjanović-Dušanić, *La réécriture hagiographique* = S. Marjanović-Dušanić, *La réécriture hagiographique: usages et fonctions dans la Serbie médiévale*, in: *Remanier, métaphraser. Fonctions et techniques de la réécriture dans le monde byzantin*, edd. S. Marjanović-Dušanić, B. Flusin, Belgrade 2011, 163–180.

Marjanović-Dušanić, *La sainteté fémine* = S. Marjanović-Dušanić, *La sainteté fémine et les cultes dynastiques en Serbie médiévale: la sainte reine Hélène d'Anjou*, in: *Les réseaux familiaux. Antiquité tardive et Moyen Âge. In Memoriam A. Laiou et É. Patlagean,* ed. B. Caseau, Paris 2012, 125–133.

Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity* = S. Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity in the Royal Ideology of Medieval Serbia. Continuity and Change*, Balcanica 37 (2007) 69–79.

Marković Č., *Graditeljska baština Crnojevića* = Č. Marković, *Graditeljska baština Crnojevića*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 67–102.

Marković, *The Original Paintings* = M. Marković, *The Original Paintings of the Monastery's Main Church*, in: *Hilandar monastery*, ed. G. Subotić, Belgrade 1998, 229–236.

Marković M., *The Painter Eutychios* = M. Marković, *The Painter Eutychios – Father of Michael Astrapas and Protomaster of the Frescoes in the Church of the Virgin Peribleptos in Ohrid*, ЗМСЛУ 38 (2010) 9–34.

Martínez Sáez, *El Díptico* = A. Martínez Sáez, *El Díptico Bizantino de la Catedral de Cuenca*, Cuenca 2004.

Matthews, *The Early Churches of Constantinople* = Th. F. Matthews, *The early churches of Constantinople. Architecture and liturgy*, University Park, Penn. 1971.

Mavromatis, *Le kralj Milutin* = L. Mavromatis, *Le fondation de l'Empire serbe. Le kralj Milutin*, Thessalonique 1978.

Mijović, *Crkvice-kripte* = P. Mijović, *Crkvice-kripte na crnogorskom primorju*, PPUD 21 (1980) 149–158.

Miklosich, *Monumenta serbica* = Fr. Miklosich, *Monumenta serbica spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii*, Viennae 1858.

Milanovic, *Esphigmenou Chrysobull* = Lj. Milanovic, *Reconsidering the Significance of the Esphigmenou Chrysobull*, Thirtieth Annual Byzantine Studies Conference, October 2004, The Walters Art Museum and The Johns Hopkins University Baltimore, Maryland (= http://www.bsana.net/conference/archives/2004/abstracts_2004.html).

Milanović, *The Politics of Translatio* = Lj. Milanović, *The Politics of Translatio: the Visual Representation of the Translation of Relics in the Early Christian and Medieval Period, The Case of St. Stephen*, PhD thesis, Rutgers University, New Brunswick 2011.

Miles, *Byzantium and the Arabs* = G. C. Miles, *Byzantium and the Arabs: Relation in Crete and the Aegean Area*, DOP 18 (1964) 20–32.

Miles, *Islamic Elements in Byzantine Ornament* = G. C. Miles, *Classification of Islamic Elements in Byzantine Architectural Ornament in Greece*, in: *Actes du XII Congrés International d'études byzantines* III, Belgrade 1964, 281–287.

Millet, *Cozia* = G. Millet, *Cozia et les églises serbes de la Morava*, in: *Mélanges offerts à M. Nicolas Iorga par ses amis de la France et des pays de langue française*, Paris 1933, 827–856.

Millet, *L'ancien art serbe* = G. Millet, *L'ancien art serbe. Les églises*, Paris 1919.

Milošević, *Art in Mediaeval Serbia* = **D. Milošević,** *Art in Mediaeval Serbia from the 12th to the 17th Century,* Beograd 1980.

Miljković-Pepek, *Le portrait* = P. Miljković-Pepek, *Le portrait de l'empereur byzantin Michel VIII à l'église rupestre de Saint-Érasme près d'Ohrid*, CA 45 (1997) 169–177.

Mitrović, *Benediktinci* = K. Mitrović, *Benediktinci na području Barske nadbiskupije i Kotorske biskupije (9. stoljeće – 1571)*, Cetinje–Kotor 2015.

Momirović, *Stari rukopisi i štampane knjige* = P. Momirović, *Stari rukopisi i štampane knjige u Čajniču,* Naše starine 3 (1956) 173–177.

Monastery of Vatopaidi = *The Holy and Great Monastery of Vatopaidi. Tradition, History, Art*, II, Mount Athos 1998.

Mošin, *Ćirilski rukopisi* = V. Mošin, *Ćirilski rukopisi Jugoslavenske akademije* I–II, Zagreb 1955.

Mošin, *Izvještaj* = V. Mošin, *Izvještaj o naučnom putovanju u Srijemsku Mitrovicu, Beograd, Peć, Dečane, Cavtat, Dubrovnik 1953. godine. Inventar ćirilskih rukopisa Muzeja Srpske pravoslavne crkve u Beogradu*, Ljetopis JAZU 60 (1955) 218–226.

Mošin, Traljić, *Ćirilski spomenici u Bosni i Hercegovini* = V. Mošin, S. Traljić, *Ćirilski spomenici u Bosni i Hercegovini*, Naše starine 6 (1959) 63–104.

Mošin, *Ornament južnoslovenskih rukopisa* = V. Mošin, *Ornament južnoslovenskih rukopisa XI–XIII veka*, Radovi Naučnog društva NR Bosne i Hercegovine 7, Odeljenje istorijsko-filoloških nauka, knj. 3 (1957) 5–79.

Nagel, Wood, *Antiquity in the Renaissance* = A. Nagel, C. S. Wood, *What counted as an 'antiquity' in the Renaissance?*, in: *Renaissance Medievalisms*, ed. K. Eisenbichler, Toronto 2009, 53–74.

Nagorni, *Die Kirche Sv. Petar* = D. Nagorni, *Die Kirche Sv. Petar in Bijelo Polje (Montenegro). Ihre Stellung in der Geschichte des serbischen Architektur*, München 1978.

Nelson, *Byzantine Art in the Italian Renaissance* = R. S. Nelson, *Byzantine Art in the Italian Renaissance*, in: *Heaven & Earth. Art of Byzantium from the Greek Collections*, edd. A. Drandaki, D. Papanikola-Bakirtzi, A. Tourta, Athens 2013, 327–335.

Nelson, ***Palaeologan Ornament and the Arabesque*** = R. S. Nelson, *Palaeologan Illuminated Ornament and the Arabesque*, Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte 41 (1988) 7–22.

Nelson, *The Italian Appreciation* = R. S. Nelson, *The Italian Appreciation and Appropriation of Illuminated Byzantine Manuscripts*, ca. 1200–1450, DOP 49 (1995) 209–235.

Nešković, Nikolić, *L'église Saint-Pierre près de Novi Pazar* = J. Nešković, R. Nikolić, *L'église Saint-Pierre près de Novi Pazar*, Belgrade 1987.

Nicephori Gregorae Byzantina historia = *Nicephori Gregorae Byzantina historia*, I–II, ed. L. Schopenus, Bonnae 1829–1830; III, ed. I. Bekkerus, Bonnae 1855.

Nordhagen, *Icons* = P. J. Nordhagen, *Icons Designed for the Display of Sumptuous Votive Gifts*, DOP 41 (1987) 453–460.

Obolensky, *The Byzantine Commonwealth* = D. Obolensky, *The Byzantine Commonwealth. Eastern Europe 500–1453*, London 2000.

Oikonomidès, *Emperor of the Romans* = N. Oikonomidès, *Emperor of the Romans – Emperor of the Romania,* in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ΄ αίωνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 121–128.

Ousterhout, *Constantinople, Bithynia, and Regional Developments* = R. G. Ousterhout, *Constantinople, Bithynia, and Regional Developments in Later Palaeologan Architecture*, in: *The Twilight of Byzantium. Aspects of Cultural and Religious History in the Late Byzantine Empire*, edd. S. Ćurčić, D. Mouriki, Princeton 1991, 75–110.

Pace, *L'affresco nella chiesa di San Luca* = V. Pace, *L'affresco nella chiesa di San Luca a Cattaro (Kotor) e il ricordo della chiesa di Roma*, in: *Црква Свēтōī Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 107–111.

Paizi-Apostolopoulou, *Authority of a Learned Patriarch* = M. Paizi-Apostolopoulou, *Appealing to the Authority of a Learned Patriarch: New Evidence on Gennadios Scholarios' Responses to the Questions of George Branković*, The Historical Review 9 (2012) 95–116.

Patterson Ševčenko, *Icons and Liturgy* = N. Patterson Ševčenko, *Icons and Liturgy*, DOP 45 (1991) 45–57.

Patterson Ševčenko, *The Vita Icon* = N. Patterson Ševčenko, *The Vita Icon and the Painter as Hagiographer*, DOP 53 (1999) 149–167.

Peković, *Četiri elafitske crkve* = Ž. Peković, *Četiri elafitske crkve*, Dubrovnik–Split 2008.

Pelekanidis et al., *The Treasures of Mont Athos* I = S. M. Pelekanidis et al., *The Treasures of Mont Athos. Illuminated Manuscripts* I, Athens 1974.

Pentcheva, *Imagined Images* = B. Pentcheva, *Imagined Images: Visions of Salvation and Intercession in a Double-Sided Icon from Poganovo*, DOP 54 (2000) 139–156.

Petković, *Art and Patronage* = S. Petković, *Art and Patronage in Serbia during the Early Period of Ottoman Rule (1450–1600)*, BF 16 (1990) 401–414.

Petković, *Artistic Activity* = S. Petković, *Artistic Activity and the Struggle for Survival of the Serbian Church during the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, Balkan Studies 24/2 (1983) 617–630.

Petković, *Serbian Painting* = S. Petković, *Serbian Painting at the Time of George Brankovich (1427–1456)*, JÖB 32/5 (1982) 197–198.

Petković, *The Thirteenth Century Frescoes in Morača* = S. Petković, *The Thirteenth Century Frescoes in Morača Monastery. A Reinterpretation*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines*, II/B. *Art et archéologie,* Athènes 1981, 631–638.

Popović D., *A Staurotheke* = D. Popović, *A Staurotheke of Serbian Provenance in Pienza*, Зограф 36 (2012) 157–170.

Popović D., *Eulogiae* = D. Popović, *Eulogiae Terrae Sanctae of St Sava of Serbia*, Balcanica 45 (2014) 55–69.

Popović D., *Paying devotions to the Holy Hermit* = D. Popović, *Paying devotions to the Holy Hermit: The shrine of St Prochorus of Pčinja*, in: *Routes of Faith in the Medieval Mediterranean,* Thessalonike 2008, 215–226.

Popović D., *Relics and Politics in the Middle Ages* = D. Popović, *Relics and Politics in the Middle Ages: the Serbian Approach*, in: *Eastern Christian Relics*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2003, 161–180.

Popović D., *The Cult of St Peter of Koriša* = D. Popović, *The Cult of St Peter of Koriša. Stages of Development and Patterns*, Balcanica 28 (1997) 181–211.

Popović M., *Crkvina u Paniku* = M. Popović, *Crkvina u Paniku*, GZMBIH, arheologija, n. s., 27–28 (1973) 347–363.

Popović M., *Les forteresses* = M. Popović, *Les forteresses du systeme defensif byzantin en Serbie au XI–XII siècle*, Starinar 42 (1991) 169–185.

Popović M., *Manastir svetog Petra de Campo* = M. Popović, *Manastir svetog Petra de Campo kod Trebinja*, GZMBiH, arheologija, n. s., 27–28 (1973) 313–346.

Popović S., *Dividing the Indivisible* = S. Popović, *Dividing the Indivisible: The Monastery Space – Secular and Sacred*, ZRVI 44 (2007) 47–65.

Popović, Ćurčić, *Naupara* = S. Popović, S. Ćurčić, *Naupara,* Beograd 2000.

Porčić, *The Menologem* = N. Porčić, *The Menologem in Serbian Medieval Document-Making*, in: *ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ. Зборник у часӣ Мирјане Живојиновић*, edd. Б. Миљковић, Д. Џелебџић, Београд 2015, 285–298.

Preradović, *Bisanzio sull'Adriatico* = D. Preradović, *Bisanzio sull'Adriatico nel IX e X secolo. Topografia sacra*, Udine–Paris 2011 (unpublished PhD thesis).

Prijatelj-Pavičić, *U potrazi za izgubljenim slikarstvom* = I. Prijatelj-Pavičić, *U potrazi za izgubljenim slikarstvom: o majstoru Lovru iz Kotora i slikarstvu na prostoru od Dubrovnika do Kotora tijekom druge polovice XV stoljeća*, Dubrovnik 2013.

Pringle, *The Churches* = D. Pringle, *The Churches of the Crusader Kingdom of Jerusalem. A Corpus* III *(The City of Jerusalem)*, Cambridge 2007.

Prinzing, *Die autokephale byzantinische Kirchenprovinz* = G. Prinzing, *Die autokephale byzantinische Kirchenprovinz Bulgarien/Ohrid. Wie unabhänging waren ihre Erzbischöfe?*, in: *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies*, Vol. I: *Plenary Papers*, Sofia 2011, 389–413.

Prolović, *Die Kirche des heiligen Andreas an der Treska* = J. Prolović, *Die Kirche des heiligen Andreas an der Treska. Geschichte, Architektur und Malerei einer palaiologenzeitlichen Stiftung des serbischen Prinzen Andreaš*, Wien 1997.

Pseudo-Kodinos*, *Traité des offices = *Pseudo-Kodinos*, *Traité des offices*, ed. J. Verpeaux, Paris 1966.

Radić, *Ο Συμεών Ούρεσης Παλαιολόγος* = R. Radić, *Ο Συμεών Ούρεσης Παλαιολόγος και το κράτος του μεταξύ της βυζαντινής και της σερβικής αυτοκρατορίας*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ΄ αίωνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 195–208.

Radojčić, *Die serbische Ikonenmalerei* = S. Radojčić, *Die serbische Ikonenmalerei vom 12. Jahrhundert bis zum Jahre 1459*, JÖBG 5 (1956) 61–84.

Radojčić, *Elemente der westlichen Kunst* = S. Radojčić, *Elemente der westlichen Kunst des frühen Mittelalters in der ältesten serbischen Miniaturen*, in: *Actes du XVIIe Congrès international d´histoire da l´art*, La Hayes 1955, 199–206.

Radojčić, *Malerei der Paläologischen Renaissance* = S. Radojčić, *Die Entstehung der Malerei der Paläologischen Renaissance*, JÖBG 7 (1958) 105–124.

Radojčić, *Srpska umetnost* = S. Radojčić, *Srpska umetnost u srednjem veku*, Beograd–Zagreb–Mostar 1982.

Radojčić, *Stare srpske minijature* = S. Radojčić, *Stare srpske minijature*, Beograd 1950.

Radojičić, *Srpsko-rumunski odnosi* = Đ. Sp. Radojičić, *Srpsko-rumunski odnosi XIV–XVII veka*, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду 1 (1956) 13–29.

Radujko, '*Ἀρχιερατικός θρόνος*' = M. Radujko, *L''Ἀρχιερατικός θρόνος' des évêques de Moravica et la peinture de Saint-Achille à Arilje*, CA 49 (2001) 143–178.

Rakić, *Islamic Influence* = Z. Rakić, *Islamic Influence on Illumination of Serbian Manuscripts of the 16th and 17th Century*, in: *Common Culture and Particular Identities: Christians, Jews and Muslims in the Ottoman Balkans*, edd. E. Papo, N. Makuljević, Beer–Sheba–Belgrade 2013, 217–224.

Regan, Nadilo, *Ranoromaničke sakralne građevine* = K. Regan, B. Nadilo, *Crkveno graditeljstvo. Ranoromaničke sakralne građevine dubrovačkog područja* (I), Građevinar 58/2 (2006) 143–153.

Regan, Nadilo, *Predromaničke crkve* = K. Regan, B. Nadilo, *Predromaničke crkve na dijelu južnodalmatinskih otoka*, Građevinar 58/11 (2006) 937–947.

Reliquiare = *Reliquiare im Mittelalter*, edd. B. Reudenbach, G. Toussaint, Berlin 2011².

Rëmbeci, *Kodikëtmesjetarë në Shqipëri* = A. Rëmbeci, *Kodikët mesjetarë në Shqipëri, ura kulturore midis Lindjes dhe Perëndimit: Rasti i Kodikëve me prejardhje Italo-Bizantine*, in: *Shqipëriames Lindjes dheperëndimit, Aktete Konferencës Shkencore Ndërkombëtare, Tiranë 17 dhjetor 2013*, ed. A. Rëmbeci, Tiranë 2014, 21–36.

Ringheim, *Eine altserbische Trojasage* = A. Ringheim, *Eine altserbische Trojasage. Text mit linguistischer und literarhistorischer Charakteristik*, Prag–Uppsala 1951.

Rodley, *The Monastery of the Theotokos Evergetis* = L. Rodley, *The Monastery of the Theotokos Evergetis, Constantinople: Where it was and What it Looked Like*, in: *The Theotokos Evergetis and Eleventh Century Monasticism*, edd. M. Mullett, A. Kirby, Belfast 1994, 17–29.

Ross, *Alexander Historiatus* = D. J. A. Ross, *Alexander Historiatus. A Guide to Medieval Illustrated Alexander Literature*, Frankfurt am Main 1988².

Sáez, *El díptico bizantino* = A. M. Sáez, *El díptico bizantino de la Catedral de Cuenca*, Cuenca 2004.

Safran, *Artistic Links Between Epiros and Apulia* = L. Safran, *Exploring Artistic Links Between Epiros and Apulia in the Thirteenth Century: The Problem of Sculpture and Wall Painting*, in: *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου για το Δεσποτάτο της Ηπείρου (Άρτα, 27–31 Μαΐου 1990)*, Άρτα 1992, 455–462.

Saints and Sacred Matter = *Saints and Sacred Matter. The Cult of Relics in Byzantium and Beyond*, edd. C. Hahn, H. A. Klein, Washington D.C. 2015.

San Nicola = *San Nicola. Splendori d'arte d'Oriente e d'Occidente*, ed. M. Bacci, Milano 2006.

Sas-Zaloziecky, *Die byzantinische Baukunst* = W. Sas-Zaloziecky, *Die byzantinische Baukunst in den Balkanländern und ihre Differenzierung unter abendländischen und islamischen Einwirkungen. Studien zur Kunstgeschichte der Balkanländer*, München 1955.

Schwarz, *Giotto's Byzantium* = M. V. Schwarz, *Giotto's Byzantium*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 157–170.

Shea, *The late Byzantine city* = J. Shea, *The late Byzantine city: Social, economic and institutional profile*, Birmingham 2010 (unpublished Ph.D. thesis).

Shepard, *Manners maketh Romans?* = J. Shepard, *Manners Maketh Romans? Young Barbarians at the Emperor's Court*, in: *Byzantine Style, Religion and Civilization. In Honour of sir Steven Runciman*, ed. E. Jeffreys, Cambridge 2006, 135–158.

Sinković, *Prolegomena for a Study of Royal Entrances* = I. Sinković, *Prolegomena for a Study of Royal Entrances in Byzantine Churches: The Case of Marko's Monastery*, in: *Approaches to Byzantine Architecture and Its Decoration: Studies in Honor of Slobodan Ćurčić*, edd. M. J. Johnson, R. G. Ousterhout, A. C. Papalexandrou, Farnham–Burlington 2012, 121–142.

Sinković, *Rhodes Hand of St. John the Baptist* = I. Sinković, *Afterlife of the Rhodes Hand of St. John the Baptist*, in: *Byzantine Images and Their Afterlives: Essays in Honor of Annemarie Weyl Carr*, ed. L. Jones, Farnham–Burlington 2014, 125–141.

Sinković, *St. Petar Koriški* = I. Sinković, *St. Petar Koriški and His Monastery*, Serbian Studies 8/1–2 (1994) 105–119.

Skawran, *The Development* = K. M. Skawran, *The Development of Middle Byzantine Fresco Painting in Greece*, Pretoria 1982.

Snively, *Archaeological Investigation at Konjuh* = C. S. Snively, *Archaeological Investigation at Konjuh, Republic of Macedonia, in 2000*, DOP 56 (2002) 297–306.

Soloviev, *Le droit byzantin* = A. V. Soloviev, *Le droit byzantin dans la codification d'Étienne Douchan*, Revue historique de droit français et ètranger 7 (1928) 387–412.

Soria, *Les peintres du XVIIIe s.* = J. Soria, *Les peintres du XVIIIe s. et la peinture Paléologue: David Selenica et Denys de Fourna*, in: *Héritages de Byzance en Europe du Sud-Est à l' époque moderne et contemporaine*, edd. O. Delouis, A. Couderc, P. Guran, Athènes 2013, 179–193.

Soulis, *The Serbs and Byzantium* = G. Ch. Soulis, *The Serbs and Byzantium during the Reign of Tsar Stephen Dušan (1331–1355) and His Successors*, Athens 1995.

Soulis, *Tsar Dušan* = G. Ch. Soulis, *Tsar Dušan and Mount Athos*, Harvard Slavic studies 2 (1954) 125–139.

Spatharakis, *Corpus* = I. Spatharakis, *Corpus of Dated Illuminated Greek Manuscripts to the Year 1453*, Leiden 1981.

Stankova, Nenkovska, *The Manuscript Heritage of Ioan Kratovski* = L. Stankova, L. Nenkovska, *The Manuscript Heritage of Ioan Kratovski*, European Journal of Science and Theology 5/1 (2009) 13–24.

Starodubcev, *Srpsko zidno slikarstvo* = T. Starodubcev, *Srpsko zidno slikarstvo u doba Lazarevića i Brankovića (1375–1459)*, Beograd 2007 (unpublished PhD thesis).

Stele, *Ljubljanska verzija ikone sv. Nikolaja* = F. Stele, *Ljubljanska verzija velike ikone sv. Nikolaja iz Barija*, in: *Зборник Свет̄озара Радојчића*, Београд 1969, 287–293.

Stephenson, *Byzantium's Balkan Frontier* = P. Stephenson, *Byzantium's Balkan Frontier. A Political Study of the Northern Balkans, 900–1204*, Cambridge 2000.

Stevović, *Late Byzantine Church Decoration* = I. Stevović, *Late Byzantine Church Decoration as an Iconic Vision of Heavenly Jerusalem; the Case of Kalenić*, in: *New Jerusalems. Hierotopy and Iconography of Sacred Spaces*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2009, 585–606.

Stevović, *Towards New Directions* = I. Stevović, *Towards New Directions of Investigation of Late Byzantine Architecture. Visualisation of 'Text' on the Façades of the Church of the Virgin of Krina (Chios)*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова ӣоводом чеӣрдесеӣ ӣодина Инсӣиӣуӣа за исӣорију умеӣносӣи Филозофскоӣ факулӣеӣа Универзиӣеӣа у Беоӣраду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 175–190.

Stjepčević, *Katedrala sv. Tripuna* = I. Stjepčević, *Katedrala sv. Tripuna u Kotoru*, Split 1938.

Strzygowski, *Die Miniaturen des serbischen Psalters* = J. Strzygowski, *Die Miniaturen des serbischen Psalters der Königlichen Hof- und Staatsbibliothek in München*, Wien 1906.

Subotić, *Ochrid and Kastoria* = G. Subotić, *Two Centres of Painting in the Fourteenth century. Ochrid and Kastoria: Monuments, Workshops and Style,* in: *Byzantine Macedonia. Art, Architecture, Music and Hagiography*, edd. J. Burke, R. Scott, Melbourne 2001, 88–96.

Subotić, *Terra sacra* = G. Subotić, *Terra sacra. L'arte del Cossovo*, Milano 1997.

Subotić, Justin Simonopetritis, *L'iconostase et les fresques* = G. Subotić, Justin Simonopetritis, *L'iconostase et les fresques de la fin du XIVe siècle dans le monastère de la Transfiguration aux Météores*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines* II, Athènes 1981, 751–758.

Swiencickyj, *Byzantinische Bleisiegel* = I. Swiencickyj, *Byzantinische Bleisiegel in den Sammlungen von Lwow*, in: *Сборник въ паметь на проф. Петъръ Никовъ*, София 1940, 434–441.

Ševčenko, *Theodore Metochites* = I. Ševčenko, *Theodore Metochites, the Chora, and the Intellectual Trends of His Times*, in: *The Kariye Djami* IV, ed. P. A. Underwood, Princeton 1975, 17–55.

Šidak, *Bosanski rukopisi* = J. Šidak, *Bosanski rukopisi u Gosudarstvennoj publičnoj biblioteci u Lenjingradu*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj" i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 151–160.

Šidak, *Dva priloga* = J. Šidak, *Dva priloga o minijaturama u rukopisima „Crkve bosanske"*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj" i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 143–150.

Šidak, *Kopitarovo bosansko evanđelje* = J. Šidak, *Kopitarovo bosansko evanđelje u sklopu pitanja „Crkve bosanske"*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj" i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 111–125 [= J. Šidak, *Kopitarovo bosansko jevandjelje u sklopu pitanja „Crkve bosanske"*, Slovo 4–5 (1955) 47–63].

Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis* = J. Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis „Crkve bosanske" u mletačkoj Marciani*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj" i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 127–142 [= J. Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis „Crkve bosanske" u mletačkoj Marciani*, Slovo 6–8 (1957) 134–153].

Škoviera, *Kyjevský polemicko-apologetický rukopisný zborník* = A. Škoviera, *Kyjevský polemicko-apologetický rukopisný zborník s liturgiou svätého Petra*, Slavica Slovaca 48/3 (2013). Supplementum.

Šuput, *Banjska Monastery* = M. Šuput, *Banjska Monastery*, Belgrade 2003.

Šuput, *Gottesmutter kirche als Kultbau* = M. Šuput, *Gottesmutter kirche als Kultbau im Rahmender byzantinischen Architektur ihrer Zeit*, in: *Сӣуденица и визанӣијска умеӣносӣ око 1200. ӣодине*, ed. В. Кораћ, Београд 1988, 133–139.

Tachiaos, *The Slavonic Manuscripts* = A.-E. N. Tachiaos, *The Slavonic Manuscripts of Saint Panteleimon Monastery (Rossikon) on Mount Athos*, Thessaloniki – Los Angeles 1981.

Taft, *The Byzantine Rite* = R. Taft, *The Byzantine Rite. A Short History*, Collegeville 1992.

Talbot, *Hagiography in Late Byzantium* = A.-M. Talbot, *Hagiography in Late Byzantium (1204–1453)*, in: *The Ashgate Research Companion to Byzantine Hagiography*, I: *Periods and Places*, ed. S. Efthymiadis, Farnham 2011, 173–198.

Talbot, *The Relics of New Saints* = A.-M. Talbot, *The Relics of New Saints: Deposition, Translation, and Veneration in Middle and Late Byzantium*, in: *Saints and Sacred Matter. The Cult of Relics in Byzantium and Beyond*, edd. C. Hahn, H. A. Klein, Washington, D.C. 2015, 215–230.

Talbot, *The Restoration of Constantinople* = A.-M. Talbot, *The Restoration of Constantinople under Michael VIII*, DOP 47 (1993) 243–261.

Tarnanidis, *The Slavonic Manuscripts* = I. C. Tarnanidis, *The Slavonic Manuscripts discovered in 1975 at St Catherine's Monastery on Mount Sinai*, Thessaloniki 1988.

Teoteoi, *Nicodème de Tismana* = T. Teoteoi, *Nicodème de Tismana, archimandrite et porteur d'epigonation*, Revue des études sud-est européennes 45 (2007) 101–115.

The Hand of Angelos = *The Hand of Angelos: An Icon Painter in Venetian Crete*, ed. M. Vassiliaki, Farnham–Burlington 2010.

The Ossuary of the Bachkovo Monastery = *The Ossuary of the Bachkovo Monastery*, ed. E. Bakalova, Plovdiv 2003.

The Hypotyposis = *The Hypotyposis of the Monastery of the Theotokos Evergetis, Constantinople*, edd. R. Morris, R. H. Jordan, Ashgate 2012.

Theodorescu, *Bizant, Balcani, Occident* = R. Theodorescu, *Bizant, Balcani, Occident la inceputurile culturii medievale romanesti (secolele X–XIV)*, București 1974.

Theodorescu, *Sur le narthex* = R. Theodorescu, *Sur le narthex de deux monuments valaques des XIVe–XVIe siècles*, Revue Roumaine d'Histoire de l'Art, Série Beaux–Arts, 49 (2012) 3–16.

Todić, *Portraits des saints Siméon et Sava* = B. Todić, *Portraits des saints Siméon et Sava au XIVe siècle. Contribution à la connaissance de l'idéologie de l'État et de la l'Église serbes*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ΄ αίωνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 129–139.

Todić, *L'influence de la liturgie* = B. Todić, *L'influence de la liturgie sur la décoration peinte du narthex de Sopoćani*, in: *Древнерусское искусство. Русь, Византия, Балканы – XIII век*, Санкт-Петербург 1997, 43–58.

Todić, *Opening Scene* = B. Todić, *What Was the Opening Scene of the Cycle of St. Simeon Nemanja at Studenica?*, in: *Образ Византии. Сборник статей в честь О. С. Поповой*, ed. А. В. Захарова, Москва 2008, 517–524.

Todić, *Serbian Medieval Painting* = B. Todić, *Serbian Medieval Painting. The Age of King Milutin*, Belgrade 1999.

Todić, *Τρείς σερβικές λειψανοθήκες* = B. Todić, *Τρείς σερβικές λειψανοθήκες στη μονή του Βατοπεδίου*, in: *Ιερά Μονή Βατοπεδίου. Ιστορία και τέχνη*, Αθήνα 1999, 241–254.

Todić, Čanak-Medić, *The Dečani Monastery* = B. Todić, M. Čanak-Medić, *The Dečani Monastery*, Belgrade 2013.

Tomas, *Crkva sv. Marije* = I. Tomas, *Crkva sv. Marije na otoku Mljetu i njezina povezanost s romaničkim spomenicima Apulije*, Prostor 19/2 (42) (2011) 296–309.

Tomić-Djurić, *The Isles of Great Silence* = M. Tomić-Djurić, *The Isles of Great Silence: Monastic Life on Lake Scutari under the Patronage of the Balšićs*, Balcanica 43 (2012) 81–116.

Tomić-Đurić, *To Picture and to Perform* = M. Tomić-Đurić, *To Picture and to Perform: The image of the Eucharistic Liturgy at Markov Manastir* (I), Zograf 38 (2014) 123–141.

Tra le due sponde dell'Adriatico = *Tra le due sponde dell'Adriatico: la piturra nella Serbia de XIII secolo e l'Italia*, ed. R. D'Amico, Ferrara 1999.

Treasures of Heaven = *Treasures of Heaven: Saints, Relics, and Devotion in Medieval Europe*, edd. M. Bagnoli, H. A. Klein, C. Griffith Mann, Baltimore 2011.

Treasures of Mount Athos = *Treasures of Mount Athos*, ed. A. A. Karakatsanis, Thessaloniki 1997.

Treitinger, *Die oströmische Kaiser* = O. Treitinger, *Die oströmische Kaiser- und Reichsidee nach ihrer Gestaltung im höfischen Zeremoniell. Vom oströmischen Staats- und Reischsgedanken*, Darmstadt 1956[2].

Trkulja, *Divine Revelation Performed* = J. Trkulja, *Divine Revelation Performed: Symbolic and Spatial Aspects in the Decoration of Byzantine Churches*, in: *Spatial Icons. Performativity in Byzantium and Medieval Russia*, ed. A. Lidov, Moscow 2011, 213–237.

Trkulja, *The Rose Window* = J. Trkulja, *The Rose Window: A Feature of Byzantine Architecture?*, in: *Approaches to Byzantine Architecture and Its Decoration: Studies in Honor of Slobodan Ćurčić*, edd. M. J. Johnson, R. G. Ousterhout, A. C. Papalexandrou, Farnham–Burlington 2012, 143–164.

Vassilaki, *Female Piety* = M. Vassilaki, *Female Piety, Devotion and Patronage: Maria Angelina Doukaina Palaiologina of Ioannina and Helena Uglješa of Serres*, in: *Donation et donateurs dans le monde byzantin*, edd. S. J-M. Spieser, E. Yota, Paris 2012, 221–234.

Vego, *Novi i revidirani natpisi* = M. Vego, *Novi i revidirani natpisi iz Hercegovine*, GZM, n. s., Arheologija 15–16 (1960–1961) 259–286.

Vego, *Ploča sa ćirilskim natpisom* = M. Vego, *Ploča sa ćirilskim natpisom i likom sv. Petra iz Stona*, Naše starine 7 (1960) 139–144.

Velmans, *Le portrait* = T. Velmans, *Le portrait dans l'art des Paléologues*, in: *Art et société à Byzance sous les Paléologues*, Venise 1971, 91–148.

Vežić, *Rotonda u Ošlju* = P. Vežić, *Rotonda u Ošlju*, in: *Zbornik Tomislava Marasovića,* edd. I. Babić, A. Milošević, Ž. Rapanić, Split 2002, 220–230.

Vikan, *Catalogue of the Sculpture* = G. Vikan, *Catalogue of the Sculpture in the Dumbarton Oaks Collection from the Ptolemaic Period to the Renaissance*, Washington 1995.

Vikan, *'Guided by Land and Sea'* = G. Vikan, *'Guided by Land and Sea': Pilgrim Art and Pilgrim Travel in Early Byzantium*, in: *Tesserae. Festschrift für Josef Engemann*, Münster 1991, 74–92 (= idem, *Sacred Images and Sacred Power in Byzantium*, Aldershot 2003, VIII).

Vinski et al., *Rani srednji vijek* = Z. Vinski et al., *Rani srednji vijek*, Beograd–Zagreb–Mostar 1986.

Vocotopoulos, *Church Architecture in the Despotate of Epirus* = P. L. Vocotopoulos, *Church Architecture in the Despotate of Epirus: the Problem of Influences*, Зограф 27 (1998–1999) 79–92.

Vojvodić, *Newly discovered portraits* = D. Vojvodić, *Newly discovered portraits of rulers and the dating of the oldest frescoes in Lipljan*, Zograf 36 (2012) 143–155.

Vojvodić, *The Nativity of Christ* = D. Vojvodić, *The Nativity of Christ and the Descent into Hades as Programme Counterparts in Byzantine Wall Painting*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 127–142.

Vojvodić, *Un regard nouveau* = D. Vojvodić, *Un regard nouveau sur la représentation du Concile de saint Siméon-Nemanja à Arilje,* Cahiers Balkaniques 31 (2000) 11–20.

Vujičić, *Freska s likom sv. Hristofora* = R. Vujičić, *Freska s likom sv. Hristofora na pročelju crkve sv. Ane u Kotoru*, PPUD 24 (1984) 39–44.

Vujičić, *Freske u crkvi Marije Collegiate* = R. Vujičić, *Freske u crkvi Marije Collegiate u Kotoru*, PPUD 36 (1995) 365–378.

Vujičić, *Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo* = R. Vujičić, *Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo Crne Gore*, Podgorica 2007.

Vujičić, *Zidno slikarstvo* = R. Vujičić, *Zidno slikarstvo*, in: *Zagovori svetom Tripunu. Blago Kotorske biskupije*, Zagreb 2009, 71–80.

Walter, *The Iconographical Sources* = Ch. Walter, *The Iconographical Sources for the Coronation of Milutin and Simonida at Gračanica*, in: *Византијска уметност почетком XIV века*, Београд 1978, 183–200.

Walter, *The Portrait of Jakov of Serres* = C. Walter, *The Portrait of Jakov of Serres in London, Additional 39626, Its Place in Paleologue Manuscript Illumination*, Зограф 7 (1977) 65–72.

Weitzmann, *Die byzantinische Buchmalerei* = K. Weitzmann, *Die byzantinische Buchmalerei des 9. und 10. Jahrhunderts*, Berlin 1935.

Weitzmann, *Illustrated Manuscripts* = K. Weitzmann, *Illustrated Manuscripts at St. Chaterine's Monastery on Mount Sinai,* Collegeville, MN 1973.

Weitzmann, Galavaris, *The Monastery of Saint Catherine* = K. Weitzmann, G. Galavaris, *The Monastery of Saint Catherine at Mount Sinai. The Illuminated Greek Manuscripts. Vol. I. From the Ninth to the Twelfth Century*, Princeton 1990.

Wirth, *À propos des influences byzantines* = J. Wirth, *À propos des influences byzantines sur l'art du Moyen Âge occidental*, in: *Material and Ideal. Essays in Medieval Art and Archaeology in Honour of Jean-Michel Spieser*, edd. A. Cutler, A. Papaconstantinou, Leiden–Boston 2007, 219–231.

Wittkower, *Art and Architecture in Italy* = R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600–1750*, Harmondsworth, Middlesex 1973.

Wixom, *Byzantine Art and the Latin West* = W. D. Wixom, *Byzantine Art and the Latin West*, in: *The Glory of Byzantium. Art and Culture of the Middle Byzantine Era, A.D. 843–1261*, edd. H. C. Evans, W. D. Wixom, New York 1997, 435–449.

Woodfin, *The Embodied Icon* = W. T. Woodfin, *The Embodied Icon. Liturgical Vestments and Sacramental Power in Byzantium*, Oxford 2012.

Zacos, Nesbitt, *Byzantine Lead Seals* II = G. Zacos, J. W. Nesbitt, *Byzantine Lead Seals* II, Bern 1984.

Zanini, *The Urban Ideal* = E. Zanini, *The Urban Ideal and Urban Planning in Byzantine New Cities of the Sixth Century A. D.*, in: *Theory and Practice in Late Antique Archaeology*, edd. L. Lavan, W. Bowden, Leiden–Boston 2003, 196–223.

Zbornik Hvala krstjanina = *Zbornik Hvala krstjanina*. *Fototipsko izdanje*, ed. H. Kuna, Sarajevo 1986.

Zdravković, *Nacrti preromaničke crkvice* = I. Zdravković, *Nacrti preromaničke crkvice Sv. Mihajla u Stonu*, PPUD 12 (1960) 25–31.

Zetler, *Cross-Cultural Interpretations* = B. Zetler, *Cross-Cultural Interpretations of Imagery in the Middle Ages*, Art Bulletin 76/4 (1994) 680–694.

Zheltov, *A Slavonic Translation* = M. Zheltov, *A Slavonic Translation of the Eucharistic Diataxis of Philotheos Kokkinos from a Lost Manuscript (Athos Agiou Pavlou 149)*, in: *ΤΟΧΟΤΗC: Studi per Stefano Parenti*, edd. D. Galadza, N. Glibetić, G. Radle, Grottaferrata 2010, 345–359.

Žeravica, *Ranosrednjovjekovna kamena tranzena* = Z. Žeravica, *Ranosrednjovjekovna kamena tranzena na crkvi Sv. Pavla u selu Palje Brdo u Konavlima*, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu 21 (2004) 129–142.

Živković, *Kult svetog Nikole* = V. Živković, *Kult svetog Nikole u religijskoj praksi Kotora (XIV–XVI vek)*, in: *Dvanaest vjekova Bokeljske mornarice*, ed. J. J. Martinović, Kotor 2010, 95–102.

Živković, *Tota depicta picturis grecis* = V. Živković, *Tota depicta picturis grecis. The style and iconography of religious painting in medieval Kotor (Montenegro)*, Il Capitale culturale. Studies on the Value of Cultural Heritage 10 (2014) 65–89.

Ασπρά-Βαρδαβάκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφιές του Ταξιάρχη* = M. Ασπρά-Βαρδαβάκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφιές του Ταξιάρχη στο Μαρκόπουλο Αττικής*, ΔΧΑΕ 8 (1975–1976) 199–229.

Βασιλάκη, Τάβλαρης, Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου* = M. Βασιλάκη, Γ. Τάβλαρης, Ε. Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου. Εικόνες*, Άγιον Όρος 1998.

Βοκοτόπουλος, *Παρατηρήσεις* = Π. Βοκοτόπουλος, *Παρατηρήσεις στο ναό του Σωτήρος κοντά στο Γαλαξείδι*, ΔΧΑΕ 17 (1993–1994) 199–210.

Ζάρρας, *Ο εικονογραφικός κύκλος των εωθινών ευαγγελίων* = Ν Ζάρρας, *Ο εικονογραφικός κύκλος των εωθινών ευαγγελίων στην παλαιολόγεια μνημειακή ζωγραφική των Βαλκανίων*, Θεσσαλονίκη 2011.

Κυριακούδης, *Η τέχνη στη Μονή Προδρόμου* = Ε. Ν. Κυριακούδης, *Η τέχνη στη Μονή Προδρόμου Σερρών κατά την περίοδο της Σερβοκρατίας στον 14ο αιώνα*, in: Επιστημονικό συμπόσιο *Χριστιανική Μακεδονία. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών*, Θεσσαλονίκη 1995, 263–296.

Μερτζιμέκης, *Επιτάφιος του Μητροπολίτη Βελιγραδίου Ισιδώρου* = Ν. Μερτζιμέκης, *«Ὁ συνέχων τὰ πέρατα, τάφῳ συσχεθῆναι κατεδέξω, Χριστέ». Κεντητός Επιτάφιος του Μητροπολίτη Βελιγραδίου Ισιδώρου (1415–1423) από την Αθωνική Μονή Αγίου Παύλου*, ΔΧΑΕ 33 (2012) 313–322.

Μουρίκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφιές* = Ντ. Μουρίκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφιές των παρεκκλησίων της Σπηλιάστης Πεντέλης*, ΔΧΑΕ 7 (1973–1974) 79–119.

Ξυγγόπουλος, *Αι τοιχογραφίαι* = Α. Ξυγγόπουλος, *Αι τοιχογραφίαι του Καθολικού της Μονής Προδρόμου παρά τας Σέρρας*, Θεσσαλονίκη 1973.

Παπαθεοφάνους-Τσουρή, *Εικόνα* = Ε. Παπαθεοφάνους-Τσουρή, *Εικόνα Αποκαθήλωσης στη Μονή Προδρόμου Σερρών μετά τον επαναπατρισμό της*, in: *Αφιέρωμα στον Ακαδημαϊκό Παναγιώτη Λ. Βοκοτόπουλο*, Αθήνα 2015, 557–566.

Παπαμαστοράκης, *Ὁ διάκοσμος τοῦ τρούλου* = Τ. Παπαμαστοράκης, *Ὁ διάκοσμος τοῦ τρούλου τῶν ναῶν τῆς Παλαιολόγειας περίοδου στή Βαλκανική Χερσόνησο καί τήν Κύπρο*, Αθήνα 2001.

Στρατή, *Η ζωγραφική* = Α. *Στρατή, Η ζωγραφική στην Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών 14ος–19ος αι.*, Θεσσαλονίκη 2007.

Τσιτουρίδου, *Ο ζωγραφικός διάκοσμος* = Α. Τσιτουρίδου, *Ο ζωγραφικός διάκοσμος του Αγίου Νικολάου Ορφανού στη Θεσσαλονίκη*, Θεσσαλονίκη 1986.

LIST OF COLLABORATORS AND THEIR AFFILIATIONS*

BRANISLAV CVETKOVIĆ, Ph.D. Senior Curator
Regional Museum of Jagodina
bracvet@gmail.com
*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture (No. 177003)

MILKA ČANAK MEDIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Architecture; *Institute* for the *Protection* of *Cultural* Monuments of *Serbia*, Belgrade

VLADIMIR DŽAMIĆ, Art historian- Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia
vladimir.dzamic@heritage.gov.rs

SMILJKA GABELIĆ, Ph.D. Scientific Advisor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Institute of Art History
sgabelic@f.bg.ac.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MILA GAJIĆ, Senior Curator
Museum of Applied Art, Belgrade
mila.gajic@mpu.rs

MIROSLAVA KOSTIĆ, Ph.D. Research Associate
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Institute of Art History
mkostic@f.bg.ac.rs
* Representations of Identity in Art and Verbal-visual Culture of the Modern Era (No. 177001)

BOJANA KRSMANOVIĆ, Ph.D. Senior Research Associate
Institute for Byzantine Studies, SASA , Belgrade
bojana.krsmanovic@vi.sanu.ac.rs
*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World (No. 177032)

* An asterisk marks the titles of the projects of the Ministry of Education, Science and Techological Development of the Republic of Serbia, in the frame of which individual authors have written the papers in this publication

MIROSLAV LAZIĆ, MA. Archeographer
National Library of Serbia, Archeography Department
miroslav.lazic@nb.rs

LJUBOMIR MAKSIMOVIĆ, Ph.D. Professor emeritus, Member of the SASA
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
Ljubomir.Maksimovic@sanu.ac.rs
*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World (No. 177032)

SMILJA MARJANOVIĆ-DUŠANIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History
smarjano@f.bg.ac.rs
*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture (No. 177003)

MIODRAG MARKOVIĆ, Ph.D. Professor, Corresponding member of the SASA
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History of Art
mmarkovi@f.bg.ac.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MILJANA MATIĆ, Ph.D.
Independent researcher
maticmiljana1@gmail.com

LJUBOMIR MILANOVIĆ, Ph.D. Research Associate
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
milanovic.ljubomir@gmail.com
*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World (No. 177032)

DRAGANA PAVLOVIĆ, Msc. Assistant
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History of Art
drpavlov@f.bg.ac.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

SVETLANA PEJIĆ, Ph.D. Art historian- Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia
svetlana.pejic@heritage.gov.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

DANICA POPOVIĆ, Ph.D. Scientific Advisor
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
Danica.Popovic@bi.sanu.ac.rs
*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture (No. 177003)

DUBRAVKA PRERADOVIĆ, Ph.D. Senior Curator
Independent researcher
dubravka.preradovic@gmail.com

JADRANKA PROLOVIĆ, Ph.D. University Lecturer
Institute of Art History, University of Vienna
jadranka.prolovic@univie.ac.at

ZORAN RAKIĆ, PH.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History of Art
zrakic@f.bg.ac.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

TATJANA STARODUBCEV, Ph.D. Associate Professor
University of Novi Sad, Academy of Arts
tatjana.starodubcev@uns.ac.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

IVAN STEVOVIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History of Art
istevovi@f.bg.ac.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)
*Christian culture in the Balkans in the Middle Ages: Byzantine Empire, the Serbs and the Bulgarians from the 9th to the 15th century (No. 177015)

LJILJANA ŠEVO, Ph.D. Professor
University of Banja Luka, Academy of Arts
milija90@teol.net

IRENA ŠPADIJER, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philology
i.spadijer@gmail.com
*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture (No. 177003)

BRANISLAV TODIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History of Art
btodic@f.bg.ac.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MARKA TOMIĆ ĐURIĆ, MA. Research Assistant
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
marka.tomic@gmail.com
*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture (No. 177003)

DRAGAN VOJVODIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of History of Art
dvojvodi@f.bg.ac.rs
*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)
*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World (No. 177032)
Art of the Serbian Empire (1346–1371) (project of the Matica srpska)

VLADIMIR VUKAŠINOVIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Orthodox Theology
vvukasinovic@bfspc.bg.ac.rs
*Serbian theology in the 20th century: Fundamental postulates of theological disciplines in the European context - the historical and the contemporary perspective (No. 179078).

MILOŠ ŽIVKOVIĆ, Research Assistant
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
milos.zivkovic@vi.sanu.ac.rs
*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World (No. 177032)

VALENTINA ŽIVKOVIĆ, Ph.D. Senior Research Associate
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
valentina.zivkovic@bi.sanu.ac.rs
*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture (No. 177003)

ABBREVIATIONS FOR INSTITUTIONS

Archives SASA = Archives of the Serbian Academy of Sciences and Art, Belgrade
BL = The British Library, London
BNF = Bibliothèque National de France, Paris
BS = Bayerische Staatsbibliothek, München
CBL = Chester Beatty Library, Dublin
IAM = Istanbul Archeological Museum
LSOP = Library of the Serbian Orthodox Patriarchate, Belgrade
MAA = Museum of Applied Art, Belgrade
MSG = Matica Srpska Gallery, Novi Sad
MSL = Matica Srpska Library, Novi Sad
MSOC = Museum of Serbian Orthodox Church, Belgrade
NIAM – BAS = National Institute of Archaeology with Museum – Bulgarian Academy of Sciences
NLCM = National Library Sts. Cyril and Methodius, Sophia
NLR = National Library of Russia, Saint Petersburg
NLS = National Library of Serbia, Belgrade
NMB = National Museum in Belgrade
RSL = Russian State Library, Moscow
SAD = State Archives in Dubrovnik

CREDITS FOR ILLUSTRATIONS:

Photographs

Archives of the Monastery Studenica: fig. 152
Archives SASA: fig. 273
BLAGO Fund, Inc.: figs. 1, 3, 11, 16, 17, 25, 32, 35, 71, 80, 81, 84, 86, 87, 91–93, 95–99, 136–137, 153, 155–158, 160, 161, 165, 166, 176–178, 180–181, 189–192, 198, 212, 213, 215, 223, 225, 227–229, 256, 241, 242, 245, 376, 417, 418, 420, 424–426
Centre for Protection of Heritage of Kosovo and Metohija – MNEMOSYNE, Belgrade: figs. 15, 72, 73, 111, 112, 226, 233, 260, 261
Dušan Vujičić and the Platoneum Publishing House: figs. 4–7, 12, 31, 115, 133, 135, 162, 163, 167, 171, 186, 201, 217, 218, 255, 259, 262, 263, 237, 239, 240, 455
Foundation of the Holy Monastery Hilandar, Belgrade*: figs.* 41, 75, 101, 149, 262, 270, 322, 407, 444, 445
Gallery of Arts, Skopje: fig. 230
Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia, Belgrade: figs. 168, 169, 170, 216, 224, 315, 316, 370, 374, 375, 381, 416, 419, 421
Legat Ivana Đorđevića: figs. 13, 22, 24, 28–30, 34, 44, 68, 79, 89, 90, 94, 100, 106–107, 134, 148, 149, 172–175, 179, 194, 204, 235, 265,269, 274, 275, 280–283, 288–296, 302. 303, 310, 311, 323, 329, 335, 405, 410–412, 430, 431, 433, 340–342
MAA: fig. 452
MSG: fig. 387
MSL: figs. 23, 443
MSOC: figs. 36, 70, 74, 110, 236, 334, 371, 383, 386, 403, 404, 414, 428–429, 432, 434–436, 437, 450, 451, 453, 454
National Archives of Serbia, Belgrade: figs. 243, 244, 250, 251, 336, 337
NLS, Archeography Department: figs. 142, 143, 146, 147, 150, 151, 268, 271, 368, 391–400
NMB: figs. 203, 205–207, 214, 252, 361, 427
Provincial Institute for the Protection of Cultural Monuments, Priština: figs. 219, 220, 372
SAD: fig. 249

Valentina Babić: figs. 78, 120
Branislav Cvetković: figs. 109, 338
Gordana Ćapin: fig. 125
Elizabeta Dimitrova: figs. 248, 279
Vladimir Džamić: figs. 33, 188, 231, 234, 239, 438, 406, 413, 441, 442
Gabriele Fattorini: figs. 103–105
Georgios Fousteris: figs. 9, 10, 42, 46–49, 209

Smiljka Gabelić: fig. 284
Adrijana Golac: figs. 286, 287
Willam Taylor Hosteter: figs. 8, 14, 254
Vujadin Ivanišević: fig. 27
Gordana Kelić: figs. 19, 348–350
Stanko Kostić: figs. 20, 21, 312, 314, 316, 342, 347
Miroslav Lazić: figs. 138, 389, 437, 439, 440, 446, 447
Marija Ljidova: fig. 379
Pavle Marjanović: figs. 26, 82, 83, 135, 210, 211, 216, 346
Miodrag Marković: figs. 39, 40, 45, 114, 118,123, 253, 266, 298–301, 339, 355–357, 360
Nedeljko Marković: figs. 62, 63, 65, 66, 385, 388, 390, 448, 449
Bojan Miljković: figs. 58, 309
Maja Nikolić: fig. 55
Darko Nikolovski: figs. 37, 88, 232, 246, 276, 277, 278, 306, 307
Dragana Pavlović: fig. 382
Lazar Pejović: figs. 327, 328, 330–333
Danica Popović: fig. 102
Vladimir Popović: figs. 18, 38, 317–320, 353, 364
Zoran Rakić: figs. 119, 401, 402
Tatjana Starodubcev: figs. 324, 326, 354, 358, 359, 362, 363, 373, 377, 378, 380
Branislav Strugar: figs. 2, 67, 85, 182, 199
Gojko Subotić: figs. 43, 53, 321, 343
Bisera Tomova: figs. 51, 304, 305
Dragan Vojvodić: figs. 126, 140, 141, 164, 297, 313, 409, 422, 423
Srđan Vulović: figs. 139, 408
Miloš Živković: fig. 159, 196

Drawings:

Nikola Conev: fig. 247
Milka Čanak Medić: figs. 183–185, 187, 195, 264
Marija Džamić: fig. 384
Olivera Kandić: fig. 193
Branislav Živković: figs. 197, 200, 202

Photographs and Drawings from other Publications:

М. Кашанин et al., *Манастир Студеница*, Београд 1986: fig. 154.
Кораћ, *Мартинићи*: fig.117
Максимовић J., *Српске средњовековне минијатуре*: figs. 365–367, 369
Миљковић, *Немањићи и Свети Никола у Барију*: fig. 59
Ненадовић, *Душанова задужбина*: fig. 221
Тодић, Чанак-Медић, *Манастир Дечани*: fig. 258
Стевовић, *Каленић*, fig. 352

Byzantium. Faith and Power: fig. 60
Cheynet, *La place de la Serbie*: fig. 77
Ćurčić, *Architecture in the Balkans*: figs. 345, 351
Ćurčić, *Gračanica*: fig. 257
Le Mont Athos: fig. 54
Monastery of Vatopaidi: figs. 69, 76, 108
Παπαθεοφάνους-Τσουρή, *Εικόνα*: fig. 50
Βασιλακη, Τάβλαρης, Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου*: fig. 52
Vinski et al., *Rani srednji vijek*: fig. 122

BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

Publishers
Serbian National Committee of Byzantine Studies
srvizkom@gmail.com
Službeni glasnik, Belgrade, Serbia
Jovana Ristića 1, 11000 Belgrade, Serbia
www.sglasnik.com
Institute for Byzantine Studies
Serbian Academy of Sciences and Arts
Knez Mihailova 35, 11000 Belgrade, Serbia
inst.byz@vi.sanu.ac.rs

Design
Miroslav Lazić

Translators
Tamara Rodwell-Jovanović
Marina Adamović-Kulenović
Ivan Delač
Ana Selić
Miona Piperski
Stanislav Grgić
Tijana Cvetković

Maps
Nebojša Šuletić

Circulation
500 copies

Printed by
Službeni glasnik, Belgrade, Serbia

ISBN 978-86-519-2006-9
ISBN 978-86-519-2004-5

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

72/75(=163.41)"04/14"
271.222(497.11)-523
72/75.033.2(497.11)

SACRAL Art of the Serbian Lands in the Middle Ages / editors Dragan Vojvodić, Danica Popović ; [maps Nebojša Šuletić]. - Belgrade : Serbian National Committee of Byzantine Studies : Službeni glasnik : Instutute for Byzantine Studies SANU, 2016 (Belgrade : Službeni glasnik). - 630 str. : ilustr. ; 29 cm. - (Byzantine Heritage and Serbian Art ; 2)

"Published on the occasion of the 23rd international congress of Byzantine studies" ---> prelim. str. - Tiraž 500. - List of collaborators and their affiliations: str. 629-630. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija: str. 585-627.

ISBN 978-86-519-2006-9 (SG)
ISBN 978-86-519-2004-5

a) Црквена уметност, српска - Средњи век b) Уметност, византијска - Рецепција - Србија
COBISS.SR-ID 225212684